

Årsrapport 2010

Fylkesmannen i Troms

Innhold

Kapittel 1 - Om embetet	Side 4
Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer	Side 8
Kapittel 3 - Resultatområder	Side 15
Kongehuset	Side 15
Miljøverndepartementet	Side 15
Landbruks- og matdepartementet	Side 24
Kunnskapsdepartementet	Side 41
Statens Helsetilsyn	Side 61
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	Side 65
Justis- og politidepartementet	Side 72
Kommunal- og regionaldepartementet	Side 77
Arbeidsdepartementet	Side 82
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 85
Samferdselsdepartementet	Side 103
Utenriksdepartementet	Side 103
Kulturdepartementet	Side 104
Fomyings-, administrasjons- og kirke departementet	Side 104
Andre	Side 108
Endringer i årsrapporten	Side 110

Embete:

Fylkesmannens arbeid og aktivitet i 2010 hadde som utgangspunkt og plan at det skulle være særlig fokus på tre områder innenfor våre arbeidsfelt: Dette gjaldt forberedelser til å møte edrebølgen(velferd under press), taktskifte i landbruket, og Fylkesmannen skulle videreføre en ekstra satsing på tverrsektoriell jobbing med barn og unge (Barnekonvensjonen).

Det aller meste ble gjennomført som planlagt, men erfaringene er at vårt fokus på landbruket i Troms ble mye sterkere enn det vi hadde planlagt. For landbruket i Troms kan 2010 betegnes som et annus horribilis. Fylkesmannen måtte engasjere seg sterkt i å bistå kommunene og kommunal forvaltning i den krisen som fulgte etter en usedvanlig streng vinter og unormalt kald sommer. Erfaringene våre er at mange har strukket seg langt i dette arbeidet, også innenfor egne rekker. Men for kommunene, og for bøndene i Troms, vil det fortsatt ligge eksistensielle utfordringer for denne sårbare og klimautsatte næringa i årene som kommer. Fylkesmannens innsats og bidrag i 2010-krisen anses imidlertid som nødvendig og god, og vi har fått mange tilbakemeldinger om dette både fra kommunene og fra næringa.

Det ble også lagt stor innsats i å forberede fylket på eldrebølgen og de utfordringer som kommer i årene fremover til tjenester for en aldrende befolkning. Fylkesmannens veileder for kommunal kompetanseplanlegging i helse- og omsorgstjenestene brukes nå i mange av kommunene, og er også blitt lagt merke til ut over fylkesgrensen. Det har vært stor aktivitet gjennom året med dialogmøter og god kontakt med kommunal sektor i fylket.

Våre bestrebelser på å bli bedre til helhetlig og tverrsektoriell vurdering i saker viser at vi er på rett vei. Prosjektet Sjumilssteget for barn og unges beste har vært gjennom sitt andre prosjektår, og er blitt embetets flaggskip for tverrsektorielt samarbeid. Her har vi vist at vi kan hvis vi vil, selv innenfor en sektorisert statsetat. Statsråd Lysbakken viste til dette prosjektet under høring i FN's barnekomité, og vi anser dette som en tillitserklæring om at vi er på rett vei. I samme spor går vår satsing på bedre koordinering og helhet i arbeid med plansaker, som også har resultert i etablering av en egen avdeling for areal, klima og samfunnsikkerhet.

Fylkesmannens største utfordring vil til enhver tid være å prioritere blant våre svært mange oppgaver på vegne av 12 departement og 8 direktorat. Vi har en løpende vurdering av dette, og er stadig utfordret til å tenke nytt. I så måte mener vi å ha lyktes godt i 2010.

Kapittel 1 - Om embetet

1.1 Tilstanden i embetet og fylket generelt

Prioriterte områder i 2010

Embetet signaliserte ved inngangen til året særlig fokus på følgende områder:

- Eldrebølgen - velferd under press
- Taktskifte i landbruket
- Sjumilssteget for barn og unge - fase II

Oppmerksomhet omkring ovennevnte utfordringer har på flere måter preget embetets arbeid gjennom året. Eldresatsningen har hatt særlig fokus gjennom året. Det har vært tett dialog og oppfølging av kommunene, gjennom konferanser, nettverkssamlinger og dialogmøter. Embetets samarbeid med Løkta - og utarbeidelse av en veileder som vil være til stor hjelp for kommunene i planleggingen av fremtidens kompetansebehov i helse- og omsorgstjenesten, er både etterspurt og verdsatt. Det har også gjennomført arbeid med utvikling av tjenester og kompetanse om demens, bl.a. gjennom to pilotprosjekt i utvalgte kommuner med samisk befolkning.

Fylkesmannens budskap om å utfordre til taktskifte i landbruket ble en større utfordring enn vi kunne forutse. En særlig hard vinter, sein vår og kald sommer la ikke grunnlaget for det taktskifte Fylkesmannen hadde planlagt for. I stedet ble landbruksforvaltningas største utfordring å saksbehandle erstatningssøknader fort nok, og formidle informasjon til bøndene i Troms om hvilke ordninger staten kunne bidra med. Ved årets utløp må vi beskrive året 2010 som et landbrukets annus horribilis. Utfordringene blir minst like store i fortsettelsen, og gir nye utfordringer bl.a. om å opprettholde og videreføre landbruk i de deler av fylket som ble mest rammet, midtre og indre deler av Troms.

Sjumilsstegets andre prosjektår har vært preget av stor aktivitet og god fremdrift. Det har vært meget god respons i kommunene til den videreførte satsing på barn og unge med bakgrunn i FN's barnekonvensjon. På 4 regionale arbeidsseminar deltok tils. 250 deltakere fra kommunene i Troms, og den store Sjumilsstegkonferansen høsten 2010 samlet 180 deltakere fra kommunene og fra frivillig sektor. Arbeidet med en særlig satsing på barn og unge har en tilleggsdimensjon: Erfaringene gjennom to år har gitt embetet verdifull og nyttige erfaringer med tverrsektorielt samarbeid og med helhetlig tenking i oppgaveløsningen. Utfordringene som følge av en sektorisert stat har gitt oppløftende erfaringer hos Fylkesmannen i Troms. Vår erfaring med store utfordringer og gode resultater inviterer til forsøk på mer av det samme: Tverrsektorielt samarbeid, også på andre områder i vårt oppgaveportefølje, f eks planområdet.

Mesteparten av prosjektskjønnsmidlene for 2010 (tils. 8,4 mill kr) ble tildelt kommunale prosjekter som hadde målsettinger om aktivitet knyttet til overnevnte prioriteringer.

Økonomi og demografi

Den økonomiske situasjonen for mange kommer i Troms er vanskelig, og Fylkesmannen er urolig for at flere kommuner står i fare for å opparbeide driftsunderskudd. Ved utgangen av 2010 var det 7 kommuner fra Troms i ROBEK. Dette er kommunene Torsken, Nordreisa, Målselv, Skjervøy, Lyngen, Sørreisa og Karlsøy. De tre førstnevnte har vært i ROBEK i lang tid. Troms har med dette den største relative andelen av kommuner i ROBEK i landet.

Ved fylkesvis sammenligning av sentrale økonomiske nøkkeltall i KOSTRA har Troms fylke i gjennomsnitt over flere år ligget på landstoppen når det gjelder netto lånegjeld (i % av brutto driftsinntekter) og på bunn med hensyn til likviditet og disposisjonsfond. Enkelte kommuner i Troms har opp mot dobbelt så stor lånegjeld per innbygger i forhold til landsgjennomsnittet u/ Oslo. Flere kommuner har lite eller ikke noe disposisjonsfond og mange er avhengige av høye driftskreditter for kunne innfri løpende forpliktelser.

Resultatmessig er det bedring å spore, ved at de aller fleste kommunene i Troms opplevde en forbedring i 2009 i forhold til 2008 som var et historisk dårlig år for kommuneøkonomien generelt. Også i 2010 ser det ut til at driftsresultatene jevnt over vil holde seg positive. Imidlertid er den underliggende balansen i mange kommuner svak og gir grunn til bekymring. Mange kommuner i Troms har avdragsutsettelse, og på grunn av regnskapsreglene har mange kommuner opparbeidet seg store pensjonsutgifter som vil komme inn i driftsregnskapene i årene fremover. Regnskapsføring av momskompensasjon fra investeringer i driften har også

bidratt til å forbedre driftsresultatene, men fra 2010 må momskompensasjon fra investeringer gradvis føres mer og mer i investeringsregnskapet. Resultatene i 2009 ble i tillegg holdt oppe av lave renter og den positive utviklingen i aksjemarkedet. Det ekstraordinære rammetilskuddet som kom i november vil også bidra til forbedre bunnlinjen i kommuneregnskapet i 2010.

Hoveddelen av kommunenes inntekter bestemmes av befolkningens størrelse og alderssammensetning, og kommuner med stor nedgang i folketallet vil få en stor reduksjon i både skatteinntekter og rammetilskudd. Det var ved inngangen til 4. kvartal 2010 157 388 innbyggere i Troms, en vekst på 894 innbyggere fra 1. januar 2010. 12 kommuner har hatt vekst i folketallet i 2010.

Sett over et tiårsperspektiv (2001-2010) har 18 av 25 kommuner i Troms hatt nedgang i folketallet. Det er kun kommunene Tromsø, Harstad, Bardu, Sørreisa, Lenvik, Storfjord og Nordreisa som har hatt vekst i folketallet i denne perioden. Mange av de små kommunene sliter med betydelig befolkningsreduksjon totalt sett, reduksjon i antall barn i skolepliktig alder, sterk aldring og lav kvinneandel. For mange av disse er det utfordrende å tilpasse tjenesteproduksjonen til den synkende inntektsrammen.

Om driften av embetet

Antall journalposter inn/ut var: 35311 saker

Fylkesmannen i Troms var i 2010 organisert med 6 fagavdelinger og 2 stabsenheter.

Lenke til organisasjonskart: <http://www.fylkesmannen.no/enkel.aspx?m=3882>

Ledergruppen

Ledergruppen består 10 personer: hvorav 4 er kvinner

Medarbeiderne

Våre medarbeidere har høy faglig kompetanse sammensatt av høyere utdanning fra universitet og/eller høyskole, samt solid praktisk erfaring. I embetet finnes en rekke ulike fagfelt og spisskompetanser. Til tross for et relativt stramt budsjett har våre ansatte gjennom sin innsats overholdt krav til saksbehandlingstider og øvrige leveringsfrister i 2010.

I 2010 hadde vi 119 ansatte i hel- og delstillinger, herav 60% kvinner. Sykefraværet var 5,3 %. Turnover i faste stillinger var 8,4 %.

Embetet har tatt inn IT-lærling 1. september 2010.

Ved utlysning av faste stillinger og engasjementer har vi hatt tilstrekkelig og godt kvalifiserte søkere i søkermassen.

Organisasjonsutvikling og arbeidsmiljø

2010 har vært et år preget av innsats og omtanke for å utvikle organisasjonen videre, vi kan nevne:

- arbeidsmiljøundersøkelse i hver avdeling/stab
- personalseminarer

Verdier

Våre verdier er kunnskap, klokskap og rettssikkerhet. Bevissthet hos alle medarbeidere og ledere rettleder oss i arbeidet og i kontakt med våre brukere, oppdragsgivere og kollegaer.

Regnskap 2010

INNTEKTER

Bevilgning FAD	55 046 778
Div. komp. FAD	1 412 263

Div. inntekter	5 109 648	
Årsresultat 2009	2 116 000	
SUM	684 689	63

UTGIFTER

Lønn og godtgjørelser	42 486 814	
Husleie/bygningsdrifter	10 894 361	
Andre driftskostnader	9 322 153	
SUM	703 328	62

Årsresultat 2010, beregnet kr 981 361.

Det er avsatt videreføring av 1 prosjekt i 2011 kr -303 095.

Miljøtiltak

FM Troms ble sertifisert som miljøfyrtårn i 2008, en sertifisering som varer i 3 år. Vi etablerte eget møterom for toveis lyd/bilde kommunikasjon høsten 2009. 17 (av 25) kommuner i Troms har eget studio for toveis lyd/bilde. Gjennom å utnytte teknologien til elektroniske møter, vil vi redusere reiseaktiviteten og dermed spare miljøet.

1.2 Rapportering på ressursbruk

Departement	Kap1510	Fagdep
Miljøverndepartementet	kr 9 522 953,73	kr 2 515 934,35
Landbruks- og matdepartementet	kr 7 417 504,13	kr 221,20
Kunnskapsdepartementet	kr 4 615 552,50	kr 6 205 278,16
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	kr 2 989 893,63	kr 0,00
Justis- og politidepartementet	kr 2 465 656,27	kr 203 509,91
Kommunal- og regionaldepartementet	kr 1 887 929,44	kr 0,00
Arbeidsdepartementet	kr 30 011,90	kr 894 352,04
Helse- og omsorgsdepartementet	kr 8 480 393,16	kr 2 119 832,53
Andre	kr 26 229 395,35	kr 0,00
Sum:	kr 63 639 290,11	kr 11 939 128,19

1.3 Andre Forhold**1.3 Andre forhold**

Prosjekt: Samarbeid og medbestemmelse (oppdragsgivere er FAD og Hovedsammenslutningene)

Fylkesmannen i Troms leder nettverket i region Nord dvs. Finnmark/Nordland/Troms, og har som mål å fremme kompetanse og kunnskaper om anvendelse av Hovedavtalen i staten. Prosjektet startet høsten 2007 og avsluttes ved utgangen av 2012. I 2010 ble prosjektets fase 5 gjennomført.

Hovedaktiviteten er å etablere arenaer for kunnskapsformidling der arbeidsgivere og tillitsvalgte i statlige virksomheter deltar. Prosjektet er både utviklings- og tiltaksrettet.

I 2010 (fase 5) ble det fordelt kr 336 639,- i tilskudd til 6 statlige etater med tilsammen 242 deltakere i regionen.

Adm sjef (nettverksleder) har brukt 1 månedsverk på ledelse av prosjektet i 2010.

Nettverksrepresentanter: Synnøve Eide/LO stat, Åsa Hellem/YS stat, Egil Børge Mikalsen/Forskerforbundet, Olav Sara Nikkinen/Samisk vgs, Trond Jørgensen/Nav, Ethel Seljevold/Fylkesmannen i Troms (nettverksleder), Sture Elvevold/Fylkesmannen i Nordland.

Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Fornyning av offentlig sektor

Fylkesmannen legger stor vekt på å ha god dialog og kontakt med kommunene. Kommunedialogen er dermed en høyt prioritert oppgave. De tre viktigste arenaer for kommunekontakt er:

Dialogmøte med den enkelte kommune(inkl. formannskap): Minst ett møte pr valgperiode.

I 2010 hadde vi slike møter med 6 av kommunene: Karlsøy, Kvæfjord, Tromsø, Harstad, Dyrøy og Skånland.

Januarmøtet:

Et årlig møte i Januar hvert år, hvor Fylkesmannens forventninger til kommunal sektor for året blir presentert. Møtet går over to dager, og i tillegg til at statlige styringssignaler presenteres, tas også opp aktuelle tema som er av kommunal interesse. Møtet i 2010 hadde som hovedtema: Velferd under press, landbruk og kommunal økonomi. Regjeringens opplegg for økonomisk styring i kommunal sektor er alltid et viktig tema i Januarmøtet, inkl. KOSTRA.

I Januarmøtets program inngår forøvrig en foreløpig og samordnet oversikt over Fylkesmannens tilsyn i kommunene for året.

Regionrådmøter:

Fylkesmannen har i de siste årene i økende grad benyttet regionrådmøter(ordfører og rådmann fra hver kommune i regionen deltar) som arena for saker som er av interkommunal interesse, f.eks interkommunalt samarbeid, barnevern og satsing på barn og unge. Vi har i 2010 deltatt i ett av regionrådets møter i alle de 4 regionene i Troms. Tema har vært landbrukskrisen, barnevern, statlig innkjøpsprosjekt og vårt eget prosjekt Sjumilssteget for barn og unges beste(ref. FN's barnekonvensjon) samt tilbakemeldinger på brukerundersøkelsen som ble gjennomført i regi av FAD.

Selv om kommunemøtene fungerer bra, er vi opptatt av å stadig forbedre denne delen av kommunedialogen. Vi har i den forbindelse i 2010 startet arbeidet med å legge til rette for en mer målrettet og systematisk gjennomføring av kommunemøtene. Vi gjennomførte blant annet en studietur til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og deltok på to kommunemøter der for å høste erfaringer. Basert på erfaringer derfra og våre egne ønsker og ambisjoner vil vi ha mer fokus på analyse og sektorvis gjennomgang i forkant av møtet, gjennom utarbeidelse av et kommunebilde. Det er i en del tilfeller også ønskelig med større kommunal delaktighet i møtene, og bedre forberedelse kan bidra til det.

Fylkesmannen i Troms legger stor vekt på være et velfungerende bindeledd mellom kommunene og sentrale myndigheter. Vi opplever at kommunene er godt fornøyd med Fylkesmannens tilgjengelighet i så henseende, og at den løpende dialogen fungerer godt.

Internt i embetet har vi kommet i 2010 gjort enda mer i arbeidet med å forbedre dialog, koordinering og samordning avdelingene imellom slik at vi utad er ett ansikt og én Fylkesmann. Dette er viktig for Fylkesmannens integritet og troverdighet.

Den tidligere samordningsstaben ble lagt ned i 2009, slik at ansvaret for samordningsarbeidet nå er delt mellom embetsledelsen (assisterende fylkesmann), Justis- og sosialavdelingen (avdelingsdirektør og økonomirådgiver) og avdeling for areal, klima og samfunnsikkerhet.

Den interne samordningen har ført til en bedret samordnet kommunikasjon med kommunene innenfor planområdet. Det gjøres i denne sammenheng et målrettet arbeid for å få kommunene til å ivareta sitt ansvar og handlingsrom i forbindelse med samfunns- og arealplanleggingen.

Samarbeid med KS: Fylkesmannen har løpende dialog og kontakt med KS, og deltar i KS to faste årlige konferanser. KS inviteres også til deltakelse på ovennevnte Januarmøte, som også er et samordningstiltak mellom stat, kommuner og KS i fylket.

2.2 Velferd, helse, personleg tenesteyting og likestilling

Fylkesmannen har utført oppgavene på dette området i samsvar med embetsoppdraget. Hvordan oppgavene er utført fremgår av rapporteringen nedenfor.

HOD- Hva skjer med Omsorgsplan 2015 i Troms?

Omsorgsplan 2015 er Regjeringens handlingsplan for å møte framtidens omsorgsutfordringer og er utformet gjennom fem strategier:

- Kvalitetsutvikling, forskning og planlegging
- Kapasitetsvekst og kompetanseheving
- Bedre samhandling og medisinsk oppfølging
- Aktiv omsorg
- Partnerskap med familie og lokalsamfunn

Den består av fire hovedsaker, hvor Fylkesmannen har ulike oppgaver:

- 12 000 nye årsverk med fagutdanning i pleie- og omsorgssektoren innen 2015
- 12 000 nye omsorgsplasser innen 2015
- Demensplanen
- Kompetanseløftet

Departementets nye fokus i arbeidet fram mot 2015 er: Yngre brukere, teknologi, frivillighet og partnerskap med familie og samfunn og verdighet for brukerne, dette skal Fylkesmannen bidra til.

Vekst i pleie- og omsorgstjenesten i Troms?

På landsbasis har det senere år vært en vekst i personell innenfor brukerrettet pleie- og omsorgstjeneste. I Troms var det fra 2007 - 2008 en nedgang i antall årsverk, og en svak vekst fra 2008 til 2009. I 2007 var det 4750 årsverk i tjenesten, i 2008: 4701 og i 2009: 4749. På tross av en sentral satsning på pleie- og omsorgssektoren i perioden 2007-2009, har veksten uteblitt i vårt fylke. Det er imidlertid stor variasjon mellom kommunene. Fylkesmannen er bekymret for denne utviklingen. Hovedforklaringen kan antas å være en svært anstrengt kommuneøkonomi. Troms fylke ligger på landstoppen med 7 av 25 kommuner (28 prosent) i ROBEK.

Bygges det omsorgsplasser i Troms?

Fylkesmannen har oppgaver i forhold til investeringstilskudd til bygging av sykehjem og omsorgsboliger. Tilskuddet forvaltes av Husbanken i samarbeid med Fylkesmannen. I 2010 er tilskuddsrammen for hele region nord 141.500.000.

Av 410 nye plasser øremerket Troms i perioden 2008-2015 er 231 nå fordelt.

Fylkesmannen i Troms har per oktober 2010 anbefalt investeringstilskudd til følgende prosjekter for perioden 2008 – oktober 2010:

- Tromsø kommune, barne- og avlastningsboliger på Selnes: 8 plasser
- Lyngen kommune, Solhov bo- og aktivitetssenter: 17 plasser/omsorgsboliger
- Harstad kommune, Knorrebakken botiltak: 18 plasser/omsorgsboliger
- Harstad kommune, Bergsodden sykehjem: 72 sykehjemsplasser
- Harstad kommune, Omsorgsboliger Stangnes: 12 plasser/omsorgsboliger anbefalt under forutsetning av nødvendige tilpasninger
- Lenvik kommune, Lenvik omsorgssenter: 90 sykehjemsplasser
- Skånland kommune, Kleiva 2 (kjøp av eksisterende bolig, oppussing og ombygging): 2 plasser/omsorgsboliger
- Tranøy kommune, Bofellesskap Stonglandseidet: 6 plasser/omsorgsboliger
- Kåfjord kommune, Omsorgsboliger Olderdalen: 6 plasser/omsorgsboliger

Demensplan 2015 "Den gode dagen" har tre hovedsatsningsområder:

- Øke tilrettelagte dagaktivitetstilbud
- Bedre tilrettelagte botilbud
- Øke kunnskap og kompetanse

Kroken sykehjem har status som undervisningssykehjem. Sykehjemmet samarbeider også med Universitetet i Tromsø om statusen som demensfyrtårn. Begge disse funksjonene innebærer at Kroken sykehjem er et kompetansesenter for kommunene i Troms. Fylkesmannen samarbeider nært med undervisningssykehjemmet og demensfyrtårnet.

Helsedirektoratet har pekt ut tre kommuner i Troms som modellkommuner, ut fra at de innehar særskilt kompetanse på noen fagområder:

Nordreisa: Tilbud til pårørende, pårørendeskoler og samtalegrupper, samt utredning og diagnostisering av demens

Tromsø: Tilbud til pårørende, pårørendeskoler og samtalegrupper

Kåfjord: Dagtilbud og avlastningsordninger for personer med demens

Demensomsorgens ABC er et omfattende opplæringsprogram for ansatte i pleie- og omsorgssektoren i kommunene, utarbeidet av Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse. Det er til nå veletablert i kommunene i Nord-Troms, Tromsø-området og Midt-Troms. Sør-Troms har startet i løpet av vinteren 2010/2011.

I regi av Demensplan 2015 har direktoratet igangsatt flere utviklingsprogrammer. Ett av disse er **3-årig demensprogram for personer med samisk bakgrunn** som tilbys de ni samiske forvaltningskommunene. I Troms gjelder dette Kåfjord/Gáivuona suokhan og Lavangen/Loabága suokhan, som er invitert til å delta i programmet. Det har vært møter med begge kommunene høsten 2010. Fylkesmannen ønsker at kommunene deltar og bidrar med egne erfaringer og kunnskap om gode tilrettelagte tjenester for personer som får demens og som har samisk bakgrunn. Kommunene velger selv satsningsområder hvor kommunen ønsker utvikling og kvalitetsforbedringer.

Omsorgsutfordringene berører mange samfunnsområder og krevet et samspill mellom flere sektorer. Det er derfor viktig at omsorgsplanlegging er et sentralt tema i det lokale kommune- og økonomiplanarbeidet og ikke begrenses til sektorplaner for omsorgstjenesten.

Likestilling

• **Handlingsplan for likestilling i barnehagene.** Vi har inngått en avtale med Universitetet i Tromsø om at de skal gjennomføre et FOU- arbeid rundt likestilling i barnehagen. UIT samarbeider med to private og en kommunal barnehage. Midlene til arbeidet med handlingsplan for likestilling kr.78.000 er gått til ovennevnte FOU-arbeid, og til etterutdanningskurs for mannlige assistenter i Troms barnehagene. Intensjonen med kursene er todelt, - et ønske om å rekruttere flere mannlige assistenter til å ta førskolelærerutdanning og kompetanseheving og refleksjon rundt arbeidet i egen barnehage.

Selv om satsingen med rekruttering av menn til barnehagen nå er avsluttet har Fylkesmannen i samarbeid med UIT, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, Tromsø kommune; og to private barnehager besluttet å videreføre arbeidet. Universitet i Tromsø har påtatt seg ansvaret for å koordinere arbeidet med å rekruttere menn til barnehagen og utdanningen.

2.3 Oppvekst, barnehagar og utdanning

Barnehage

I løpet av den siste 5-årsperioden har vi i Troms økt antall barnehageplasser i fylket med flere hundre per år. I 2006 hadde vi 7635 barn i barnehage og per 1. november 2010 går 8975 barn i barnehager i Troms fylke. 92 % av alle barn i alderen 1-5 år har i dag barnehageplass. For de eldste barnehagebarna, i alderen 3-5 år er dekningsprosenten 98,2 og for 1-2 åringene er den 83 %.

Alle kommunene i Troms har nå innfridd retten til barnehageplass. 2 av 4 kommuner klarte ikke å tilby plass til alle barn med rett til plass innen utgangen av august måned. Ved årsskiftet var dette på plass, men selv om retten nå er oppfylt i alle våre kommuner, er det sannsynlig at sektoren likevel ikke er dimensjonert for å varig kunne oppfylle retten. Fylkesmannen følger opp dette gjennom dialog, møter med regionale kontakter og jevnlig tilbakemeldinger fra kommunene på epost.

Kvalitet og kompetanse

Vi har erfart at de regionale nettverkene er viktige aktører for å dele kompetanse og formidle erfaringer mellom

kommunene. Vi ser at kommuner uten barnehagefaglig kompetanse i sin administrasjon har utfordringer med å følge opp kvalitets- og kompetansearbeidet i egen kommune.

Rekruttering: Vi registrerer stor mangel på førskolelærere i de største kommunene og deres nabokommuner. Det er fremdeles mange som går på dispensasjon. I den forbindelse har Fylkesmannen høsten 2010 gjennomført en QuestBack undersøkelse i alle barnehagene i Troms fylke for å få belyst antall dispensasjoner og hvilken kompetanseansatte på dispensasjon har. Gjennom denne kartleggingen vil vi i samarbeid med Universitet finne ut hva som trengs av tiltak for å bedre situasjonen i fylket. Undersøkelsen er under bearbeiding.

Tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn med fem kommuner i 2010. Med unntak av en kommune har vi nå ført tilsyn med samtlige kommuner i Troms på barnehageområdet. Tilsynene har etter vår mening vært nødvendig og klargjørende for kommunen av deres to ulike roller som barnehageeier og barnehagemyndighet. Flere kommuner har nå fått et mer bevisst forhold til rollen som tilsynsmyndighet og har begynt å føre tilsyn med barnehagene.

Grunnoplæringen

Tilsyn

Fylkesmannen har i 2010 hatt økt aktivitet på tilsynsområdet. Nasjonalt tilsyn, kap 9-elevenes psykososiale miljø, ble gjennomført i 5 kommuner med 20 skoler. Våre tilsyn i 2010 har slik vi ser det bidratt til økt regelverksetterlevelse.

Hovedvekten på tilsyn, utover det felles nasjonale tilsynet, har vært på opplæringsloven kapittel 5, spesialundervisning og retten til særskilt språkopplæring etter § 2-8. Vi har i tillegg ført tilsyn med samiske elevers rettigheter, §6-2, og hatt skriftlig tilsyn med § 10-9, politiattest og § 2-3a, fritak fra opplæring. I forbindelse med skolenedleggelse har vi ført tilsyn med samferdselsetaten i Troms Fylkeskommune etter § 7-1, skyss og innlosjering. Tilsynet er ikke avsluttet. Vi registrerer mange foreldre-henvendelser og medieoppslag på problematikken rundt skolenedleggelse og skyss. Enkelte elever har uforholdsmessig lang skystid.

Det er for tidlig å se effekt av de gjennomførte tilsynene på elevenes psykososiale miljø. Fremtidige elevundersøkelser og antall klagesaker og skolens håndtering av disse vil muligens gi svar på i hvor stor grad tilsynenes har hatt effekt. Vi har ikke hatt en økt mengde klagesaker på de utvalgte tilsynsområdene i 2010, psykososialt miljø og spesialundervisning. Det kan tolkes som et tegn på at skolene/kommunene gjennom våre tilsyn i større grad har sikret elevene de lovfestede rettighetene og at de dermed ikke har grunn til å klage.

De fleste kontrollerte kommunene har fått pålegg. Vi har i 2010 lagt mye vekt på å følge opp kommunenes arbeid etter tilsynene. De fleste tilsynene er avsluttet. Dette arbeidet må kontinuerlig følges opp, Enkelte kommuner har store utfordringer med å følge opp våre pålegg og dermed de kontrollerte lovkravene. Der vurderer vi andre tilnæringsmåter som innebærer større grad av veiledning.

Fylkesmannen benytter en rekke kilder i sin risikovurdering og utvelgelse av kommuner. Bakgrunnen for valg av tema og kommuner har i stor grad vært basert på klagesaker, henvendelser og elevundersøkelsen.

Informasjon og veiledning

Fylkesmannen har i 2010 hatt stor aktivitet i veiledning om regelverk. Det har vært gjennomført fire regionvise samlinger med alle rektorene og skolelederne i fylket om opplæringsloven kapittel 9a og i tillegg gjennomført tre regionsamlinger hvor tema har vært spesialundervisning. Brukerne har gitt oss positive tilbakemeldinger på dette. Vi lyktes spesielt godt med denne skoleringen i forkant av tilsynene på psykososialt miljø. Skolene fikk anledning til å forberede tilsynene og fikk gjennom opplæringen bedre kjennskap til og bevissthet om lovkravene. Denne praksisen skal vi videreføre også på andre tilsynsområder.

Tilstandsrapport

Fylkesmannen har informert om og veiledet kommuner og private skoler om kravet til og gjennomføringen av årlig tilstandsrapport. Vi har vært kontaktet av flere kommuner for avklaringer og veiledning og har erfart at denne rapporteringen skaper bevissthet og fokus på grunnopplæringen både på rådmannsnivå og hos politikerne.

2.4 Arealdisponering og byggjesaker

Fylkesmannen har i 2010 mottatt 163 klagesaker etter plan- og bygningsloven (138 i 2009). Vi har behandlet 162 saker (130 i 2009). 120 vedtak ble stadfestet, mens 42 ble opphevet eller omgjort. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra innregistrering av saken til vedtak var 66 dager. For øvrig viser vil til den tertialvise rapporteringen til <http://rapportering.fylkesmannen.no/>.

Fylkesmannen har arrangert og holdt innlegg på tre konferanser våren 2010 om ny byggesaksdel til plan- og bygningsloven, den ene ble holdt for opplæringsteamene i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet. Fylkesmannen har også i 2010 arrangert og holdt innlegg på den årlige plan- og bygningsrettskonferansen for ansatte og folkevalgte i kommunene i Troms. Konferansen ble holdt 2. og 3. desember, og også i 2010 år var deltakelsen stor.

Det er god kontakt mellom kommunene og Fylkesmannen om overordnet arealforvaltning i landbruket. I 2010 har vi videreført samarbeidet kommunene om kommuneplanens arealdel. I møtene er kommunene informert om og oppfordret til å kartfeste landbrukets kjerneområder og anvende temakartet i utformingen av kommunens utbyggingsmønster.

Fylkesmannen har hatt løpende rådgivning med de kommunale landbruksfunksjonærene om lovverket som styrer landbrukets arealforvaltning. Det er noe varierende praksis og holdning til omdisponering av dyrket jord og skogsmark i enkeltsaker. I enkelte kommuner er det lav respekt for nasjonale føringer om at bolig og hyttebygging må kanaliseres til uproduktive arealer. Dette er i første rekke kommuner som betegner seg som såkalte "ja"kommuner, hvor samtlige søknader i utgangspunktet blir innvilget.

Fylkeslandbruksstyret ble avviklet f o m 2010. Fylkesmannen har overtatt fylkeslandbruksstyret oppgaver. Dette har gått greit.

I Troms ble Skårfvaggi/Skardalen i Kåfjord kommune valgt ut som "utvalgt kulturlandskap". Området er ikke i aktiv landbruksdrift, men det gjennomføres en rekke skjøtselstiltak i nært samarbeid med grunneiere og bygdelag med sikte å restaurere bygninger, slåttemark mv.

Vi har ikke de store utfordringer m h t forurensing av innlandsvassdrag. Vannrammedirektivet ses i sammenheng med RMP og SMIL-midlene.

Tilbakemelding til kommuner i forhold til planprogram for kommuneplanens arealdel samt selve arealdelen om at regjeringen ønsker redusert transportbehov. Fylkesmannen hadde i 2010 en sterk merknad mot utvidelse av en handelspark utenfor sentrum i Tromsø kommune med bakgrunn i kjøpesenterforskriften. Denne ble ikke tatt til følge. Vi ser behov for å fortsette å formidle vedtatte nasjonale målsettinger og ønsker å bruke ressurser på det jf tidligere innmeldt behov for økte ressurser på plansiden. Vi jobber jevnlig med temaene i plansaker, også i form av veiledning på internett. I 2010 har vi hatt flere innsigelser i forhold til friluftsliv, både knyttet til barne- hage skole og nærområde, samt strandsone mer perifert. Vi har også hatt en merknad med vekt på den europeiske landskapskonvensjonen, som medførte stor blest og engasjement av befolkningen med påfølgende samtaler med berørte kommune. Vi har gitt uttalelse til 11 småkraftverksaker i 2010. Vi har videre hatt en del innspill til småkraftsaker der vi har påpekt behov for sumbelastning jf vannressursloven/naturmangfoldloven. Ifølge oversikten til NVE ser det ut til at det kan bli behov for oss å bruke mer ressurser på småkraftverk i 2011. Ingen innkomne saker vedrørende vindmøllerparker i 2011. To større kraftlinjesaker i 2010.

Embetet er i 2010 omorganisert for å styrke den helhetlige planbehandlingen. Plansaker koordineres nå i nyopprettet avdeling for areal, klima og samfunnssikkerhet. Dette er gjort fordi fylkets kommuner ikke har tilstrekkelig planer på plass og at ny plan- og bygningslov gir kommunene store utfordringer. Vi ser at et sterkere fellesfokus ved embetet bidrar til at kommunene også får et sterkere fokus, og kommer igang med kommuneplanens arealdel. Målselv kommune er den første kommunen i Troms, som har sendt frem planforslag etter ny plan- og bygningslov. Planen er preget av at dette er nytt og mangler politisk retning. I 2011 vil det være viktig å motivere kommunens politikere til å komme igang med planstrategien.

2.5 Landbruksbasert forvaltning og næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

Landbruksbasert næringsutvikling, generelt

Året 2010 preges av uår og avlingskrise for jordbruket i Troms. Denne situasjonen medførte at vi måtte utsette eller legge til side mange viktige oppgaver for å ta unna søknadene om erstatning for vinterskade på eng og erstatning for avlingssvikt.

Gjennom det regionale partnerskapet gjennomgår og utvikles de regionale næringsstrategiene "*Strategier for landbruksrelatert næringsutvikling i Troms*". I partnerskapet deltar foruten Fylkesmannen, Innovasjon Norge, Troms fylkeskommune, KS Troms, Troms Bondelag, Troms Bonde- og Småbrukarlag og Allskog.

Gjennom utøvelsen av vår kompetansesenterfunksjon har vi samarbeid med ulike aktører planlagt og gjennomført prioriterte opplæringstiltak rettet mot kommunene. Behovet her er stort, kommunene mangler i stor grad kompetanse og kapasitet på mange områder.

Også i 2010 har Fylkesmannen hatt fokus på landbruk et av hovedoppmerksomhetsområdene.

Satsingsområder:

1. Inn på tunet

Inn på tunet har hatt en god utvikling de siste åra i Troms med ca 60 bedrifter. Siste året har imidlertid ikke kapasiteten strukket til for nødvendig oppfølging. Heller ikke Inn på tunet-løftet er tilstrekkelig fulgt opp. Landbruksavdelingen deltar i prosjekt "Sjumilssteget", en tverrfaglig satsing på barn og unge.

2. Grønt reiseliv

I 2010 er det i samarbeid med flere organisasjoner/etater lagt et bedre grunnlag enn tidligere for å utvikle grønt reiseliv i Troms.

3. Småskala/kortreist mat

Matstrategien fra 2009 er fulgt opp sammen med samarbeidspartnerne. flere tiltak er gjennomført.

4. Skogbruk/ bioenergi

Skogkulturaktiviteten i Troms er for låg. Den begrenses av rammene på de økonomiske virkemidlene. Skogforholda i Troms er slik at ei målretta skogplanting vil være et godt grunnlag for å auke CO2 bindinga i skogen. Etter at Midt-Troms Treindustri stoppa opp, går nesten all avvirking til flis og ved til brensel. Vi har 4 flisfyringsanlegg i drift og nye på planleggingsstadiet.

Troms er et av de fylkene med lågest skogsvegdekning. Ei videreutvikling av skogbruket er avhengig av større tilgjengelighet til skogarealene.

Kystskogbruket

I arbeidet med Kystskogbruket har fylket deltatt i en rekke felles prosjekt for å følge opp tiltak som er foreslått i Melding for Kystskogbruket. I Troms er det gjennomført et aktivitetsskapende skogkulturprosjekt som har gitt gode resultat i form av auka aktivitet i de deltakende kommuner.

Kontrollplaner og forvaltningskontroll i kommunene

I 2010 har vi hatt større fokus på risikovurdering på produksjonstilskudd og forvaltningskontroll i kommunene, bl a gjennom styrket bemanning. Avvik som avdekkes tas skriftlig opp med kommunene og det gis normalt en frist på ca 3 mnd på å lukke avvikene.

Regionalt miljøprogram (RMP)

Dette er mer målrettet enn før virkemidlene rettet mot å hindre gjengroing.

Økologisk landbruk

De siste åra har det ikke vært den forventede utvikling i omfang innen økologisk landbruk. De årlige handlingsplanene med prioriterte tiltak gjennomføres, men de synlige resultatene uteblir. Årsakene til manglende måloppfyllelse er nok flere. Det har med spredt produsentmiljø og markedsarbeidet å gjøre, men for den enkelte bonde handler det om økonomi og stabile avlinger.

Rovvilt

På rovviltsektoren er det en meget bekymringsfull situasjon ved at gaupe og jerv etablerer seg i beiteområder i B-områder (der det ikke skal være rovvilt). Dette er en uholdbar situasjon for beitenæringene i de aktuelle områdene.

Prosjekt "Leve i Naturen" fortsatte i 2010.

2.6 Samfunnstryggleik og beredskap

Fylkesmannen har i løpet av 2010 omorganisert, slik at samfunnssikkerhet og beredskap har blitt samordnet med

områdene areal og klima. Dette vil på sikt styrke embetets oppgaveløsning og helhetsforståelse. Mange av Troms kommunen mangler risiko- og sårbarhetsanalyser. Dette vil være et satsningsområde for embetet i 2011, og da i henhold til ny forskrift som kommer sommeren 2011.

Fylkesmannen gjennomfører øvelse både ved eget embete, fylkesberedskapsrådet og ved ca 7 kommuner årlig. Dette er også utført i 2010.

Totalt sett er det også satt og benyttet mye tid til arbeidet rundt og med pandemi og "aske" problemet. Grunnet hendelser innefor fylket, har vi nesten hatt ett årsverk knyttet til krisehåndtering i 2010.

Vi gjennomfører en aktivitet med alle kommunene i året. Enten tilsyn, øvelse eller videomøte. DIFI-rapporten viser også at samfunnssikkerhet er en av to områder kommunene har mest kontakt med på ordfører- og rådmannsnivå. Området er også et av de områdene de etterspør mest.

Embetet er omorganisert for å medvirke best mulig til den nasjonale satsningen på klimatilpasning. Avdelingen for areal, klima og samfunnssikkerhet er sterkt inne i alle areal og samfunnsplaner, slik at dette området vil bli godt ivaretatt i tiden fremover.

Det er imidlertid lagt inn alt for lite ressurser fra justisdepartementet på dette saksområdet. En rekke nye saksområder er lagt til fylkesmannen de siste årene, uten at dette har medført en ressursstyrkning.

De kommunale øvelsen har i 2010 også dekket kommunenes behov for å øve helse- og sosialberedskapen.

Fylkesmannen ved helseavdelingen er med i et viktig arbeid knyttet til arbeidet til den nasjonale medisinalforsyningen. Arbeidet ledes av Helsedirektoratet og gruppen blei nedsatt i 2010, og fortsetter arbeidet i 2011.

Det har vært et meget godt samarbeid mellom beredskap og helse ved embete i en rekke saker.

Kapittel 3 - Resultatområder

Kongehuset

00.1 Kongelige besøk

Kongehuset var på to offisielle besøk i Troms i 2009. H.M. Kronprins Haakon Magnus besøkte Nordlysfestivalen 23. januar 2009. Programmet for besøket varte en dag og var vellykket.

30 april 2009 var DD.MM. Kong Harald og Dronning Sonja vertskap for statsbesøk da den canadiske General Guvernøren med følge besøkte Tromsø. Programmet for besøket varte en dag og var vellykket.

Det ble til sammen brukt 16 ukeverk på mediehåndtering, planlegging og gjennomføring av program for besøkene.

00.2 Tildeling av ordener og medaljer

Tildeling av ordner og medaljer 2010

Kommandør av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden

Professor Jan Raa, Oslo

Ridder 1. klasse av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden

Professor Tori Stødle, Tromsø

Kongens fortjenstmedalje

Sølv

Kontorleder Hans Levi Karlsen, Salangen

Frivillighetsarbeider Anne Gunhild Johansen, Bardu

Journalist Anna Dahl Johnsen, Tromsø

Frivillighetsarbeider Inge Magnus Steffensen, Målselv

Miljøverndepartementet

Resultatområde 01 Naturens mangfold og friluftsliv

01.1 Bærekraftig bruk og beskyttelse av leveområder

Utvidet skogvern

Arbeidet ble i 2010 gjennomført under strekt tidspress. Arbeidet i arbeidsgruppa gikk seg etter hvert til og fungerte bra. Verneforslag ble sendt til faglig sjekk i DN medio oktober 2010. Vi avventer nå resultat av faglig gjennomgang og forventer å gjennomføre høring i løpet av våren 2011. Forslag til skogvern på OVF eiendom på Karlsøy ble også utarbeidet i 2010. Forslaget til høringsutkast har også vært til faglig gjennomgang i DN. Det legges opp til å sende forslaget på høring samtidig som verneforslag for skogvern på Statskog-eiendom sendes på høring i 2011.

Nasjonalparker og større verneområder

Fylkesmannens arbeid med verneplan for landskapsvernområder i Kvænangsbotn og Navitdalen ble i 2010 gjennomført etter en meget stram tidsplan, men fm gjennomførte høring og leverte sin innstilling til vern innen den frist som var satt. Fm avventer nå sentral behandling og endelig vernevedtak.

Fylkesmannen venter også på endelig behandling av verneforslag for Rohkunborri nasjonalpark. Det kan i denne sammenheng nevnes at det også er forventninger lokalt og Fm har fått flere henvendelser med etterlysning av endelig vernevedtak.

Nasjonal marin verneplan

Fylkesmannen har sendt sin oppsummering og vurdering av innkomne innspill for områdene i pulje 1. I samarbeid med FM i Nordland og F.dir i Troms og Nordland er også områdebeskrivelser for Andfjordtransektet klargjort. Fm venter nå på høringsutkast for pulje 1 områdene og klarsignal for å sende dette på høring. Likeledes klarsignal til å melde oppstart av verneplanarbeid for Andfjordtransektet. Også for dette verneplanarbeidet har Fm fått flere forespørsler fra lokalt hold med etterlysning av framdrift i dette planarbeidet.

Forvaltning og naturoppsyn i verna områder

Generelt må det sies at dette arbeidet går greit. Samarbeidet med SNO/Fjelltjenesten fungerer godt, men vi sliter med ressursmangel. Troms er etter vårt syn for dårlig bemannet mht oppsyn særlig kystområdene. Når vi ser på fordelingen av SNO ressurser over landet og sammeliker oss med andre fylker synes det som Troms fylke er vel det fylket som er kommet dårligst ut. Det kan i denne sammenheng bla. nevnes at i verneplanprosessen for Lyngsalpan lvo i 2004 ble det innstilt på egen oppsynsstilling til dette området. Så langt har det ikke kommet noen oppsynsstilling til området.

Forvaltningsplaner verneområder

Arbeidet med forvaltningsplan for Reisa np/Raisduottarhaldi lvo går greit, men er meget ressurskrevende. Vi forventer å ha et forslag til forvaltningsplan klart høsten 2011.

Arbeidet med forvaltningsplan for Øvre Dividal np/Dividalen lvo var godt i gang, men stoppet opp etter at det ble reist mer prinsipielle spørsmål til prosess og medvirkning fra svensk reindrift. Fra svensk reindrift ble det skriftlig reist en del problemstillinger som de ville ha skriftlig svar på før de fortsatte arbeidet i arbeidsgruppen. Siden dette var spørsmål av mer prinsipiell og overordnet karakter ble henvendelsen oversend DN for behandling. Svar fra DN kom høsten 2010. Etter dette ble de svenske samebyene forspurt om de ville ta opp arbeidet med forvaltningsplanen igjen. Lainiovuoma sameby ga klart uttrykk for at de ønsket å fortsette forvaltningsplanprosessen, mens Sariivuoma sameby var mer uklar i sitt svar. Etter ny kontakt med Sariivuoma har FM fått avklart at de ikke vil delta i det videre arbeid på det grunnlag som var konsultert med Sametinget.

Vi synes dette er svært uheldig både fordi prosessen med å utarbeide et høringsutkast til forvaltningsplan var kommet langt og det gjenstod i realiteten ikke så mye arbeid før et høringsutkast kunne ferdigstilles, men også fordi det var brukt mye tid og ressurser fra alle instanser som deltok arbeidet. Når prosessen nå har stoppet og det ikke har vært aktivitet på over et år er vi bekymret for at en har "mistet så mye av prosessen" at en ved gjenopptak kanskje må starte helt på nytt igjen. Fm er også bekymret på bakgrunn av at en forvaltningsplan vil være det viktigste verktøy for den lokale forvaltningsordning som vi forventer blir etablert for området i 2011.

Arbeidet med forvaltningsplan for Rohkunborri np ble også startet opp i 2010 etter konsultasjon med Sametinget. På første møte i arbeidsgruppen var det imidlertid enighet om å avvente det videre arbeid til vernevedtak og lokal forvaltningsordning var på plass. Da var det forventet at vernevedtak ville komme høsten 2010. Så har som kjent ikke skjedd og Fm avventer fortsatt resultat av sentral verneprosess og etablering av lokalt forvaltningsstyre.

For Ånderdalen np er det ikke oppstartet noe formelt forvaltningsplanarbeid ennå. For dette området er det gjennomført kartleggingsarbeid som grunnlag for forvaltningsplanarbeidet (kulturminner og biologisk

mangfold). Arbeidet med forvaltningsplan forventes å starte opp når den lokale forvaltningsordning for området er etablert og konstituert og lokal områdeforvalter er på plass i løpet av 2011.

For Nordkvaløya-Rebbernesøya lvo er det ikke oppstartet noe formelt forvaltningsplanarbeid ennå. For dette området er det gjennomført kartleggingsarbeid som grunnlag for forvaltningsplanarbeidet (kultirminner, landskapanalyse, geologi m.v). Arbeidet med forvaltningsplan forventes å starte opp når den lokale forvaltningsordning for området er etablert og konstituert og lokal områdeforvalter er på plass i løpet av 2011.

FM meldte oppstart av forvaltningsplanarbeid for Skorpa - Nøklan lvo høsten 2010. Arbeidet med forvaltningsplan forventes gjennomført i løpet av 2011.

Det ble arbeidet med skjøtselplan for Lullefjellet nr i 2010. Ferdig skjøtels

Kartlegging og overvåkning biologisk mangfold

Det er per i dag sju kommuner som er lagt inn i naturbasen, og flere ligger for tur for å kvalitetssikring. I år er det utført ytterligere kartlegging i fire kommuner som hadde lite data. Det er en kommune i Troms som ikke er kartlagt. Vi har nå på høsten intensivert arbeidet med kvalitetssikringen av innkomne data, og har målsetting om ferdigstilling av tre kommuner rundt årsskiftet. Vi ser klart behov for å fortsette arbeidet med ytterligere kartlegging av en del kommuner samt tildeling av ressurser til embedet for å fortsette arbeidet med kvalitetssikringen, og ønsker en økning i tildelingen fra 2010 for dette. I 2011 ønsker vi også å legge inn data om kalksjøer, fortsette på kulturlandskap og skogvernområder i naturbase.

Ivaretagelse av viktige arealer for biologisk mangfold

Dette følges opp gjennom planarbeidet i fylket, og vi ønsker å fortsette å veilede kommunene i bruk av naturmangfoldloven i 2011.

Motorferdsel i utmark

Omfanget av barmarkskjøring og bruk av snøskuter har økt betydelig i fylket de senere år og vi ser et klart behov for å øke ressursbruken på veiledning av kommunene i forhold til dispensasjonspraksis. Gjennom kommuneundersøkelsen våren 2010 og telefoner fra kommuner og brukere fremheves behovet for at vi bruker ressurser på arbeidet med motorferdsel ytterligere. For å kunne utføre oppgaver i embetsoppdraget har vi behov for tilføring av *en halv stilling* til dette arbeidet. Vi får videre tilbakemeldinger om en god del ulovlig kjøring, og vi vil be DN om å tilføre SNO økte ressurser samt prioritere oppsyn og foreta kontroller. I 2011 er det ønskelig å foreta minst en kontrollaksjon i minst et område i Troms.

Kulturlandskap

Tildelingen i 2010 på 125 000,- er brukt til kvalitetsikring av kulturlandskapsdata i naturbasen. Vi ønsker at beløpet økes til 200 000,- for 2011 da is ser et klart behov for å kvalitetssikre gamle data i felt for neste år. Vi imøteser også en avklaring på disse midlene i løpet av vinteren for å kunne planlegge å evt. legge ut på anbud dette oppdraget. Det er i år brukt 125.000,- til skjøtselstiltak på Trondarnes, og det er behov for tildeling av dette beløpet i 2011 også for å fortsette tiltakene.

01.2 Bærekraftig bruk og beskyttelse av arter, bestander og genressurse

Generell viltforvaltning og tilskuddsforvaltning - vilt

Behandling av søknader om tilskuddsmidler har gått som planlagt. Vi behandler klagesaker på elg, samt at det hvert år skrives ut en del fellingstillatelser på oter i forbindelse med oppdrettsanlegg. Vi bruker også en del tid på veiledning av fallvilt saker.

Forvaltning av anadrom laksefisk og innlandsfisk

Arbeidet har gått greit, men vi synes arbeidet med å få fastsatt forskrift for fiske etter anadrom fisk i sjøen for lang tid. Dette medførte nødvendig stress for oss . Det er viktig at reguleringene i sjø og elv ses i sammenheng og det blir selvsagt vanskelig med så ulike prosesser. I fortsettelsen er det viktig å få til en bedre koordinering av dette. Vi er også usikre på hva som skjer for sesongen 2011 med anke på at forskriftene for fiske i sjøen slik vi har forstått det var midlertidig og bare skulle gjelde for 2010. Vi er derfor urolige mht ressursbruk og ev. ny forskriftsrevisjon for 2011.

Vi har i 2010 hatt to personer som har hatt rovvilt som saksfelt, mot en person tidligere. Arbeidet med sekretariatet for rovviltnemnda krever store ressurser og vi imøteser den økningen som har vært på dette området inneværende år. Videre har arbeidsomfanget med midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader økt proporsjonalt med økningen av midler, da det kommer flere søknader, det er økt behov for oppfølging av pågående prosjekter og kontroll med midler. Bestandssituasjonen for rovvilt og tapsomfanget for sau og rein tilsier behov for økte ressurser på avdelingen. Vi ber med dette om ei tildeling på 650 000,- for 2011 for en til person på rovvilt i Troms som vil ha midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak som hovedarbeidsområde.

Rovviltnemnda stiller på masse møter lokalt både i Finnmark og Troms som også bidrar til at konfliktnivået er lavt. Prosjektet Leve i naturen har tre ansatte og har vært oppe å gå siden 1. november i fjor. Vi ser allerede flere gode effekter av dette prosjektet i forhold til informasjon, skadefelling, kadaverhundkurs, rovviltregistrering, og andre forebyggende tiltak mot rovvilt.

Arbeidet med handlingsplan for Læstadiusvalmue er i gang og skal sendes på høring i løpet av 2011. Handlingsplanen for horndykker som Fylkesmannen har fått ansvar for har hatt fokus på metodikk for overvåkning samt supplerende kartlegging av NOF lokaliteter fra 2007. Videre har vi jobbet sammen med Universitetet i Tromsø for å få en forvaltningsstipendiat knyttet til interaksjonen horndykker og mink, Stipendiaten vil også få administrativt arbeid med handlingsplanen og oppfølgingen av denne og ansettes forhåpentligvis vinteren 2011.

Vi har i 2010 gitt støtte til undersøkelser og funn av sibirnattfiol og svartkurle i fylket. Begge disse artene er klassifisert som direkte truet i rødlista.

Rovviltforvaltning

Vi har i 2010 hatt to personer som har hatt rovvilt som saksfelt, mot en person tidligere. Arbeidet med sekretariatet for rovviltnemnda krever store ressurser og vi imøteser den økningen som har vært på dette området inneværende år. Videre har arbeidsomfanget med midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader økt proporsjonalt med økningen av midler, da det kommer flere søknader, det er økt behov for oppfølging av pågående prosjekter og kontroll med midler. Bestandssituasjonen for rovvilt og tapsomfanget for sau og rein tilsier behov for økte ressurser på avdelingen. Vi ber med dette om ei tildeling på 650 000,- for 2011 for en til person på rovvilt i Troms som vil ha midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak som hovedarbeidsområde.

Rovviltnemnda stiller på masse møter lokalt både i Finnmark og Troms som også bidrar til at konfliktnivået er lavt. Prosjektet Leve i naturen har tre ansatte og har vært oppe å gå siden 1. november i fjor. Vi ser allerede flere gode effekter av dette prosjektet i forhold til informasjon, skadefelling, kadaverhundkurs, rovviltregistrering, og andre forebyggende tiltak mot rovvilt.

Forvaltning av truede arter

Arbeidet med handlingsplan for Læstadiusvalmue er i gang og skal sendes på høring i løpet av 2011. Handlingsplanen for horndykker som Fylkesmannen har fått ansvar for har hatt fokus på metodikk for overvåkning samt supplerende kartlegging av NOF lokaliteter fra 2007. Videre har vi jobbet sammen med Universitetet i Tromsø for å få en forvaltningsstipendiat knyttet til interaksjonen horndykker og mink, Stipendiaten vil også få administrativt arbeid med handlingsplanen og oppfølgingen av denne og ansettes forhåpentligvis vinteren 2011.

Vi har i 2010 gitt støtte til undersøkelser og funn av sibirnattfiol og svartkurle i fylket. Begge disse artene er klassifisert som direkte truet i rødlista.

01.3 Fremmede arter og GMOer

Gjennom Nordkalott samarbeidet fikk vi midler til et seminar om mårhund som ble avholdt i samarbeid med Norges miljøvernforbund her i Tromsø i vår. Så langt er det ikke verifisert noen sikre observasjoner av mårhund, men tegn tyder på at det ikke er umulig at noen individer har vært på norsk side av grensen mot Sverige i løpet av sommeren.

Sommeren 2010 iverksatte Statens vegvesen i samarbeid med miljøvernavdelingen en kartlegging av Tromsøpalme, kjempebjørnekjeks og lupiner langs fylkesveier i Troms. For 2011 ønsker vi å fortsette dette samarbeidet med Vegvesenet, både i forhold til bekjempelse og nykartlegginger. Til dette arbeidet vil vi benytte

søknadsordningen til å søke om 200 000,-

01.4 Friluftsliv

Ivaretagelse av attraktive friluftsområder

Ivaretas gjennom veiledning på telefon samt gjennom plan og areal saksbehandling. Ivaretas hovedsakelig gjennom veiledning av kommunene når kommuneplanene revideres eller lager nye kommuneplaner.

Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftslivsområdene

Det er seks statlig sikra friluftsområder i Troms fylke. I 2011 ønsker vi å foreta en vurdering og evt godkjenne forvaltningsplan for Sørvika friluftsområde i Lenvik kommune. Denne planen er utarbeidet av Midt – Troms friluftsråd i samarbeid med flere.

Tilrettelegging for jakt og fiske

Dette er et område som er nedprioritert pga manglende ressurser. Vi sender ut skjema i forbindelse med jegerprøven.

Resultatområde 02 Bevaring av kulturminner

fylkeskommunen rapporterer

02.3 Kulturmiljø

Fylkeskommunen rapporterer på dette

Resultatområde 03 Rent hav og vann og giftfritt samfunn

03.1 Helhetlig hav- og vannforvaltning

Embetsoppdraget fokuserte bl.a. på bistand og samarbeid med FK og arbeidet med det miljøfaglige beslutningsgrunnlaget jamfør vannforskriften: Arbeidet med karakterisering, klassifisering, kartlegging og overvåking, vern, fiskeforvaltning, forurensing, fremmede arter etc.

Vi har bistått FK i den grad vi har blitt etterspurt det. Vi har også øvd et betydelig påtrykk på FK for å tydeliggjøre deres ansvar videre i prosessen videre. Vi er likevel bekymret for framdriften med tanke på den ressursbruk FK setter av på dette området. Overvåking gjennomføres med begrensede ressurser. Lite gjøres på marin side fordi slike undersøkelser er mer kostbare. Områdene vi har fått nye overvåkingsdata for vil bli karakterisert og klassifisert i løpet av høsten.

Jfr. kommentar vedr. FK over. Det ernettopp nå etablert vannområdeutvalg for vannområdene utover det vannområde som inngikk i fase 1. FM gjennomfører overvåking i henhold til overvåkingsplanen og har likeledes kontakt med andre sektormyndigheter i forhold til overvåkingsdata. Kontakten med kommunene har vært dårligere fordi vi har forventet etablering av vannområdeutvalg for de nye vannområdene som inngår i planarbeidet. Planprogram er sendt på høring.

03.2 Overgjødsling og nedslamming

03SO11 oppfølging av avløpsaksjonen 2008 – Ble utført i oktober/november.

Den landsdekkende undersøkelsen av kommunenes forvaltning av miljøvernlovgivningen er avsluttet og inspeksjonsrapporter sendt til kommunene.

Akvakultursøknader behandles fortløpende og innen fristen. Vurderes også i forhold til Naturmangfoldloven.

03.3 Oljeforurensning

Nye personer har overtatt som kontaktpersoner for IUA, vi arbeider oss nå inn for å skjønne vår rolle både eksternt og internt. I møter med Kystverket er det kommet fram ønske om å få bedre avklaring av roller mellom Fylkesmannen og Kystverket i statlige aksjoner. Vi har samordnet oss med beredskapsavdelingen i forhold til beredskapsplan og jobber også med å få på plass MOB landkartene.

03.4 Miljøgifter

3.4 Miljøgifter

Rapporter spesielt på oppdrag 03SO13P om skipsverft

03SO13P om skipsverft. Av de prioriterte verftene har Fylkesmannen myndighet på 3 verft, ett i Tromsø, ett i Eidkjosen og ett i Ibestad. Alle skipsverft som vi er myndighet på (Klima- og forurensningsdirektoratet har overtatt myndighet for tre skipsverft i Harstad) har fått pålegg iht plan utarbeidet av Klif. Unntak er Ibestad, der vi ennå ikke har fått inn miljøundersøkelse som er god nok. Frist for dette er 1. februar 2011. Vi har varslet pålegg om tiltaksplan i Eidkjosen. For Tromsø Mekaniske er tiltaksplan utarbeidet, men den er ikke godkjent pga faglig for dårlig. Vi har imidlertid varslet pålegg om tiltak, da vi er avhengig av å komme videre i oppryddingen i Tromsø Indre havn.

Arbeid med tiltaksplan Harstad og Tromsø spesielt, har tatt mye tid. Arbeidet er omfattende og hektisk nå som det pågår tiltak samtidig som Harstad straks er i søkefasen.

Vi ønsker imidlertid å videreføre dette arbeidet. Den erfaringen vi har fått som koordinerende part for tiltaksplanarbeidet bør videreføres på en slik måte at det kan bli en ”fast” rolle vi utøver i framtiden. I framtiden blir det neppe gitt statlige midler til opprydding, og fm bør da i stor grad være koordinator tidlig i planprosesser der utbygging og endring i samfunnsbildet skal foregå i forurenset sediment, samt koordinator mot næringslivet og industri samt Kystverket eller andre utbyggere. Målet er å oppnå samordnet helhetlig opprydding som en naturlig del av samfunnsutviklingen i havneområder med forurenset sediment. For å finne denne rollen, ønsker vi å få videreført prosjektstillingen på tiltaksplanarbeidet, men at det går over i en ny fase – for nettopp å finne denne rollen som koordinerende part fra statens side på samordning av tiltak. Vi kommer til å sende søknad om midler til en slik stilling.

03.5 Avfall og gjenvinning

Midlertidig dispensasjon fra forbudet mot deponering av nedbrytbart avfall, i samsvar med det ene deponiet fått de til å innse at de ikke trenger å søke dispensasjon pga de ikke bør ta imot denne type avfall. Deponieier har derfor trukket søknaden om disp. Den andre aktøren har fått disp iht krav i veileder. Den tredje aktøren har fått ny utsatt frist til 1.6.2011 for å gi endelig tilbakemelding på bedriftsavgjørelse på etablering av forbrenningsanlegg (vi har tidligere gitt de disp for bare deler av det tidsrommet som det åpnes for i veileder). Perpetuum AS har tidligere inngått en 10-års avtale med Troms Kraft Varme AS om levering av avfall til forbrenning ved et planlagt forbrenningsanlegg med energigjenvinning i Tromsø. Endelig styrevedtak er imidlertid fremdeles ikke gjort.

03SO18P Delta i landsdekkende tilsynsaksjoner rettet mot deponier og mottak av farlig avfall. Deponiaksjon er gjennomført. To av tre godkjente deponier er kontrollert.

Aksjon farlig avfall er utført i planlagt antall. Det var i sommer to nyhetsoppslag på oppsummeringen av aksjonen. Vi ønsker imidlertid opplæring på hvordan ha media med på tilsyn, dette ble et tema NRK tok opp med oss. Fm BU utførte dette. Det kan oppleves som skremmende for saksbehandlerne og de ønsker ikke å bli hemmet av media på tilsynet, og er redd for å henge ut bedriften dersom den ikke har sine ting på stell.

03SO20 er ikke oppdrag om avfall fra skip i endelig embetsoppdrag, men veiledning av kommunene på forsøpling (?). Vi har hatt tilsyn av EMSA for Tromsø Havn, der vi også ble revidert i forhold til vår myndighet.

Tromsø Havn ble revidert i forhold til avfallsplaner havn, og hvordan Tromsø Havn følger opp for å ha kontroll på innlevering av avfall og farlig avfall for alle skip som ankommer. Dette var lærerikt og omfattende. Vi har imidlertid ikke gjort en egen oppfølging overfor de største havnene i fylket på avfallsplaner.

Resultatområde 04 Et stabilt klima og ren luft

04.1 Klimaendringer

Klimaområdet har høy fokus på embetet og gjennom Areal, klima og bedredskapsavdelingen ivaretas klima på et overordnet plan gjennom bla veiledning til kommunene og oppfølging av bla klima og energi planene som kommunene skal lage. I Troms har alle kommuner enten laget en slik plan eller er i gang med den. Sektoransvaret på klima ivaretas spesielt gjennom plansaker ved bla fremming av innsigelse når arealplaleggingen ikke ivaretar nasjonale retningslinjer.

04.4 Lokal luftkvalitet og støy

T-1442 er kjent og i bruk i de kommunene hvor det er støykonflikter pga boliger/trafikk, og de kommuner som har flyplass.

Tromsø kommune har utpektet seg i positiv retning – de har utarbeidet kommuneplanbestemmelser om støy.

Støysonekart for veg/fly er utarbeidet i Tromsø kommune og delvis i Balsfjord kommune (vegstøy i Nordkjosbotn).

Resultatområde 05 Internasjonalt miljø samarbeid og miljø i nord- og polarområdene

05.1 Miljø samarbeid i internasjonale miljø fora, herunder EUs miljø samarbeid og UNEP

Ingen

05.2 Geografisk rettet miljø samarbeid, herunder miljø biltand

Ingen

05.3 Miljø samarbeid i nord- og polarområdene

Fylkesmannen i Troms har ledet Nordkalottens miljø råd de siste to årene, men overlater nå styringen til Länstyrelsen i Norrbotten. Nå har vi imidlertid fått signaler fra Nordkalott rådet om at Nordisk Råd ønsker at prosjekter med mer lokalt/regionalt preg skal finansieres gjennom andre midler f.eks interreg midler el life midler. Prosjektene som støttes av miljø rådet er av et svært begrenset omfang og midlene brukes ofte til seminarer og kurser hvor landene og fylkene kan utveksle erfaring og kompetanse. Det vil nok være mindre aktuelt å søke midler gjennom f.eks interreg systemet da dette er en svært omfattende søknadsprosess. Mye av hensikten med miljø rådet og dets prosjekter vil da falle bort. Vi avventer imidlertid nærmere beskjed om dette, og forventer å høre mer i midten av mars 2011.

Medlem av og leder arbeidsgruppen ”småsamfunnsgruppen” under Avfallsgruppen (NAG) og nå gruppen for holdbar konsum (HKP). Lærerikt, men tidkrevende.

Resultatområde 06 Planlegging for en bærekraftig utvikling

06.1 Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Fylkesmannen har i 2010 mottatt 163 klagesaker etter plan- og bygningsloven (138 i 2009). Vi har behandlet 162 saker (130 i 2009). 120 vedtak ble stadfestet, mens 42 ble opphevet eller omgjort. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra innregistrering av saken til vedtak var 66 dager. For øvrig viser vil til den tertialvise rapporteringen til <http://rapportering.fylkesmannen.no/>.

Fylkesmannen har arrangert og holdt innlegg på tre konferanser våren 2010 om ny byggesaksdel til plan- og bygningsloven, den ene ble holdt for opplæringssteamene i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet. Fylkesmannen har også i 2010 arrangert og holdt innlegg på den årlige plan- og bygningsrettskonferansen for ansatte og folkevalgte i kommunene i Troms. Konferansen ble holdt 2. og 3. desember, og også i 2010 år var deltakelsen stor.

Klima-, forurensning og lokalisering av utbygging i areal- og transportplanleggingen

Tilbakemelding til kommuner i forhold til planprogram for kommuneplanens arealdel samt selve arealdelen om at regjeringen ønsker redusert transportbehov. Se punkt nedenfor om behov for tilførte ressurser. Fylkesmannen hadde i 2010 en sterk merknad mot utvidelse av en handelspark utenfor sentrum i Tromsø kommune med bakgrunn i kjøpesenterforskriften, denne ble ikke tatt til følge. Vi ser behov for å fortsette å formidle vedtatte nasjonale målsettinger og ønsker å bruke ressurser på det jf tidligere innmeldt behov for økte ressurser på plansiden.

Naturmangfold, landskap og friluftsliv i arealplanleggingen

Vi jobber jevnlig med temaene i plansaker, også i form av veiledning på internett. For å utføre arbeidsoppgaver jf embedsoppgaven er det behov for tilføring av et halvt årsverk. Dette sees også i lys av at vårt sektoransvar innen plan er stort og omfattende og det er behov for å dele dette på flere personer på avdelingen. I 2010 har vi hatt flere innsigelser i forhold til friluftsliv, både knyttet til barne- hage skole og nærområde, samt strandsone mer perifert. Vi har også hatt en merknad med vekt på den europeiske landskapskonvensjonen, som medførte stor blest og engasjement av befolkningen med påfølgende samtaler med berørte kommune.

Energi

Vi har gitt uttalelse til 11 småkraftverksaker i 2010. Vi har videre hatt en del innspill til småkraftsaker der vi har påpekt behov for sumbelastning jf vannressursloven/naturmangfoldloven. Ifølge oversikten til NVE ser det ut til at det kan bli behov for oss å bruke mer ressurser på småkraftverk i 2011. Ingen innkomne saker vedrørende vindmølleparker i 2011. To større kraftlinjesaker i 2010.

06.2 Fylkesmannen som styringsmessig bindeledd og rettssikkerhetsgarantist

Ivaretas gjennom løpende saksbehandling og spesielt gjennom saksbehandling på planområdet.

Fylkesmannen utfører et stort veiledningsarbeid med tanke på riktig forståelse og praktisering av plan- og bygningsloven. Veiledningsarbeid tar vesentlig mer tid og mer omfattende, da fylkeskommunen i mindre grad ivaretar sitt overordnede veiledningsansvar.

I siste del av 2010, etter ansettelse av ny jurist, har alle planer vært vurdert juridisk, med tanke på kommuneplaner med bestemmelsers. Vi er aktivt inne ved oppstart av plan- eller søknadsarbeid. Tidlig med i prosessen er viktig for oss.

Insigelser og gjennomgang av kartgrunnlag gjøres innenfor gitte frister.

Mekling gjennomføres i henhold til behov og bestemmelser.

06.3 Samordning av statlige interesser

Fylkesmannen har i 2010 samarbeidet ifm opplæringsseminar kommuner i 2010. Temaene har vært innenfor ny PBL og kart/geodata. Stor deltakelse ved vårt seminar 2 og 3 desember innenfor plan og byggningsrett.

Fylkesmannen har en rekke ganger tatt opp behovet for interkommunaltplansamarbeid med kommunene, men dette har til nå ikke resultert i noen etableringer.

Fylkesmannen bidrar i regionale planfora, slik som fylkeskommunens planforum, de få gangene dette er aktivt.

06.4 Kart og geodata

Arbeidet med kart og GEO data er en oppgave som ivaretas både på miljøavdelingen samt på embetsnivå. Det arbeides kontinuerlig med å oppdatere kart data i samarbeid med andre sektorer. I tillegg jobber vi med å ha gode kartløsninger tilgjengelig for våre brukere bla annet gjennom TromsAtlas.

Vi arbeider aktivt med å vedlikeholde og ajourføre våre kartdatabaser både på avdelingsnivå og embetsnivå. TromsAtlas kartinnsynsløsning, som driftes i samarbeid med Fylkeskommunen, er oppgradert ny og bedre versjon. Vi har nå til enhver tid helt oppdatert eier- og eiendomsinformasjon tilgjengelig inne i TromsAtlas. I samarbeid med kartverket og fylkeskommunen veiledes og kurses kommunene fortløpende innen arealplanlegging, blant annet ifm med overgang til ny plan- og bygningslov.

Resultatområde 07 Tverrgående virkemidler og oppgaver

07.2 Kunnskapsoppbygging og miljøinformasjon

Forurensning og Miljøstatus

07SO1P, 07SO2P, 07SO3P, 07SO4P, 07SO5P, 07SO6P, 07SO7P, 07SO8P, 07SO9P For alle oppgavene på FORURENSNING har vi hatt status gjennomgang, og har satt ny intern frist slutt september for utførelse av disse oppdragene.

07SO19P Vi mener vi gjør dette fortløpende, men kvalitetssikring av dette skal også være utført innen slutt september.

Det arbeides med å oppdatere artikler, data og nøkkeltall i Miljøstatus kontinuerlig, men vi ønsker å få til en mer målrettet innsats på dette området.

07.3 Virkemidler og prosesser

07SO17P ikke utført pga vi ikke har vært i dialog med Klif på dette.

07SO18P tre landsdekkende aksjoner pluss fire regionale aksjoner. Her hadde vi, i tillegg til å ha deltatt på de landsaksjoner, også meldt interesse for akvakultur som regional aksjon. Vi er plukket ut og gjennomfører kontroll i løpet av våren 2011

Vi har i planleggingen vært noe grov på anslag av bedrifter og derfor bommet litt på anslag tilsynsobjekter og dermed også gebyrinntekter. Men vi har ført tilsyn med de store mudreprosjektene under tiltaksplanarbeidet, dette var nytt. Vi viser ellers til detaljerte rapporter for aksjonene som har vært utført og rapporter innsendt til Klif. Kravet til antall årsverk brukt på tilsyn var 1,3. Vi endte i 2010 opp med 1,5 årsverk brukt på tilsyn.

07RA1 Anmeldelser og tvangsmulkt

07RA1 virksomheter som er anmeldt (Gryllefjord Fryseri). Vi bistår videre politiet i etterforskningsarbeid der en aktør er anmeldt (av noen andre enn oss). Ingen avgjørelse i saken ennå.

Anmeldelse av SP Maskin, Harstad pga akutt forurensning, vi bistod kun politiet i saken, vitnet i retten. SP Maskin ble dømt.

Krevd inn tvangsmulkt: dette har vi gjort flere vedtak på, flere mulkter har pr dags dato blitt krevd inn og noen ligger til forfall pr i dag.

07RA2 Status for arbeidet med tillatelser etter IPPC – direktivet

De som dekkes av de nye forskriftene har fått beskjed om dette, der vi har varslet at kravene vil gjelde fra nyttår av. Ingen nye tillatelser er gitt, da det ikke har vært aktuelt.

07RA3 status for arbeidet med å behandle tillatelser for flyplasser

Arbeidet med å gi Bardufoss flyplass tillatelse er ikke ferdigstilt.

Ressursrapportering

Det er rapportert kr 322 000 på resultatområde nr 01 - Naturens mangfold og friluftsliv på Kap 1510 post 01 som skal til Fagdep*.

Det er rapportert kr 152 000 på resultatområde nr 03 - Vannforurensning, miljøgifter og avfall på Kap 1510 post 01 som skal til Fagdep*.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
01 Naturens mangfold og friluftsliv	kr 3 657 216,70	kr 1 591 587,85
03 Vannforurensning, miljøgifter og avfall	kr 2 158 628,30	kr 924 346,50
04 Luftforurensninger og klima	kr 116 063,83	kr 0,00
05 Int. miljøsamarbeid i nord- og polarområdene	kr 114 412,67	kr 0,00
06 Planlegging for en bærekraftig utvikling	kr 3 283 282,35	kr 0,00
07 Andre virkemidler	kr 179 025,87	kr 0,00
Andre oppgaver under MD	kr 14 324,01	kr 0,00
Sum:	kr 9 522 953,00	kr 2 515 934,00

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

Landbruket i Troms ble i 2010 sterkt preget av uår og avlingskrise. Ca 300 gårdbrukere søkte erstatning for vinterskader og ca 500 (nær halvparten av alle gårdbrukerne) søkte erstatning for avlingsskade. Det var viktig å få søknadene raskest mulig behandlet og vi satte inn så mye ressurser som mulig i dette arbeidet. Dette gjorde at vi i hovedsak ble ferdig med saksbehandlingen til jul. Dette medførte at vi måtte utsette og legge en del andre oppgaver tilside. Disse oppgavene må vi ta igjen utover nyåret. Utenom saksbehandlingen, var Fylkesmannens viktigste oppgaver i denne situasjonen å samordne innsatsen fra ulike aktører, sikre felles virkelighetsforståelse og bidra med faglige innspill og vurderinger.

Et annet viktig trekk har vært en nesten ukontrollert utvikling i bestandene av jerv og gaupe i deler av Troms. Disse artene har etablert seg med ynglinger i B-områder (der det ikke skal være rovvilt) med helt uakseptabelt store tap av beitedyr. Forvaltningen mangler tilstrekkelige virkemidler for å holde bestandene på bestandsmålene.

Tilbakegangen både i antall gårdsbruk og i produksjonsvolum fortsetter i bekymringsfullt tempo og rekrutteringen til gårdsbruk er liten.

Til tross for disse negative trendene er investeringslysten i næringa større enn kapitaltilgangen gjennom Innovasjon Norge.

I 2010 har Fylkesmannen satt i gang arbeid for utvikling av lokal mat og grønt reiseliv. Inn på tunet-satsinga som over flere år har vært god, har av kapasitetsmessige årsaker ikke kunne bli fulgt opp i like stor grad i 2010. Bygdeutviklingsmidlene forvaltes i henhold til strategiene som utarbeides i det regionale partnerskapet.

Både av næringsmessige og klimamessige årsaker burde aktiviteten i skogbruket være større enn den er i dag.

21.1 Jordbruk

Sentrale utviklingstrekk

Det store bildet over flere år er stor nedlegging av bruk i drift, synkende produksjonsvolum og manglende rekruttering. Troms taper andeler av produksjonsvolumet på nesten alle jordbruksprodukter. Kriseåret i fôrproduksjonen i 2010 resulterte i seg selv neppe til mange nedlegginger, men mange valgte å redusere besetningene. Manglende interesse for å kjøpe melkekvote i Troms er et godt barometer på stemningen i næringa.

På toppen av dette opplever vi nå en ukontrollert utvikling i rovviltbestandene. Forvaltningen av rovviltbestandene mangler verktøy for 1) å holde måltallene og 2) å hindre ynglinger og utbredelse av rovvilt i det som er bestemt som rovviltfrie områder (B-områder).

I det store bildet hører også at mange er interessert i å investere i landbruket, men er avventende m h t signaler om framtidige rammebetingelser. Interessen for tileggsnæringer som Inn på tunet er god, men vi ligger noe etter på andre områder som reiseliv og småskala mat.

Kapitalmangel

Til tross for at mange avvikler drifta, er søknadspågangen etter investeringskapital i nytt og utbedret driftsutstyr langt større enn det Innovasjon Norge kan etterkomme.

Rekruttering og kompetanse

Mange bruk legges ned og produksjonsvolumet går ned fordi mange bruk mangler noen til å overta. Det har mye med økonomi og ferie- og fritidsmuligheter å gjøre. Vi ser også at det blant mange gårdbrukere er liten interesse for å bruke penger på å skaffe seg kompetanse.

Ikke koordinert veiledningstjeneste i landbruket

Til tross for etableringen av Landbruk Nord har vi en fragmentert og lite helhetlig rådgivingstjeneste i landbruket. Det viktigste rådgivingstema, en helhetlig økonomisk tenking, er fortsatt svært lite påaktet.

Leiejordsproblematikken

En stor og stigende andel leiejord på kortsiktige og usikre vilkår er en stor utfordring for så og si alle jordbrukere i Troms. I tillegg har gårdbrukerne oftest mange utleiere å forholde seg til og lange transportavstander.

Nedbygd landbruksforvaltning i kommunene

Så og si uten unntak er landbruksforvaltningen i kommunene så sterkt nedbygd at de ikke har kapasitet eller kompetanse til å ivareta sin rolle som utviklingsaktør. Når de nødvendige forvaltningsoppgavene er gjort, er det lite ressurser igjen til utviklingsoppgaver. Det er ikke tilstrekkelig fokus på å lage planer over områder med miljøverdier, som bør ivaretas i kommunene, og der eksempelvis miljømidlene kunne vært utnyttet bedre for å opprettholde og ivareta slike områder.

Fylkesmannens rolle knyttet til utfordringene

I kommunedialogen setter Fylkesmannen fokus på kommunenes rolle som samfunns- og utviklingsaktør, herunder som planmyndighet. Vi illustrerer samtidig næringas betydning for sysselsetting og bosetting i kommunene.

Innen det tradisjonelle jordbruket har Fylkesmannen ingen produksjonsfaglig veiledningskapasitet. Også organisasjonene i landbruket har bygd ned sine veiledningstjenester og i sterkere grad gjort disse om til betalingstjenester.

Heller ikke i forhold til tilleggsnæringer har Fylkesmannen mye veiledningskapasitet. Med unntak av siste året har vi hatt bra trykk på Inn på tunet, og er i ferd med å bygge opp kompetanse og kapasitet innen reiseliv og småskala mat. Utover dette og forvaltning av BU-midlene er det lite rom for initierende virksomhet.

De siste to åra har Fylkesmannen gjennom satsingen på landbruket satt av i alt ca 3,5 mill kr av skjønnsmidlene til utviklingstiltak i landbruket i kommunene i Troms

Utviklingen de siste 10 åra illustreres av tallene nedenfor som er prosent i 2010 av 2000

Gårdsbruk i drift: 59 %
Bruk med melkekyr: 57 %
Melkekyr: 73 %

Bruk med melkegeiter: 50 %

Melkegeiter: 65 %

Bruk med sau: 53 %

V f sau: 85 %

Særskilt om avlingsåret 2010

2010 ble et kriseår for svært mange grovfôrprodusenter og de største potetprodusentene i Midt-Troms. Også grønnsak- og bærprodusenter ble rammet, men disse er få og har som oftest andre inntekter. Store vinterskader på eng resulterte i ca 300 søknader om erstatning for vinterskader på eng. I tillegg fikk vi en sein og kald vår, kombinert med fuktig og til dels kjølig sommer. Dette resulterte i stor avlingssvikt i store deler av de beste jordbruksområdene.

Det ble behandlet ca 500 søknader om erstatning for avlingssvikt. Vi valgte å gi disse sakene aller høyeste prioritet, som igjen la beslag på en stor del av landbruksavdelingens saksbehandlerkapasitet. Det igjen medførte at andre viktige saksområder eller deler av andre oppgaver måtte legges tilside.

Fylkesmannens rolle i krisehåndteringa:

1. Innhente informasjon og holde oversikt over situasjonen
2. Holde løpende kontakt med andre aktører som Bondelaget, Bonde- og Småbrukarlaget, Troms fylkeskommune, kommunene, TINE, Nortura, Felleskjøpet, landbrukstjenesten, private aktører m fl
3. Gjennom kontakten med andre aktører bidra til å sikre felles virkelighetsbeskrivelse
4. Faglige innspill til LMD, SLF, Troms fylkeskommune, faglagene m fl.
5. Koordinere faglige råd til gårdbrukerne, blant annet sendte vi i samarbeid med veiledningstjenesten en del generelle råd til alle gårdbrukerne i fylket
6. Kurs i avlingsskadeerstatningsbehandling for kommunene i samarbeid med SLF
7. Løpende informasjon og veiledning til kommunene i saksbehandlinga
8. Svare på henvendelser fra gårdbrukere som det ble svært mange av
9. Være tilgjengelig for pressen
10. Bevilget BU-midler til informasjons- og veiledningsarbeid som først og fremst gikk på økonomisk tilpassing, optimal bruk av små grovførmengder mv
11. Vise forståelse, interesse og empati for den situasjonen mange bønder kom opp i. Dette var viktig og bidrog til at ikke flere la ned drifta
12. Delta på lokale og regionale møter om situasjonen, blant annet også i Troms fylkesting
13. Kontakt med administrativ og politisk ledelse i kommunene, blant annet med oppfordring om å bidra med økonomisk hjelp til kriserammede bønder

Hovedutfordringer knyttet til økonomiske og juridiske virkemidler

For de økonomiske virkemidlene savner vi nasjonale opplegg for gjennomføring av forvaltningskontroll og foretakskontroll. Det er mange og kompliserte forskrifter og regler å forholde seg til innen tilskuddsforvaltningen, men jevnt over er det greie håndbøker og rundskriv å forholde seg til. Utfordringen er ofte at kommunene ikke tar seg nødvendig tid til å sette seg tilstrekkelig inn i reglene. Datasystemene for regionalt miljøprogram og organisert beitebruk er ikke tilfredsstillende. Utbygging av web-baserte saksbehandlersystemer bør ha større fokus.

For de juridiske virkemidlene ligger hovedutfordringene i skjæringspunktet mellom de nasjonale retningslinjene og det kommunale selvstyret. I enkeltsaker vil lett jordvern hensynet tape. Dette knyttes også opp mot mangelfullt planverk i kommunene. Kommunene er i for liten grad villig til å bruke f eks konsesjonsloven for å styrke bosettingen. Det kan i neste omgang føre til at jordvernet ikke følges opp. Vi har færre klagesaker i fradelingssaker en noen gang, mens antall fradelingssaker i kommunene ikke har gått ned. I små kommuner med stor nærhet til enkeltsøkere kan det være vanskelig å etterleve nasjonale retningslinjer.

Bruk av midler til Rovviltkompensasjon

Midlene til rovviltkompensasjon over kapittel 1144 post 77 ble i sin helhet brukt til kommuneretta tiltak.

Organisert beitebruk og tap av sau på beite

Hovedårsaken til tap av sau på beite i Troms antas å skyldes rovvilt. Det foreligger ikke dokumentasjon på omfattende tap på grunn av flåttbårne sykdommer eller for eksempel alveld.

I 2010 var det 50 beitelag i fylket, dette er ett lag mer enn det var i 2005. Men det slippes stadig færre sau og lam på beite. I 2010 ble det sluppet 108.005 dyr, mot 122.683 i 2005. Dette er en trend som har forsterket seg de siste 2-3 årene.

I 2010 har det vært en markert økning i tapstallene. I 2010 ble 8,0 % av dyrene som ble sluppet på beite tapt, mot 6,9 % året før. Til sammenligning var tapet 8,1% i 2005. Dette er gjennomsnittstall for regionen. Det betyr at i de mest utsatte rovviltområdene er gjennomsnittstapene betraktelig høyere. Dette gjelder først og fremst Nord-Troms, indre Troms og enkelt kommuner i sør og lenger ut mot kysten. Dette er uakseptable høye tall og ikke mulig å leve med for beitenæringene over lengre tid.

Det er stort fokus på hvordan holde rovviltbestanden nede på de nasjonale målsettinger.

NINA og Scandlynx har gjennomført forskningsprosjekt på gaupe i Nord-Troms i 3 år. Resultatene så langt viser at det er mer gaupe enn antatt og at gaupe dreper sau og rein i større grad enn en antok på forhånd. En annen utfordring i regionen er at antall jerv er nesten dobbelt så stor som fastsatte bestandsmål. Selv om en i flere år har brukt store ressurser på å øke uttaket gjennom ordinær jakt (kvotejakt, lisensfelling) klarer en ikke å kontrollere jervebestanden.

I rovviltutsatte områder er det tydelig at store tap til rovvilt over flere år er en sterkt medvirkende årsak til bortfall av sauebruk i regionen. I en årrekke er det blitt prioritert forebyggende tiltaksmidler til disse områdene, men det er vanskelig.

Tapsstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2010	2009
FMTR	39622	68383	91	3,45	10,54	7,94	6,85
Sum	39622	68383	91	0	0	0	

21.2 Skogbruk

Skogkultur

Skogkulturaktiviteten er redusert i forhold til i fjor, og spesielt nyplanting har for lite omfang. Aktiviteten begrenses av tilgang på finansiering og kapasiteten i kommunene. Mangel på skogfondsmidler gjør at skogkulturaktiviteten direkte begrenses av størrelsen på tilskottspotten fylket har til rådighet. Målet bør være å få aktiviteten opp mot det nivået som var før 2003.

Værforholda på våren og forsommeren gjorde sitt til at aktiviteten ikke blei som forventa. Kald vår med mye tele i marka gjorde planteforholda vanskelig i enkelte områder.

Det er fortsatt en del skoleungdommer som er engasjert i skogkulturarbeidet, men det er også brukt en del utenlandsk arbeidskraft i år. Noen få skogeiere utfører arbeidet sjøl.

Skogbruksplanlegging

Skogbruksplanene, der feltarbeidet var gjort i 2009, ble ferdigstilt på begynnelsen av året. Tilskudd for disse planene er utbetalt i 2010.

Det ble ikke gjort feltarbeid for nye skogbruksplaner i 2010 og dermed heller ingen nye bevilgninger. Dette skyldes mangel på skogbruksplanleggere.

Avvirking og avsetning

Driftsforholda i 2010 var gode. Avvirkinga for salg har vært på nivå som i fjor og det dekker etterspørselen til biobrenselanleggene. Hogsten er hovedsakelig lauvtrevirke til biobrensel, dvs rundtvirke til vedproduksjon og heltre til fyringsflis. Det hogges lite bartrevirke. Energiflistilskottet i 2010 var gunstig for skogeierne og gjorde det enklere å få kontrahert virke til biobrensel. Vi er imidlertid bekymra for mulighetene for virkeskontrahering både på kort og lang sikt dersom ordningen forsvinner eller reduseres kraftig. Da energiflistilskuddet er fokusert så sterkt rundt skogsflis, er det også vanskeligere enn før å få rundtvirkedrifter i lauvskog hos skogeiere. De fleste skogeiere ønsker skogsflishogst, da dette utløser energiflistilskudd. Rundtvirkedrifter til vedproduksjon utløser ikke de samme tilskuddene.

De to store biobrenselanleggene, i Tromsø og på Setermoen, har et forbruk på ca 20 000 fm³. I tillegg er det to mindre anlegg, i Dyrøy og Nordreisa, med en energiproduksjon hver på i overkant av 3 GWh hver.

Vedprodusentene kjøper også en betydelig mengde virke (ca 10 000 fm³) fra større drifter. Etterspørselen etter rundtvirke til vedproduksjon i markedet er såpass stor at den ikke dekkes av hogsten. Vi vurderer også dette til å ha en viss sammenheng med energiflistilskuddet til skogsflis.

Etterspørsel etter ved til brensel har vært høy i 2010. Vinteren 2009/2010 var forholdsvis kald, og vinteren 2010/2011 har så langt vært kald. Etterspørselen etter fyringsved er derfor høy.

Sponplatefabrikken i Sørreisa har ikke hatt drift i 2010.

Skogsvegbygging

Det var gode forhold for skogsvegbygging i år. Aktiviteten er som i 2009, men burde vært høyere. Det er imidlertid færre skogfunksjonærer i kommunene som arbeider med disse fagfeltene. Det er behandla 50 tilskuddssøknader til skogsvegbygging. Fylket har lite skogfond inntil nå og vegbyggingsaktiviteten er avhengig av tilskuddsmidler til rådighet. Reglene om at det ikke kan gis tilskott til skogsveger som reduserer villmarksprege områder, begrenser utbygging av et rasjonelt skogsvegnett. Vi prioriterer vegbygging som genererer hogstaktivitet. Bioenergisatsingen er helt avhengig av utbygging av gode skogsveger og velteplasser for helårs levering av skogsflisråstoff. Arbeidet med hovedplan for skogsveg er kommet i gang i Målselv og i Nord-Troms, men ellers går arbeidet litt "trått".

Skogbrukets miljøarbeid

I resultatkontrollen for skogsvegbygging og foryngelse er det ikke registrert noen vesentlige merknader eller mangler.

Skogfond

Fylkesmannen innførte fullversjonen av SKAS-systemet for skogfond høsten 2010. Dette har vært et omstendelig og tidkrevende arbeid. Høsten 2010 hadde vi kurs med kommunene i bruk av WebSkas.

Kystskogbruket

Det er gitt støtte til fem fellesprosjekter som oppfølging av tiltaka som er foreslått i Melding om Kystskogbruket:

- Taubaneprosjekt i kystfylka
- Skogsvegprosjekt i kystfylka
- Felles fylkeskommunalt oppfølgingsprogram
- Oppfølgingsprogram for skognæringa kyst
- Infoprojektet

Det er gitt støtte til to prosjekter i fylket som oppfølging av kystskogmeldinga:

1. Skogkulturprosjekt:

Da tilskott til skogkultur blei fjerna i 2003 sank skogkulturaktiviteten til nesten null i fylket. Sjøl om tilskottet til skogkultur etter hvert blei gjeninnført, er det et krevende arbeid å få opp aktiviteten på et tilfredsstillende nivå igjen. På 2000-tallet er kompetansen og kapasiteten på skogbruk kraftig redusert i kommunene. I Troms er vi avhengig av kommunenes innsats for å få opp aktiviteten igjen. I motsetning til fylkene i skogstrøka, har skogeierne i Troms lite skogfond å bruke for å finansiere skogkulturtiltak. Bruk av tilskott til skogkultur er det viktigste virkemidlet vi har i dag for å auke aktiviteten. Det blei derfor satt i gang et aktivitetsskapende prosjekt gjennom Kystskogbruket for å støtte opp under skogkulturarbeidet. Totalt for fylket var aktiviteten større enn man kunne få til med bruk av kun NMSK-midlene. I år er det gitt kr 94 000,- som tilskudd til aktivitet i Målselv.

2. Hovedplan skogsveg:

Høsten 2010 ble det satt i gang arbeid med hovedplan i Nord-Troms og i Målselv. Arbeidet med oppretting av Vbase er kommet godt i gang i disse kommunene, og det er et mer tidkrevende og omfattende arbeid enn forutsatt. Det ble satt av midler til prosjekter i både Nord-Troms (kr 150 000) og Sør-Troms (kr 100 000). Foreløpig er det bare Nord-Troms som er kommet i gang med prosjektet.

Vi hadde planer om et tynningsprosjekt på bartrevirke i fylket. Manglende avklaring omkring avsetningssituasjonen for tynningsvirke gjorde at prosjektet ikke kunne sette i gang i 2010. Vi håper at prosjektet blir aktuelt i 2011, både ut fra behov for tynning og sysselsettingssituasjonen blant skogsentreprenører som ikke har avtaler om flisvirkeleveranser i 2011.

Det er gitt støtte til tidligere ordninger som blei tatt inn i Kystskogbruket:

- Organisert virkesomsetning:

Dette er ei videreføring av den tidligere ordninga med støtte til planlegging og organisering av virkesomsetning på Vestlandet og i Nord-Norge. Midlene er forutsatt brukt til avvirkingsfremmende

tiltak. Tilskuddet er i sin helhet gitt til Allskog.

- Kurs og andre opplæringstiltak:

Dette er ei videreføring av den gamle ordninga med midler til korte kurs for skogeiere og skogsarbeidere. Midlene er bevilga til tynningskurs og Aktivt skogbrukskurs. Det ble også gjennomført samling for skogsentreprenører i 2010.

Vår oppfølging av resultatområde 21.2 har av kapasitetsgrunner ikke vært på ønsket nivå.

21.3 Bygde- og næringsutvikling

Samarbeidet med regionale aktører

Strategigruppa som har deltakere fra Troms Bondelag, Troms Bonde- og Småbrukarlag, Allskog BA, Troms fylkeskommune, KS Troms, Innovasjon Norge og Fylkesmannen i Troms hadde ett møte i 2010. Strategiene for landbruksrelatert næringsutvikling i Troms ble da revidert. Det ble gjennomført bare en del mindre endringer i BU-strategiene, i påvente av ny Stortingsmelding om landbruks- og matpolitikken.

Endringene i BU-strategiene var i hovedsak:

- Inkludering av visjonen taktskifte i landbruket og en økt satsing på tilleggsnæringer, i tråd med tildelingsbrevet til Fylkesmannen for 2010.
- Beskrivelse av endringen i forvaltningen av BU-midlene, der fylkeskommunen fra 01.01.2010 forvalter utrednings- og tilretteleggingsmidler til kompetanseheving, kompetanseutvikling, rekruttering til landbruket, til nye næringer i tilknytning til landbruket og videregående utdanning, likestilling og etterutdanning.
- Fylkesplanen for Troms 2010 - 2013: "*Troms - vilt, vakkert og vått*", ble omtalt, og da spesielt nevnt målsetningene innenfor landbruksområdet.

Roller innen partnerskapet

Fylkesmannen har pådriver- og koordineringsansvaret for partnerskapet. Fylkesmannen gir oppdragsbrev til Innovasjon Norge på de bedriftsretta midlene og forvalter utrednings- og tilretteleggingsmidlene. I tillegg har vi løpende kontakt med deltakerne i og utenfor partnerskapet i forbindelse spørsmål av felles interesse. Fylkesmannen deltar på INs styremøter og gir forvaltningsstøtte til IN i byggesaker.

Innovasjon Norge forvalter de bedriftsretta virkemidlene og rapporter om bruken av disse.

KS blir mer og mer involvert i landbrukssaker gjennom økt deltakelse og oppfølging av samarbeidsavtalen mellom LMD og KS.

Fylkeskommunen er en aktiv samarbeidspartner både når det gjelder overordnede strategier og enkeltsaker. Gjennom fylkeskommunenes medansvar for gjennomføring av landbrukspolitikken, er det godt håp om større slagkraft i det regionale samarbeidet på landbruksområdet.

Fylkeskommunenes innsats i forbindelse med avlingskrise

Fylkeskommunens økte medansvar for gjennomføring av landbruks- og matpolitikken var nok i stor grad medvirkende til at Troms fylkesting bevilget kr 6 mill i tilskudd til bønder med stor avlingssvikt og som var berettiget avlingsskadeerstatning. Fylkesmannen var i jevnlig dialog med fylkeskommunen og skaffet nødvendig underlagsdokumentasjon i form av beregninger, vurderinger mv.

Kommunenes innsats i forbindelse med avlingskrise

Etter hvert kom også flere kommuner på banen og bevilget tilskudd til bønder med stor avlingssvikt. Disse kommunene var: Lavangen, Salangen, Dyrøy, Bardu, Målselv, Balsfjord, Tromsø, Karlsøy og Nordreisa.

Bruken av BU-midlene

Bedriftsretta midler

Investeringslysten i landbruksnæringa i Troms fortsetter i 2010. Antallet prosjekter og omsøkte midler overstiger tilgjengelige tilskuddsmidler. Dette gjelder spesielt tradisjonelt landbruk. Ny ramme for BU-midler ble fordelt med

kr. 11 333 000,- (2/3) til tradisjonelt landbruk og kr. 5 667 000,- (1/3) til tilleggsnæringer. Sammen med inndratte midler fra tidligere år og noen omdisponeringer disponerte Innovasjon Norge kr 16 320 674,- til tradisjonelt landbruk og kr 8 458 675,- til tilleggsnæringer.

Bevilget til tradisjonelt landbruk: kr 16 968 627,-. Disse midlene er fordelt med 54 % på storfe (melk og kjøtt), 22 % på sau, 21 % på geit, 1 % på grøfthing, 1 % på gris (komptanseheving) og 1 % til høytørke/potet.

Bevilget til tilleggssnæringer: kr. 5 936 264,-. Gjenstående ramme: kr 2 522 411,-. Midlene er fordelt med 25 % til Inn-på-tunet-(IPT)-tiltak, 0 % til bygdeturisme-tiltak, 69 % til mat, 3 % til vedproduksjon/ trebearbeiding/bioenergi og 3 % til kompetansetiltak.

Leiejord er nødvendig i de aller fleste tradisjonelle prosjektene. Krav til gode og langsiktige jordleieavtaler innskjerpes. Krav om tinglysing av leieavtaler er krevd i noen tilfeller og dette vil bli mer vanlig, særlig der leiearealet utgjør en stor del av arealgrunnlaget.

Rammen for rentestøtte ble ikke utnyttet i 2010.

Utrednings- og tilretteleggingsmidler

Årskvota var i 2010 på kr 3 100 000,-. Det ble gjort disse bevilgningene:

Kompetansetiltak, 17 saker, i alt kr 613 124,-
Utredninger inkl. forskning, 7 saker, i alt kr 313 045,-
Praktikanter, 4 saker i alt kr 490 257,-
Inn-på-tunet, 6 saker, i alt kr 581 500,-
Lokal mat, 4 saker, i alt kr 213 300,-
Mobilisering og utvikling, 14 saker, i alt kr 1 716 000,-
Totalt innvilget kr 3 927 226,-
Beløpet over årskvota er dekket av inndratte og overførte beløp.

Aktiviteten på BU-området var sommeren og høsten 2010 redusert på grunn av at det meste av vår oppmerksomhet var rettet mot vinter- og avlingsskadesøknader, veiledning i den forbindelse mv både i kommunene og hos Fylkesmannen.

Om satsingsområdene:

Inn på tunet:

Innsatsen innen Inn på tunet var av kapasitetsgrunner vesentlig redusert i 2010. Det har begrenset seg til det viktigste innen Inn på tunet-løftet, deltakelse i lokale tiltak og noe veiledning. Innenrigskomiteen i det danske Folketinget og Danmarks Innenrigs- og sunnheitsminister var sist sommer på Inn på tunet-besøk i Troms. I Troms er det vel 60 ipt-bedrifter, ingen kjente nyetableringer i 2010, men enkelte har utvidet noe mens andre har redusert noe.

I første runde av Inn på tunet-løftet ble det innvilget 2 søknader fra Troms, en på skolesamarbeid og en på bruk av Inn på tunet i det forebyggende arbeidet for barn og unge i risikozonen. Begge fra Tromsø kommune. Tre andre løftsøknader mente vi var såpass interessante av vi innvilget BU-midler.

Aktører i Inn på tunet:

Utenom Fylkesmannen har de viktigste aktørene i Inn på tunet-arbeidet vært: Kommuner, Innovasjon Norge, NAV, vekstbedrifter, og Inn på tunet-bedrifter. UNN begynner også å se nytten av ipt, gjennom prosjekt "Musketerene".

Fylkesmannen deltar i prosjekt "Grønt arbeid" i samarbeid med kommunene Balsfjord, Storfjord og Lyngen og NAV-kontorene i de samme kommunene, NAV Troms og en brukerorganisasjon. Internt i embetet deltar landbruksavdelingen i prosjekt "Sjumilssteget" og uformelt med andre avdelinger.

Småskala mat:

Oppfølging av "Strategi for satsingen på lokal mat fra Troms 2009-2012". I samarbeidet inngår også: Innovasjon Norge, Troms fylkeskommune, Kompetansenettverket for småskala mat og Råfisklaget. Andre aktører: matprodusenter, reiseliv og dagligvarehandel.

Tiltak:

1. Inspirasjonsseminar, matverksted, workshop, oppstart nyhetsbrevet Matlyst, besøksordning for matprodusenter, dialogmøter, planlegging av felles profileringstiltak (Matstreif 2011), Informasjonsmøte KSL-Matmerk m.m.
2. Samarbeid FMLA og Universitetet i Tromsø: Etablering av studiet "Digital og muntlig historiefortelling i reiseliv og lokalmatproduksjon", et nytt etter- og videreutdanningstilbud for aktører som driver, er ansatt i eller planlegger å starte en småskalabedrift innen opplevelsesnæring eller matproduksjon. FMLA sitter i styringsgruppen.

3. Samarbeid FMLA og Rå videregående skole: Aktiviteter: matverksted og julemesse.
4. Oppstart, kartlegging småskala mat og reiseliv i fylket.

Fagfunksjon knyttet til matkontakter under verdiskapningsprogrammet for mat ivaretatt. FMLA har støttet lokal mat-profilering på matfestival i fylket, studietur for småskala matprodusenter og oppstart av prosjekt på bær innen området utmarksnæring.

Grønt reiseliv og utmarksturisme:

Dette arbeidet er ikke kommet så langt som vi hadde håpet, men det er startet reiselivsgruppesamarbeid mellom Fylkesmannens landbruksavdeling, Innovasjon Norge, Troms fylkeskommune og Nord-Norsk Reiseliv. Dette er et godt grunnlag for den videre satsingen.

Verdiskapningsprogrammet for mat:

Det er fortsatt en vei å gå hva gjelder landbruksforetak som foredler egne produkter eller leverer råvarer til bedrifter som markedsfører lokalproduserte produkter. Likevel er ting på gang gjennom virksomheter som Aron Mat, Lyngenslam, Lyngsalpeprodukter, Reisamat, Tromspotet m.fl.

I 2010 er det gitt følgende tilsagn over VSP Mat. Til sammen utgjorde disse 785.700,-, fordelt på følgende vis:

Lyngsalpeprodukter	kr 105 000
D.s	kr 191 700
Nord-Norsk Matfestival	kr 101 000
Tromspotet	kr 288 000
Bondens Marked	kr 100 000

I tillegg er det brukt ca 4,1 mill. av BU-investeringsmidler på mat inkl. potet og grønt. Hva gjelder investeringsmidler og bygdeturisme utgjør dette kr 0,- i 2010. Ut fra vår situasjon kunne vi ønske at VPS Mat i større grad kunne brukes til rekruttering, mobilisering og utvikling av nettverk mellom produsenter og andre aktører.

Resultatområde 22 Klima og miljøtiltak i landbruket

Den viktigste miljøutfordringen i Tromslandbruket er gjengroing av kulturlandskapet. Dette har sammenheng med færre beitedyr og at utviklingen går mot større og større enheter. dermed får vi store områder uten beitedyr. Derfor legges det stor vekt på å innrette virkemidlene i regionalt miljøprogram mot beiting.

Forurensingen fra landbruket i Troms er beskjedent. Dette fordi husdyrholdet i seg selv er lite og fordi vi hovedsakelig dyrker gras. Dermed er vi lite utsatt for erosjon. Det er et og annet punktutslipp og noen som sprer gjødsel på frossen mark. Disse reglene håndheves av kommunene, vi har inntrykk av at de håndheves i tråd med intensjonene.

Vannforvaltningen ses i sammenheng med regionalt miljøprogram.

Det er arbeidet videre med å utvikle det økologiske landbruket, men det er noen utfordringer i å nå måltallene.

Klimaarbeidet innpasses i det ordinære arbeidet med å bygge opp skogressursene og i utviklingen av miljøvennlige driftsformer i jordbruket.

22.3 Miljøprogram og miljøplan

Sentrale miljøutfordringer og prioriteringer i fylket

Den viktigste miljøutfordringen relatert til jordbruket i Troms, er gjengroing av kulturlandskapet. De fleste ordninger i RMP Troms er derfor rettet mot å holde kulturlandskapet åpent og å ta vare på og synliggjøre enkeltelementer i kulturlandskapet (naturtyper, arter, kulturminner). Det legges også vekt på å legge til rette for ferdsel og friluftsliv i jordbrukets kulturlandskap.

Miljøtilskuddsordninger for 2010 var som følger:

1. Tilskudd til beite i bygdenært kulturlandskap
2. Tilskudd til skjøtsel av brattlendt areal

3. Tilskudd til skjøtsel av kulturlandskap på kysten av Troms
 - a Tilskudd til vanskelig tilgjengelige beteområder på øyene og langs kysten
 - b Tilskudd til jordbruksdrift på ytre kyst av Troms
4. Tilskudd til skjøtsel av kanter langs veier i jordbrukslandskapet
5. Tilskudd til organisert beitebruk
6. Tilskudd til skjøtsel av nasjonalt og regionalt prioriterte kulturlandskap
7. Tilskudd til bevaringsverdige husdyrraser
8. Tilskudd til skjøtsel av kulturminner i jordbrukets kulturlandskap
9. Tilskudd til seterdrift/sommerfjøs
10. Tilskudd til slåttarbeid med hesjing
11. Tilskudd til skjøtsel av stier i jordbrukslandskapet

Ordninger som fases ut:

12. Generelt tilskudd til dyr på beite i utmark og tidligere kulturmark (går ut av programmet etter søkeromgangen 2011)

13. Tilskudd til sommersamarbeid for melkeprodusenter (går ut av programmet etter søkeromgangen 2010)

Vurdering av måloppnåelse for virkemidlene i RMP

Det har vært økning arealgrunnlaget for søknadene fra 2009 til 2010 for de fleste ordningene rettet mot å hindre gjengroing av kulturlandskapet. Det må derfor kunne sies at ordningene treffer. Ordninga rettet mot å bevare nasjonalt og regionalt verdifulle kulturlandskap (rettet mot områder valgt ut gjennom nasjonal registrering på 1990-tallet) har dessverre ikke blitt tatt i bruk. Vi har ikke hatt kapasitet til følge opp disse områdene for å se om det er aktuelle gårdbrukere som kan skjøtte disse mot RMP tilskudd. Ønsket vårt er å få til et prosjekt a la Arvesølvet fra Agder, der det kan settes fokus på verdifulle kulturlandskapsområder og for å målrette/koordinere SMIL og RMP- midler til skjøtsel av slike.

Hovedretning for bruk av SMIL-midler og kobling mellom SMIL og RMP

Ramma for SMIL-midler til den enkelte kommune er fastsatt ut fra kommunens flerårige tiltaksstrategier. I tillegg er det lagt vekt på kommunens samlede jordbruksarealer i drift, bruken av SMIL-midler fra 2009, samt kommunens aktivitetsbudsjett for 2010.

For 2010 er ca 50 % av midlene rettet mot biologisk mangfold/gammel kulturmark, tilgjengelighet/opplevelseskvalitet, kulturminner/kulturmiljøer og freda /verneverdige bygninger, med de største tilskuddene rettet mot biologisk mangfold /gammel kulturmark og verneverdige bygninger. Resten av midlene fordeler seg på andre tiltak som planlegging- og tilretteleggingstiltak samt forurensning.

De kommunale tiltaksstrategiene fastsettes i dialog med Fylkesmannen. Det innebærer at retningslinjene vedtas av kommunen, men at det skal være en prosess som bidrar til at retningslinjene kan ses i sammenheng med RMP. I flere av ordningene i RMP oppfordres det til å se sammenhengen med SMIL-midlene.

Tilstand og utvikling for forurensning fra landbruket i vannområdet som er valgt ut i første planperiode

Bardu-/Målselvvassdraget - Malangen er valgt for første planfase i vannregion Troms. I vandirektivsammenheng har mesteparten av området en god tilstand.

Faren for forurensning fra landbruket i Troms er i senere år redusert gjennom de tekniske miljøtiltak som er gjennomført i landbruket (tetting av gjødselslagre, kapasitetsøkning gjødselslagre, forbedret silohåndtering mv.) Balanse gjødslingsprinsippet som ble innarbeidet i gjødselsesongen -08/09 har ført til betydelig reduksjon av fosforgjødslingen i landbruket.

Årets omfattende isbrannskader på dyrket mark kan ha ført til økt avrenning på grunn av ekstraordinært behov for pløying og restaurering av den skadde marka. Det er ikke foretatt ekstra målinger for å se om skadene har ført til unormalt høy avrenning i 2010.

Kantsonvegetasjon er en viktig oppsamler av næringsstoffer og vil virke som et effektivt filter mht. avrenning fra dyrket mark. Kommunene Målselv og Bardu har utarbeidet en plan sist på 90-tallet for forvaltning av kantsonene langs Målselv og Barduelva. Denne planen bør oppdateres og moderniseres for å møte dagens utfordringer og krav til forvaltning av kantsoner. Påvirkningen fra skogbruket forventes å være såpass beskjeden at det ikke vil ha noen direkte innvirkning på vannkvaliteten.

Troms fylkeskommune er i gang med å utforme det videre arbeidet for Troms. Fylkesmannens landbruksavdeling avventer prosessen og vil stille seg til rådighet i det videre arbeidet. Skadelig avrenning fra jord- og skogbruksaktivitet i fylket anses generelt for å være liten og under kontroll

Miljøplan

Gjennom kontroll har vi sett at det har vært behov for å ha en ny gjennomgang av reglene for miljøplan trinn I. I flere av ordningene i RMP stilles det krav til miljøplan trinn II. Det er for mange en barriere å lage til denne og vi har observert at dette kan begrense søkningen på RMP. Fylkesmannen i Troms har derfor gjennom samarbeid med Troms landbruksfaglige senter og forsøksringene, planlagt og gjennomført fagmøter for aktive gårdbrukere. Det ble planlagt 8 regionale møter der fokuset skulle være krav til utforming, samt regelverk for miljøplan trinn I og II. På grunn av liten inntressen ble det kun gjennomført 4 møter, med totalt 54 deltakere. Da deltakelsen ble svært lav ser vi at det er behov fortsatt for slike kurs.

Fylkesmannen har i 2010 gjennomført et dagskurs for kommuneansatte med fokus på regelverk, krav og kontroll av miljøplan.

Oppbygging og forbedring av skogressursene er et viktig tiltak for å binde CO2. Likeså overgang fra fossil energi til bioenergi og bruk av trevirke i bygninger. Arbeidet som gjøres for å komme videre med disse tiltaka bidrar til å legge grunnlaget for et bedre klima.

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2010 etter søknadsomgang 2009 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Gjengroing	Avrenning til vassdrag	Kulturminneverdier	Tilgjengelighet og friluftsverdier	Verdifulle kulturlandskap	Plantevernmiddel	Avfallsinnsa
FMTR	5 146 268	0	820 502	378 240	0	0	0
Sum	5 146 268	0	820 502	378 240	0	0	

22.4 Økologisk landbruk

Status og utfordringer for arbeidet med handlingsplan for økologisk landbruk

Dagens handlingsplan for økologisk landbruk i Troms gjelder til 2012. Fordeling av handlingsplanmidler vurderes hele tiden i forhold til denne. Det er god søkning på midler og tildelte midler er ikke tilstrekkelig til å dekke opp for interessen. Vi ser det som svært viktig å ha disse midlene for å kunne støtte opp om interesse og initiativ til satsing på økologisk forbruk og produksjon i fylket.

Fylkesmennene Nordland og Troms har gått inn på et samarbeid med Tine Nord om et større prosjekt for å mobilisere til økt produksjon og forbruk av økologisk melk i Nord-Norge. En betydelig andel av vår satsing på økologisk vil gå til dette prosjektet. Når vi målene som er satt i prosjektet, vil det bli gjort et betydelig løft for produksjon og forbruk av økologisk melk i Nord-Norge.

Oversikt over gjennomførte tiltak

I den fylkesvise fordelingen av midler for 2010 fikk Fylkesmannen i Troms tildelt kr 345 000,- til oppfølging av tiltak i regionale handlingsplaner for økologisk landbruk. Søknadene er vurdert i forhold til tiltaksstrategiene i Handlingsplanen for økologisk landbruk i Troms 2008 – 2012.

- Seminar med tema fornybar energi og økologisk plantegjødsel (fiskeråstoff som gjødsel i økologisk drift) - Senja Bio A/S
- Seminar om ”bruken av økologiske prinsipper for å skape bærekraftig og produktive livsmiljøer” - Norsk Permakulturforening
- Utprøving av økologisk bringebær dyrking - Landbruk Nord
- Servering av økologisk suppe under Tromsø Internasjonale Filmfestival - Grønn Hverdag Nord
- ”Vurdering av jord og jordstruktur” – markdager - Landbruk Nord
- Økologisk skolehage - Prosjekt ”Økoløft i Nord-Troms”
- Økologisk Ideforum - FMLA m.fl.
- Fagsamling mv. - Økoprof – Nord (Økologisk Idèforum/Økoringen Nordre Nordland)
- Forsøk; ”fiskeråstoff som gjødsel i økologisk drift” - Landbruk Nord
- Prosjekt ”Økt produksjon av økomelk i Nord-Norge” - FMLA Troms og Nordland, Tine Nord

Erfaringer med satsing på økologiske foregangsfylker og prosjekt "Økoløft i kommuner"

I 2009-2010 ble det gjennomført et prosjekt 'Økoløft i Nordreisa og Kåfjord' i regi av satsinga 'Økoløft i kommuner'. Prosjektet var et samarbeid mellom de to Nord-Troms kommunene Nordreisa og Kåfjord. Prosjektbeskrivelsen ble utformet med vekt på hel-kjede satsing i tråd med økologisk handlingsplan for Troms. Det var ønske om å arbeide med strategiene i planen i et begrenset område i fylket, med tanke på å videreføre erfaringene til andre kommuner og deler av regionen.

På kort tid og med små ressurser kan vi si at det kom mye ut av prosjektet:

- I Nordreisa kommune ble det i løpet av prosjektperioden lagt om 1402 daa til karens. Det er en økning på 6,3 %.

- To store melkebruk (etter Nord-Norske forhold) har meldt seg inn i Debios kontrollorgan.

Den ene gården ønsker også produksjon og foredling av urter.

- Én gårdbruker har startet opp med økologisk bærproduksjon.

- 7 brukere (sau) har vært interessert i GRF (gratis førsteråd) for å få vurdert sitt bruk opp mot økologisk produksjon.

- Det er igangsatt arbeid med Miljøfyrtårn-sertifisering i prosjekt-kommunene.

Videre kan det nevnes at prosjektet også har arbeidet mot målgrupper som skoler, storhusholdningen i kommunene og selvstendige næringsdrivende.

Erfaringene og resultatene fra prosjektet var svært nyttig i forbindelse med arbeidet i arbeidsgruppa som utformet Tine - prosjektet "Økt produksjon av økomelk i Nord-Norge".

I Troms har vi ikke noe prosjekt i regi av programmet om 'Økologiske foregangsfylker'.

Hovedutfordringer i å utvikle det økologiske landbruket i Troms:

Det er ei stor utfordring for økologisk landbruk i Troms å klare å nå det nasjonale målet om 20 % økologisk produksjon og forbruk innen 2020. Når det gjelder øko-melk, er det et problem at Tine ikke lenger gir tillegg for økologisk melk til nye produsenter. Det er satt i gang et prosjekt i Troms og Nordland der Tine åpner for tillegg også til nye produsenter, men det gjelder bare for produsenter sør for Lyngen. Det vil si at produsenter i Nord-Troms ikke ser seg mulighet til å legge om. Dette har betydning også for produksjon av økologisk storfekjøtt da det gjennom produksjonen også ales opp ungdyr til slakt.

Når det gjelder økologisk sauehold, så ligger forholdene veldig godt til rette for slik produksjon i Troms, men gjødselsituasjonen er et problem som er av så stor betydning at det er få som ser seg anledning til å legge om. Det er vanskelig å få det til å strekke til med egen gjødsel og transportkostnadene blir for store ved transport av økologisk gjødsel sørfra. Et Økoløft-prosjekt i de to kommunene Nordreisa og Kåfjord, viser at det hjelper på omleggingstakten og interessen for økologisk landbruk å gå inn med stort trykk i form av slike prosjekter, men det er ressurskrevende.

Fylkesmennene i Nordland og Troms har gått inn på et samarbeid med Tine Nord om et større prosjekt for å mobilisere til økt produksjon og forbruk av økologisk melk i Nord-Norge. Prosjektet er delfinansiert av SLF. En betydelig andel av vår satsing på økologisk vil gå til dette prosjektet.

22.5 Tre og miljø

Det arbeides godt med bioenergi i fylket. Flere prosjekter er under utredning, blant annet av Troms Kraft Varme og Forsvarsbygg.

I Harstad bygger Trondheim fjernvarme (Statkraft) et stort fjernvarmeanlegg som skal baseres på skogsflis som råstoff. Årlig varmeproduksjon skal komme opp i ca 50-60 GWh. Anlegget skal stå ferdig høsten 2011.

Virkesbehov til anlegget vurderes å stige til 25 – 30 000 fm³ i løpet av noen år. Det er et stort volum for denne regionen.

Det er i dag fire litt større anlegg i fylket, Troms kraft varme ved Universitetssjukehuset, Setermoen garnison i Bardu, Nord-Troms bioenergi og Dyrøy bioenergi. Til sammen bruker disse ca 25 000 m³ virke. I Salangen er det

et kommunalt anlegg som baserer seg på pellets.

Det er nødvendig å øke utbygginga av skogsveger dersom fjernvarmeanleggene skal kunne forsynes med skogsflis over lengre tid.

I prosjekt Kystskogbruket arbeides det med å legge til rette for økt binding av CO2 i skogen, og for å få aksept for dette som et klimatiltak.

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Status og behov for oppfølgingstiltak overfor kommunene knyttet til praktiseringen av regelverket

Regelendringen i konsesjonsloven om at en også ved eiendomsoverdragelser innen familien må søke om konsesjon dersom eiendommen ikke skulle bebos slo til for fullt i 2010. Vi hadde forventet en økning av antall klagesaker fra kommunene. Det er derfor noe overraskende at det i 2010 kom færre klagesaker fra kommunene, noe som betyr at det alt vesentligste av søknader blir innvilget. Utfallet i de fleste klagesaker som var til behandling var at kommunens avgjørelse ble stadfestet.

Henvendelser fra kommunene om juridiske spørsmål er mange, og kommunene mangler ofte relevant kompetanse. Dette merkes også ved de mange henvendelser fra private som ikke opplever at de får nødvendig hjelp i landbrukslovsaker når de henvender seg til førstelinjen kommunen. FMLA registrerer at både landbruksfaglig kompetanse og kapasitet på disse områdene er redusert. I noen grad er dette forsøkt kompensert ved kjøp av slike tjenester i nabokommunen, men ikke i tilstrekkelig grad. Det er ofte slik at de kommuner med best kompetanse er de samme kommunene som benytter den kompetansen FMLA innehar. De svakeste benytter seg ikke av denne kompetansen. FMLA opplever dette som en betenkelig utvikling i forhold til forvaltning av landbrukslovgivingen.

Resultatområde 24 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll

Landbruksvikartjenesten

Alle aktive jordbruksforetak i Troms blir i varetatt av et av de fire avløserlagene som har ønsket å ha ansvar for beredskapsavløsningen. De tilbakemeldinger vi i dag har er at ordningen fungerer slik den har vært tenkt.

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2010 - antall

Klagebehandling

Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
0	4	0	0	0	4

Dispensasjonssøknader

Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
9	0	0	0	0	1	2	0	2

Fylkesmannens kontroll av landbruksvirksomheten i 2010

1. Hvor mye ressurser er avsatt til kontroll?

Årsverk: 0,2

Antall personer: 2

2. Gjennomførte kontroller av kommunenes landbruksforvaltning(forvaltningskontroller)

Kommune:	Bardu kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd og Regionalt Miljøtilskudd
Registrerte avvik:	3 avvik
Oppfølging av avvik:	Kommunen har innen Fylkesmannens frist gitt tilbakemelding om hvordan og når tid avviket ble lukket.

Kommune:	Lyngen kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd og Regionalt Miljøtilskudd
Registrerte avvik:	7 avvik
Oppfølging av avvik:	Kommunen har innen Fylkesmannens frist gitt tilbakemelding om hvordan og når tid avviket ble lukket.

Kommune:	Tranøy kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd og Regionalt Miljøtilskudd
Registrerte avvik:	2 avvik
Oppfølging av avvik:	Kommunen har innen Fylkesmannens frist gitt tilbakemelding om hvordan og når tid avviket ble lukket.

3. Gjennomførte foretakskontroller. Foretakene kan anonymiseres ved A, B, C etc.

4. Andre kommentarer/ innspill:

Forvaltningskontroll. Fylkesmannen planla å gjennomføre 4 forvaltningskontroller i 2010, mens det kun ble gjennomført 3. Årsaken til en mindre var sykdom hos saksbehandler i kommunen. Kontrollene var rettet mot kommunenes saksbehandlingsrutiner av produksjonstilskudd. I tillegg deltok Fylkesmannen som observatør på kommunenes stikkprøvekontroller i forbindelse med søkeromgangen 20.08.10. Forvaltningskontrollen viste at kommunene gjennomfører sine kontroller på en god måte. Våre kontrollen avdekte at kommunene ikke har tilstrekkelig gode nok rutiner på journalføring i hht offentlighetslovens og arkivlovens bestemmelser. Det utarbeides ikke og arkiveres ikke tilstrekkelig dokumentasjon i tilskuddssaker, slik at sporbarheten på hva kommunen har vurdert og lagt til grunn for sitt vedtak kan etterprøves. Alle kommunene har innen fristen Fylkesmannen satte for lukking av avvik, gitt skriftlig tilbakemelding om hvordan avvikene skal håndtere/lukkes og fra hvilken dato disse skal tre i kraft. Ut i fra de avvik som ble avdekt og de tilbakemeldingene kommunen har gitt for lukking av avvikene, har ikke Fylkesmannen funnet at det er behov for å ta en ny kontroll eller oppfølging i 2011 av disse kommunene. Under forvaltningskontrollene ble det avdekt forhold som Fylkesmannen ønsket å bemerke, men som ikke var regelbrudd. Disse forholdene ble tatt opp under sluttmøtet. Tilbakemeldinger vi fikk i sluttmøtene fra kommunene, var at de syntes det var positivt å bli kontrollert og ikke minst den gode og konstruktiv dialogen. Dette ga dem muligheten til å gjøre sin saksbehandling bedre.

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

Tiltak som er gjennomført for å styrke kompetanse og kvalitet på landbruks- og matområdet og ev. utfordringer på området.

- I 2010 har vi gjennomført følgende kurs og samlinger for kommuneansatte
- Dagskurs til kommuneansatte i saksbehandling av avlingsskadeerstatning.
 - Dagskurs om 'Tilskudd og kontroll'
 - Dagskurs i bruk av Web-Skas (skogfondsordninga)
 - 3 regionale møter om RMP og SMIL
 - 3 regionale samlinger om 'Regelendringene i konsesjonsloven og odelsloven'

Andre tiltak:

- Nytilsatte landbruksansvarlige i kommune blir som en regel invitert til Fylkesmannen for en gjennomgang av noen av de oppgaver hvor vi har et ansvar for opplæring.

- Vi blir invitert til formannskap eller kommunestyre for å orientere om praktisering av lovverket, og om handlingsrommet som kommunen har ved behandling av landbrukslovsaker
- Løpende kontakt og rådgiving ved telefon og e-post.

Den landbrukspolitiske dialogen med kommunene gjennomføres på følgende måter:

- Januarmøtet. Her møtes alle ordførere og rådmenn hvor alle embetets arbeids- og politikkområder gjennomgås. Statlige styringssignaler viderefremmes og hovedutfordringer drøftes. Fylkesmannens tale trykkes, distribueres og gjøres offentlig kjent.
- Kommunemøter. Møte med alle kommuner, administrativ og politisk ledelse, en gang pr valgperiode der flere avdelinger er representert
- Møter med regionrådene ved behov
- Andre dialogmøter, f.eks i forbindelse med kommuneplaner mv. Vi legger vekt på tidlig dialog for å forebygge innsigelser
- Kurser, konferanser mv
- Den daglige dialogen i forbindelse med oppgaveløsningen

Det landbrukspolitiske engasjementet i kommunene har vært stort i 2010. Dette skyldes hovedsaklig avlingskrise og flere kommuner har bevilget ekstra tilskudd til bønder med stor avlingssvikt. De 2-3 siste års prioritering av landbruket fra Fylkesmannens side har bidratt til større fokus på landbruket lokalt. Dette fokuset har likevel ikke medført økt kapasitet i landbruksforvaltningen i kommunene.

Samarbeidet med KS

Eneste formelle forumet sammen med KS er det regionale partnerskapet. Vi holder til i samme hus og har lett, uformell kontakt. KS er høgt fremme i bevisstheten og inviteres til møter og konferanser der det er naturlig og vi utveksler informasjon. Vi blir i mindre grad invitert til KS sine arrangementer.

Bruk av 114477-midlene

7 % av midlene settes av til overhead til Fylkesmannen. Det øvrige ble i sin helhet nytt til å styrke kommunenes kompetanse og kvalitet, kurser og konferanser som er nevnt foran, herunder møter og befaringer i kommunene, bl a i veiledning i plansammenheng, jord- og konsesjonslov, forvaltningskontroll mv.

Midlene er brukt til opphold på samlinger, reiser og lønnskompensasjon.

Resultatområde 26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging

Kommunene i Troms har jevnt over en liberal holdning til jordvernet. I den daglige forvaltningen av regelverket i kommunene har de kortsiktige perspektivene en tendens til overskygge de langsiktige konsekvensene ved omdisponer, fradeling og oppstyking. I 2010 har Fylkesmannen arbeidet videre med å forbedre kommunedialogen og legger spesiell vekt på dialog i forbindelse med kommuneplanarbeidet. Vi legger vekt på dialog både med politisk og administrativ nivå i kommunene.

Kommuneplanene i Troms er jevnt over gamle og lite tjenelige som styringsverktøy. Mange små kommuner har ikke tilstrekkelig plankompetanse. Dermed skaffer de seg heller ikke det handlingsrom som en gjennomarbeidet kommuneplan kan gi.

I 2010 har Fylkesmannen styrket sin plankompetanse og lagt opp til en bedre kvalitativt og mer koordinert veiledning og dialog med kommunene i planspørsmål. Det bør bidra til å styrke vernet om produktive og sammenhengende jord- og skogbruksarealer.

I kommunedialogen vektlegger vi også å motivere til at planprosessen skal forebygge konflikt mellom beitedyr og fritidsbebyggelse.

I Troms er Skardalen i Kåfjord kommune utvalgt som spesielt verdifullt kulturlandskap. Det er gjennomført en rekke tiltak i området. Prosjektet i Skardalen er grunneierstyrt og grunneierne har bidratt til gjennomføring av en rekke tiltak.

26.1 Jordvern og kulturlandskap

Beskriv sentrale utviklingstrekk for jordvernet i fylket og hovedutfordringer i virkemiddelbruk og tiltak.

Fylkets jord- og skogarealer er begrenset og under utbyggingspress. Eiendomsstrukturen i Troms kjennetegnes av mange og små eiendommer. Mange bruk er nedlagt og fraflyttet, og bruken av eiendommene dreies mot ferie og

fritid. Kommunene finner ofte at jordvernet bør vike til fordel for distriktsutbygging, bolig eller hytter, og er liberal med omdisponering av dyrket mark og dyrkbar skogsmark. Søknader om dispensasjon er mange, fylket sett under ett. Utbyggingspresset er størst i de kommunene som også har de beste jord- og skogressursene.

Vi anser kommunedialogen som det viktigste virkemiddelet, men dialogen må følges opp med befaringer og besøk i den enkelte kommune. Besøk hos enkeltkommuner gir en god anledning til tilpasset veiledning og er det beste virkemidlet. Veiledningen er oftest rettet mot kommunens administrative personell slik at grunnlaget for en god saksbehandling er lagt. Kommunale politikere er viktig å nå, og her bør vår veiledning økes.

Det er gjennomført møter med noen kommuner som har meldt inn behov for rådgiving i forbindelse med håndheving landbrukslovgivingen. Vi har i slike anledninger formidlet nasjonal jordvernpolitikk og kulturlandskapspolitikk omsatt til våre forhold. Men vi etterlyser et oppdatert nasjonalt veiledningsmaterieell om jordvern mv.

I samband med innføringen av ny planlov er jordvernet i Troms gitt en sentral plass ved ulike konferanser og møter i 2010. Dette har også gitt økt fokus på landbruksinteressene generelt i planarbeidet og gitt arbeidet med jordvernet et løft. Veiledningen har i første instans vært rettet mot den kommunale administrasjonen, og i mindre grad vært rettet mot politikerne. Innsatsen mot politiske utvalg bør økes.

Troms fylkeskommune har i begrenset grad tatt hensyn til jordvern i sin håndtering av landbruksoppgavene. For å få til en helhetlig forvaltning av landbruksressursene vil det være viktig å få til en god dialog og samhandling med fylkeskommunen.

Beskriv aktivitet og utfordringer i dialog med kommunene for å nå nye nasjonale mål om å ivareta jord- og kulturlandskapsressursene.

Stadig flere gårdsbruk legges ned og dyrket mark tas ut av produksjon. De marginale driftsområdene gror igjen uten at grunneierne iverksetter tiltak for å ta vare på dyrket mark og landskapsbildet. Landbrukets kulturlandskap i Troms er i endring og speiler nedgangen i antall bruk i drift. Endringen er størst i kommuner med begrensede landbruksressurser. Det meset av den dyrka marka er i drift i de lettdrevne områdene av fylket. Andelen leiejord er relativt høy, da mange gårdsbruk i utgangspunktet har for lite egne dyrket mark.

I Troms har vi hatt lite fokus på konsekvensene av den langsiktige utviklingen av kulturlandskapet. I dialogen med kommunene om behandling av konsesjonssaker opplyser vi om mulighetene for å sette vilkår om drift og bosetting som et proaktivt tiltak for å opprettholde kulturlandskapet, men mange kommuner innvilger fritak uten slike vilkår. Stell og vedlikehold av landbrukets kulturlandskap er ikke et tema som kommunene prioriterer i praktisk forvaltning. Etter endring i konsesjonsloven er det også slik at mange av eiendommene er så små at det ikke er mulig å komme i inngrep ved overdragelser innen familien. Det vil være et langsiktig arbeid for å endre holdninger og praksis i Troms.

Beskrive erfaringer og resultater med iverksetting av tiltak for de områdene som inngår blant utvalgte kulturlandskap i jordbruket.

I Troms er Skardalen i Gåivuona suokhan/Kåfjord kommune området som er valgt ut som spesielt verdifullt kulturlandskap. En beskrivelse av tiltakene kan deles inn i tre hovedpunkter:

1. Skjøtsel av utmarksområdene

Området mellom utmarksgjerdet og fjellfoten var tidligere åpent beiteområde for småfe (og på våren for rein) som ga gode bærmarksområder. Ryddingsarbeidet med å tilbakeføre områdene til tidligere status har gitt resultater.

Landskapet åpner seg, og i områdene som er ryddet i prosjektperioden til nå, har bær som tyttebær og blåbær etablert seg igjen. Beitedyr hindrer gjenvekst av kratt og småskog. Det er mindre arealer som er tilbakeført, men virkningen av ryddingsarbeidet er som ønsket. Det er flere grunneiere i dette utmarksområdet, og de fleste ser ryddeprosjektet som viktig. Ryddingsarbeidet blir gjennomført etter råd og veiledning av fagfolk med kompetanse i skjøtsel av skog.

For å hindre gjengroing er utfordringen å få inn flere beitedyr ettersom arealene blir ryddet.

2. Skjøtsel av innmarka

Arbeidet består i tilbakeføring av kulturlandskap i form av tradisjonelt slåttarbeid ved slått med tohjulstraktor og noe ljàslått. Førbergingsmetoden er hesjing.

Skjøtselsarbeidet har bestått i fjerning av busker/kratt. Arealene har ikke vært benyttet til landbruksformål på flere år. Engarealene har derfor sterke innslag av busker/kratt og planter som meldestokk, engsnelle, ryllik, storsyre og

marikåpe.

Skjotselsarbeidet ved å tilbakeføre arealene til slåttemark gir et åpent landskap, der kulturlandskapet kjennetegnes av flere små jordstykker som ligger i mosaikk mellom gamle veier, steingjerder, åkerholmer og kantskog.

3. Bygningsvern

Bygningene som danner tunet på eiendommene i Skardalen er fra gjenreisningstiden og gir tunområdene tydelig og helhetlig preg av gjenreisningsfunksis. I tillegg er det mange eldre sjøbuer og støer i fjæra, samt høy-laer og sommerfjøs i belte mellom innmark og utmark, som bidrar ytterligere til å skape et landskapsbilde med stor pedagogisk og estetisk verdi.

Sametingets befaringsrapport for bygningsvern i Skardalen danner grunnlaget for istandsetting/restaureringarbeidet av bygningene. Arbeidet er gjort av en lokal snekker med gode kunnskaper i gamle byggetradisjoner i vårt område. Ved restaurering er det benyttet metoder som ligger nært opp til antikvarisk framgangsmåte, der minst mulig skiftes ut og der en bruker arbeidsmetoder og materialer lik de som ble brukt opprinnelig.

Grunneiersamarbeid

Skardalen Bygde- og kulturlag med sitt styre arbeider aktivt mot grunneierne med tanke på å utforme, søke om midler og gjennomføre tiltakene. Grunntanken er hele tiden at hovedprosjektet skal være grunneierstyrt. Landbruksavdelingen, Sametinget samt landbruksforvaltningen i kommunen har kontakt med styret i laget og er med på ulike møter/befaringer i utviklingsarbeidet.

Etter hvert som område blir ”ferdigstillet” vil nye allianser og andre aktører komme inn (reiselivsprosjekter, næringsutvikling og lignende) å utvikle området.

Kommunens engasjement i prosjektet

Kommunen markerer seg stort som en kommune som satser på kultur. Det har ført til at kommune har avsatt og tildelt SMIL-midler som delfinansiering til prosjektene, i tillegg til at landbruksforvaltningen bistår med faglige råd og en del oppfølging av tiltakene. Kommunen ser området som svært viktig i forhold til kommunens satsing på næringsutvikling i forhold til natur, kultur og reiseliv.

26.2 Samfunnsplanlegging

Beskriv hovedtrekk i arealbruksutviklingen og tiltak for å sikre landbrukets interesser:

Fylkets jord- og skogarealer er begrenset og under utbyggingspress. Eiendomsstrukturen i Troms kjennetegnes av mange og små eiendommer. Langs fjordene ligger driftsarealene i relativt brattlendt terreng, mens det i dalførene er flatt lende med gode driftsforhold. I deler av fylket med gode driftsforhold, er det stor etterspørsel etter grasproduserende arealer, mens det i andre deler av fylket med vanskelig driftsforhold, er liten etterspørsel. Mange bruk er nedlagt og fraflyttet, og bruken av eiendommene dreies mot ferie og fritid. Tidligere dyrket mark i utkanter og i bratt lende gror tilfeldig igjen. Det er ikke nok beitedyr til å hindre gjengroing, og eieren setter ikke arealene i målrettet produksjon med for eksempel skogreisning.

Kommuneplanene i fylket er overveiende gamle og lite egnet til å styre dagens utbygging av boliger, hytter og næringsområder. Reguleringsplaner og enkeltsøknader bryter ofte med overordnet plan. Hovedtyngden av utbygginger i distriktene skjer som enkeltvis dispensasjonssøknader og ikke etter reguleringsplaner. Omdisponering av jord- og skogarealer til hytter utgjør den største saksmengden. Etterspørselen etter boligtomter i distriktene er vesentlig redusert i de seinere årene. Hovedutfordringen i Troms er å få oppdatert kommuneplanene til dagens plan- og bygningslov. Kommunenes største utfordringer er å finne gode løsninger for spredt bolig- og hyttebygging, dvs avklare omfang og lokalisering. Det er vanskelig å enes om lokaliseringbestemmelser som ivaretar landbruksinteressene i kombinasjon med kommunenes ønsker for spredt utbygging.

Kommunene har begrensede ressurser og kompetanse å sette inn i planarbeidet. Ressursmangelen omfatter både plansektoren og landbrukssektoren. Overordnet planlegging har ofte fokus på arealdelen uten å klargjøre utviklingstrekkene gjennom samfunnsdelen. Avveiningen mellom andre samfunnsinteresser og landbruksinteressene blir derfor vanskelig.

Det viktigste tiltaket for å sikre landbrukets ressursgrunnlag i Troms, er å etablere en positiv holdning i kommunene til å ivareta jord- og skogvern i planprosesser. Informasjon om jordvern og planutforming gis fortløpende i den daglige kontakten med kommunene. Vi erfarer at de beste prosessene og resultatene oppnås i møter om konkrete planer. Vi prøver å formidle konkrete løsninger og alternativer til arealbruk og bestemmelser.

FMLA har i 2010 reist rundt til fire kommuner som har anmodet om drøftingsmøter i en pågående planprosess, fortrinnsvis på bakgrunn av Fylkeslandbruksstyrets tidligere vedtak til kommuneplanens arealdel. Noen kommuner er besøkt flere ganger for å drøfte løsninger. Videre er fire kommuner fulgt opp med innspill, drøftinger og befaringer i samband med utforming av samfunnsdel og arealdel etter ny plan- og bygningslov. En åpen dialog og diskusjon av alternative løsninger er viktige elementer for sikre jordvernet i kommunale planprosesser.

Kommunene oppfordres alltid til å kartfeste landbrukets "kjerneområder" på basis av LMDs veileder om "Kjerneområder". Oppslutningen om slike temaplaner er imidlertid begrenset i kommunene, noe som dels skyldes manglende kompetanse og kapasitet i kommunens administrasjon og dels manglende vilje til politisk prioritering av emnet. Mangelen på temakart over landbrukets ressursgrunnlag fører til at behandlingen av dispensasjonssaker kan få et mer vilkårlig utfall. Vårt mål er at kommunene utarbeider et verktøy for en mer forutsigbar behandling av enkeltsøknader og reguleringsplaner i forhold til landbruksinteressene.

I løpet av 2010 har vi hatt flere møter med fire kommuner som er i gang med ny kommuneplan etter den nye plan- og bygningsloven. Disse kommunene vil utarbeide temakart for landbrukets "Kjerneområder". For oss er det viktig å finne en modell som er brukbar også for seinere planprosesser i Troms, herunder også egnethet for konsekvensutredninger.

I mars 2010 deltok SLF på en plankonferanse for kommunene i Troms og holdt et innlegg om landbruksinteressene i den nye plan- og bygningsloven. Foredraget var et tiltak for å informere om landbrukssektoren i den nye planloven og sikre at kommunale planleggere og andre saksbehandlere ble oppdatert om situasjonen. Mange kommunale landbruksfunksjonærer deltok også på konferansen.

En konsekvens av situasjonen er at Fylkesmannens landbruksavdeling ikke kan redusere veiledningen av kommunene. Vår veiledning bør bli mer proaktiv og regionale landbruksmyndigheter bør på eget initiativ besøke kommunene jevnlig for dialog og informasjonsutveksling. På sikt kan dette skape større forståelse for jordvernet og legge grunnlaget for konstruktive planprosesser med få innsigelser.

Beskriv status for arbeidet med verneplaner og konsekvensutredninger:

Landbruksavdelingen deltok i ei arbeidsgruppe i samband med vern av skog på statsgrunn og i prestegårdsskoger. Landbruksavdelingen framskaffet i tillegg nødvendige arealoppgaver for allerede vernet område og for foreslått vernede områder. Dette var et omfattende og tidkrevende arbeid der avdelingen la ned flere månedeverk.

Kommunene utarbeider i liten grad planbeskrivelser og konsekvensutredninger som anskueliggjør formålet og konsekvensene med de ulike arealdisponeringene i en plan. FMLA må, som regel, be om en egen utredning for å få fram de momenter som trengs for en landbruksfaglig behandling; arealtilstand, driftsforhold, landskap mv. Dette sinker ofte planprosessene. Det synes ikke som om de kommunale landbruksfunksjonærene er involvert i planarbeidet i tilstrekkelig grad før planer sendes ut på høring. Kommunene utnytter ikke sine muligheter som planmyndighet fullt ut. Mange kommuner har en redusert bemanning på landbrukskontorene og har nedprioritert planarbeidet til fordel for andre lovpålagte oppgaver.

Innsigelser etter plan- og bygningsloven samt Geovekst

Fylkesmannen er inne i en prosess hvor landbruksinteressene innarbeides i Fylkesmannens samlede uttalelse til ulike planer. Det har ikke vært nødvendig å fremme innsigelser fra Fylkesmannen i 2010 på bakgrunn av landbruksinteressene. I 2010 er det fremmet relativt få planer sammenlignet med tidligere år. Vi antar at det har sammenheng med overgangen til ny planlov.

I Troms er det tilsatt egen GIS-koordinator som tilrettelegger for bruk av digitale kartbaser. I samarbeid med Troms fylkeskommune er det etablert en egen omfattende kartportal Troms Atlas. Kartbasene er tilgjengelig for alle avdelingene, og de benyttes aktivt i all arealforvaltning. Nyttene av digitale kartbaser anses for å være god i embetet.

Det er i løpet av 2010 ansatt en "grønn jurist" som har en arbeidsfordeling som ivaretar embetets plansamordning, etter hvert også saker etter særlovgivning innen landbruket og innenfor miljø.

Landbrukets deltakelse i Geovekst-samarbeidet er viktig for å få etablert nye digitale kartdata i fylket. Landbrukets bidrag er viktig både ved kontantbidraget og ved egeninnsatsen med produksjon av AR5.

Regional samordning for beredskap på landbruks- og matområdet:

Av kapasitetsgrunner har innsatsen i 2010 måttet begrense seg til deltakelse i en øvelse i regi av Fylkesberedskapsrådet.

Ressursrapportering

Landbruksavdelingen har i 2010 brukt følgende ressurser i oppgaveløsninga:

Resultatområde 21:	4,4 årsverk
Resultatområde 22:	1,0 årsverk
Resultatområde 23:	0,4 årsverk
Resultatområde 24:	3,4 årsverk
Resultatområde 25:	1,8 årsverk
Resultatområde 26:	2,1 årsverk
Sum	13,1 årsverk

Inkludert i de 13,1 årsverkene er ca 1,0 årsverk netto langtidssykemeldinger.

Ordnet som i St prp 1:

Areal- og samfunnsplanlegging:	2,6 årsverk
Miljøretta arbeid:	1,6 årsverk
Tradisjonelt jordbruk:	4,2 årsverk
Tilleggsnæring/ anna næring:	2,4 årsverk
Skogbruk:	2,3 årsverk

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
21 Landbruksbasert næringsutvikling	kr 3 291 562,33	kr 0,00
22 Klima- og miljøpolitikk i landbruket	kr 774 224,97	kr 0,00
23 Eiendoms- og bosettingspolitikk	kr 326 535,01	kr 0,00
24 Forvaltning av inntekts- og velferdspol. tiltak	kr 849 316,51	kr 0,00
25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør	kr 1 319 197,57	kr 0,00
26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging	kr 849 372,28	kr 0,00
Andre oppgaver under LMD	kr 7 295,46	kr 221,20
Sum:	kr 7 417 504,00	kr 221,00

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på utdanningsområdet

Rapport fra resultatområdene på 31 er beskrevet i underpunktene til 31

31.1 Tilsyn

Fylkesmannen i Troms anser at vi har god måloppnåelse på resultatområde 31.1.

Våre tilsyn i 2010 har slik vi ser det bidratt til økt regelverksetterlevelse hos de utvalgte tilsynsobjektene. Dette kommer til syne ved at de fleste tilsynene er avsluttet og vi har funnet det godtgjort at kommunene har endret lovstridig praksis.

Vi har ennå ikke sett noen uttrykkelig effekt av de gjennomførte tilsynene på elevenes psykososiale miljø. Vi mener det fortsatt er noe tidlig å kunne se eventuell effekt av det felles nasjonale tilsynet. I den grad det felles nasjonale tilsynet i 2010-11 har den tilsiktede effekten, bør dette kunne spores i fremtidige elevundersøkelser.

En mulig konsekvens av de gjennomførte tilsynene både på elevenes psykososiale miljø, spesialundervisning og særskilt språkopplæring kan være en økt mengde klagesaker. Tilsynene vil kunne øke brukernes bevissthet knyttet til rettigheter og se til at de får enkeltvedtak. Vi har likevel ikke hatt en økt mengde klagesaker på de utvalgte tilsynsområdene i 2010. Dette kan også skyldes at skolene/kommunene på grunn av tilsynene i større grad har sikret elevene de lovfestede rettighetene og at de dermed ikke har grunn til å klage.

Ut i fra tilgjengelige ressurser på tilsynsområde har ikke Fylkesmannen mulighet til å sikre regelverksetterlevelse hos alle kommunene/skolene/fylkeskommunen i fylket. Vi anser likevel at vi ut fra de tildelte ressursene har en

god dekningsgrad. Vi har økt vår tilsynsaktivitet i 2010 og har således kontrollert flere kommuner/skoler enn tidligere år. Vi har i 2009 og 2010 hatt fokus på å øke kompetansen blant avdelingens ansatte og antallet ansatte involvert i tilsynet. Ved at flere ansatte er kompetente til å gjennomføre tilsyn, har vi kunnet øke tilsynsaktiviteten.

Vi har i våre tilsyn benyttet ulike metoder og strategier. Valg av metode har vært gjort ut i fra hensyn til effektivitet og belastning for kommunene. Enkelte tilsyn er kun gjennomført som skriftlige tilsyn, da den innsendte dokumentasjonen har vært tilstrekkelig for å konstantere lovbrudd eller ikke. Denne typen tilsyn er ressurs sparende for oss og kommunen, og frigjør tilsynskapasitet på avdelingen. Videre er det i enkelte tilsyn gjennomført sluttmøter ved bruk av videokonferanser. Dette betyr mindre ressursbruk knyttet til reisetid og miljø.

De geografiske forholdene i fylket gjør at vi bruker relativt mye ressurser på reising. Vi er opptatt av at alle kommunene i fylket skal være gjenstand for tilsyn og at ikke de bynære kommunene får en større belastning enn de kommunene hvor det er lang reisetid.

Samlet ressursbruk på tilsynområdet i 2010 er 148 ukeverk (34,2 FNT)

Fylkesmannen har i det samlede tilsynsarbeidet 2010 kontrollert flere lovområder. Hovedvekten, utover det felles nasjonale tilsynet, har likevel vært på opplæringsloven kapittel 5 og retten til særskilt språkopplæring etter § 2-8.

Tilsynene knyttet til spesialundervisning viser at kommunene har fått på plass bedre rutiner. Det er likevel klart at kommunene og skolene fortsatt ikke fullt ut følger opplæringslovens bestemmelser og intensjoner knyttet til spesialundervisning. Tilsynene om særskilt språkopplæring har vist at regelverksetterlevelsen på dette området ikke har vært tilfredsstillende. Mange kommuner i Troms har opprettet mottak for enslige mindreårige asylsøkere og har ikke erfaring med elever fra språklige minoriteter. Avvikene har først og fremst knyttet seg til manglende vurderinger av elevenes behov og manglende enkeltvedtak.

Vi har i perioden 2006-2009 ikke hatt to eller flere tilsyn med samme tema hos en kommune.

Det er vanskelig å identifisere klare kjennetegn på hvilke type kommuner som har fått pålegg. Dette skyldes tildels at majoriteten av de kontrollerte skoleeierene har fått pålegg. Ser vi på tilsynsaktiviteten i perioden 2006-2009 kan vi likevel se at de større kommunene har en høyere grad av regelverksetterlevelse enn små kommuner med små administrative ressurser. Vi ser også at de større kommunene er i bedre stand til å etterleve de påleggene som blir gitt av Fylkesmannen. Enkelte små kommuner har store utfordringer med å følge opp våre pålegg og dermed de kontrollerte lovkravene.

De avvik som ikke er lukket skyldes at gjennomføringen har vært tett opp under årsskiftet. Fristen for innsendelse av egenerklæring, er derfor satt etter frist for årsrapportering.

Fylkesmannen benytter en rekke kilder i sin risikovurdering og utvelgelse av kommuner. Bakgrunnen for valg av tema har i stor grad vært basert på klagesaker og henvendelser. Disse har blant annet vist at skolene og kommunene fortsatt har utfordringer knyttet til spesialundervisning. Retten til særskilt spåkopplæring ble valgt som tema på bakgrunn av økt tilstrømning av elever fra språklige minoriteter og fraværet av klagesaker på området.

I det felles nasjonale tilsynet er tall fra skoleporten brukt i utvelgelsen av kommuner og skoler. Vi har da gått gjennom de siste årenes resultater og forsøkt å se klare negative utviklingstrekk.

Fylkesmannen har i 2010 vært aktive i sin veiledning om regelverk. Det har vært gjennomført fire regionvise samlinger med alle rektorene og skolelederne i fylket om opplæringsloven kapittel 9a. Dette har vært godt mottatt av skoler og kommuner og hatt en positiv effekt for de etterfølgende tilsynene. Det er også gjennomført to fylkesvise konferanser hvor elevens psykososiale miljø har vært tema. Ved at skolene kjenner til innholdet i de aktuelle lovkravene, er de mer forberedt på våre tilsyn og har en større forståelse for våre konklusjoner. Det er i tillegg gjennomført tre regionsamlinger hvor tema har vært spesialundervisning.

Vi har brukt over 40,2% av tilgjengelig ressurs til tilsyn. Totalt har avdelingen hatt 11,2 årsverk. Derav er 2,5 på barnehageområdet, 0,5 til BLD-introduksjonsloven. Ressurs på skoleområdet er 8,2 stillinger. Totalt er det brukt 148 ukeverk på tilsyn, 3,3 årsverk, 40,2%

Tilsynsobjekt:	Balsfjord kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig

Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Bardu kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 2-8, jf. § 13-10
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Berg kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven kapittel 5, § 1-3, jf. § 13-10
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Nei
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Berg kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Bjarkøy kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Dyrøy kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Gratangen kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja

Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Harstad kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Ibestad kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Karlsøy kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Karlsøy kommune - Hansnes skole, Vannvåg skole
Paragraf(er):	Opplæringsloven §§ 9a-1, 9a-3, 9a-4, 9a-5, 9a-6, samt kapittel 11
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Kvæfjord kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 2-8, jf. § 13-10
Lovbrudd:	Nei
Type:	Stedlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Kvæfjord kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Kvænangen kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Kåfjord kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Lavangen kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Lenvik kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Lyngen kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Målselv kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Nordreisa kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Ja

Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Salangen kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 2-8, jf. § 13-10
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Salangen kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Skjervøy kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Skånland kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Snørreisa kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Snørreisa kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 2-8, jf. § 13-10.
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja

Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Storfjord kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Torsken kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven kapittel 5, § 1-3, jf. § 13-10
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Torsken kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Tranøy kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 10-9
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Tranøy kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 2-8, jf. § 13-10
Lovbrudd:	Nei
Type:	Stedlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Troms fylkeskommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven § 7-1, jf. § 13-4.
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Nei
Publisert:	Ja
Kommentar:	Tilsynet knyttet seg organiseringen av skoleskyss i Nordreisa kommune.

Tilsynsobjekt:	Tromsø kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven kapittel 5, § 1-3, jf. § 13-10
Lovbrudd:	Nei
Type:	Stedlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Tromsø kommune - Hamna skole
Paragraf(er):	Opplæringsloven §§ 9a-1 og 9a-3
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Nei
Publisert:	Nei
Kommentar:	Tilsynet var et individtilsyn knyttet til en enkelt elev på skolen. Tilsynsrapporten er derfor unntatt offentlighet og ikke publisert på hjemmesiden.

Tilsynsobjekt:	Tromsø kommune
Paragraf(er):	Opplæringsloven 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Nei
Kommentar:	

31.2 Klagesaksbehandling

Fylkesmannen i Troms registrerer en relativ stor økning i klagesaker som gjelder standpunkt karakterer. Dette kan skyldes at kompetansen knyttet til vurderingsforskriften er økt etter at Fylkesmannen har hatt dette temaet på dagsorden blant skoleeiere og skoleledere de siste to årene.

Omfanget av klagesaker på det spesialpedagogiske området er relativt stabilt, sammenlignet med 2009. Fylkesmannen mottok i 2010 totalt 37 klager der 13 klager ble gitt mehold/delvis medhold og 13 klager fikk avslag. De andre klagene var feilsendt til oss og skulle behandles av kommunen/ rektor som førsteinstans eller var kopi av bekymringsmeldinger fra foresatte til skoleeier vedrørende manglende oppfølging av elevens opplæringstilbud.

Måloppnåelsen er tilfredsstillende og sakene blir stort sett behandlet innen forsvarlig tid. Medarbeiderne på Utdanningsavdelingen har god innsikt i de ulike saksområdene og har innarbeidet arbeidsmetoder som innebærer et samarbeid mellom juristene og pedagogene. Som det går fram av statistikken har vi ikke mottatt og behandlet mange saker som gjelder elevenes psykosiale miljø. Vi registrerer imidlertid mange henvendelser i form av kopi av brev som går til skoleeier, e-poster og telefoner på området. På denne bakgrunn ser vi at det er et stort behov for veiledning om saksbehandling og rettigheter etter kapittel 9a-1.

Fylkesmannen har i 2010 opplevd et økende omfang av henvendelser fra foreldre, kommuner og skoler. Disse henvendelsene knytter seg ofte til regelverket, ønske om veiledning i vanskelige saker o.l. Vi anser det som positivt at kommunene og skolene i Troms i større grad enn tidligere søker bistand hos Fylkesmannen. Dette kan tyde på en økende grad av regelverksbevissthet og ønske om å følge de lovfestede reglene knyttet til skole. Vi tror også at vår aktive veiledning ovenfor kommunene/skolene gjennom mange regionvise regelverkssamlinger har vært med på å øke kommunenes og skolenes bevissthet om Fylkesmannen som en veiledningsinstans.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum innkomne saker	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Annet	Kommentar
Vurdering (standpunkt), kap 5 i forskriften	72	55	17	0	
Skyss, § 7-1	4	0	4	0	
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	5	0	2	3	
Skoleplassering, § 8-1	5	1	2	2	
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	3	0	1	2	
Spesialundervisning, § 5-1	37	13	13	11	
Annet	1	0	1	0	Fritak opplæringsplikt
Sum	127	69	40	18	

Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type Klage	Sum innkomne saker	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Annet	Kommentar
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	3	2	1	0	
Sum	3	2	1	0	

31.3 Grunnskolens informasjonssystem, GSI

Embetet har videreført ordningen der to medarbeidere samarbeider om arbeidet med innsamling av data til GSI. Begge deltar på direktoratets samlinger og har nødvendig kompetanse til å bistå kommuner, offentlige og private skoler. det har vært satset på å bygge opp et nettverk med kontaktpersoner i hver kommune/privatskole som innehar nødvendig lokal kompetanse.

Etter embetets vurdering ble årets innsamling gjennomført på en tilfredsstillende måte. Alle kommuner og privatskoler leverte data innen de oppsatte frister.

31.4 Informasjon og veiledning

Opplæringsloven § 4A

Utdanningsavdelingen gjorde en avtale med UDIR høsten 2010 om å bidra med faglig bistand når det gjaldt en gjennomgang av emner fra opplæringsloven kapittel 4 A om opplæring særlig organisert for voksne. Dette skulle skje som en del av skolemøtet som var berammet til desember 2010. Skolemøtet for skolefaglige ansvarlige i kommunene ble utsatt og gjennomført i januar 2011. Utdanningsavdelingen har i liten grad benyttet seg av bistand fra UDIR ved gjennomføring av regelverksamlinger. Dette gikk også fram av direktoratets oversikt - og vi møtte stor velvillighet da henvendelsen vår forelå. Tilbakemeldingene fra deltakerne på skolemøtet var positive-. Vi forutsetter at de skolefaglige kontaktene ble oppdatert på kap. 4 og fikk bedre evne til å veilede om grunnskoleopplæring for voksne i sine kommuner og i fylkeskommunen.

Informasjon om regelverk

Vi har hatt økt aktivitet på informasjon om regelverk. Det har vært gjennomført fire regionvise samlinger med alle rektorene og skolelederne i fylket om opplæringsloven kapittel 9a. Dette har vært godt mottatt av skoler og kommuner og hatt en positiv effekt for de etterfølgende tilsynene. Det er også gjennomført to fylkesvise konferanser hvor elevens psykososiale miljø har vært tema. Ved at skolene kjenner til innholdet i de aktuelle lovkravene, er de mer forberedt på våre tilsyn og har en større forståelse for våre konklusjoner. Det er i tillegg gjennomført tre regionsamlinger hvor tema har vært spesialundervisning. Vi ser at fortsatt har vi en vei å gå for å få skolesektoren til god forståelse og praksis på området spesialundervisning, men vi registrerer god utvikling og ser at det er behov for å fortsette informasjon og veiledning ved type samlinger som vi i år har gjennomført.

Tilstandsrapport

Fylkesmannen har informert om og veiledet kommuner og private skoler om kravet til og gjennomføringen av årlig tilstandsrapport. I forbindelse med med konferanse om bruk av verktøy for skoleutvikling ble gjennomføringen av tilstandsrapporten gjennomgått for skolefaglig ansvarlige i kommunene og representanter for privatskolene. Underveis i arbeidet med å lage tilstandsrapporter har Fylkesmannen vært kontaktet av flere kommuner for avklaringer og veiledning. Vi mener vårt fokus på tilstandsrapporten og veiledning i bruken av verktøyet har ført til at kommunene og privatskolene i fylket på har gjennomført arbeidet med å utarbeide og politisk behandle tilstandsrapportene.

Konferanse om bruk av verktøy for skoleutvikling

Fylkesmannen har bistått utdanningsdirektoratet i å gjennomføre konferanse om bruk av verktøy for skoleutvikling. Konferansen ble arrangert i mars 2010 og hadde god oppslutning fra de tre nordligste fylkene. Fylkesmannen mener bruken av verktøyene i skoleporten, ståstedsanalysen, organisasjonsanalysen og tilstandsrapporten har økt på bakgrunn av denne konferansen. Flere kommuner har blant annet pålagt sine skoler å gjennomføre ståsteds- og organisasjonsanalysen.

"Bedre læringsmiljø"

Fylkesmannen har informert om Utdanningsdirektoratets satsing på bedre læringsmiljø og nettstedet med hjelpemidler på alle relevante samlinger med skolefaglige ansvarlige. Embetet bistod også med kompetanse i forbindelse med regional konferanse om bedre læringsmiljø. I forbindelse med gjennomføringen av tilsyn med elevenes psykososiale miljø er det også informert om denne satsingen og verktøy en kan finne på direktoratets nettside.

Samlet ressursbruk på området er 32 ukeverk

31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartleggingsprøver

PAS OG PGS

Kompetansen knyttet til PAS og PGS i skolene blir stadig bedre. Det synes likevel å være litt tilfeldig hvilken opplæring de enkelte brukerne har fått. Det kan også synes som om det er mange roller, og at ikke alle brukerne av systemet er tilstrekkelig kjent med hva rollen innebærer. Totalt sett synes kompetansen på de enkelte skolene – med få unntak – å være godt ivaretatt. Det kan derimot, i noen tilfeller, spørres hvor god skoleeiers kompetanse er. I praksis ser vi dette ved at spørsmål og problemstillinger, som burde gått til og blitt besvart av skoleeier, i stedet enten går direkte til oss eller blir videresendt til oss av skoleeier. Vi har ikke vurdert det som nødvendig å gjennomføre opplæring overfor skoleeier. Vi mener også at henvendelser i seg selv er med på å utvikle vår kompetanse og evne til å drive brukerstøtte.

Feil har ved behov blitt viderefremmet til Udir, enten pr. telefon eller via PAS-hjelpe. Det har også vært gitt rask og hensiktsmessig tilbakemelding til oss.

Samlet sett mener vi målene på området er nådd.

NASJONALE PRØVER

Vi har i Troms hatt stort fokus på gjennomføringen – også dette året. Dette har skjedd gjennom bl.a. ”overvåking” av PAS underveis i perioden prøvene har blitt gjennomført. I forkant av prøvene høsten 2010 ble eget info.skriv sendt alle skoleeierne. Det har ved jevn frekvens – når det har syntes naturlig på bakgrunn av de opplysningene som har framkommet i PAS – blitt sendt ut påminnelse på mail, evt. har skoleeier/skole blitt kontaktet på mail.

Det har i Udirs rapporter, i etterkant av de ulike prøvene, framkommet at Troms generelt har ligget helt på topp når det gjelder andelen fritak. Dette bildet er nok mer nyansert enn som så, når en ser på de reelle tallene som framkommer i GSI og sammenligner disse med påmeldte i PAS. Det har bl.a. også blitt framstilt som om Troms har hatt størst økning i fritak. Sammenligner vi tallene hentet fra GSI de to siste årene, og sammenligner disse med påmeldte i PAS, har imidlertid Troms samlet sett en reell nedgang i antall fritak. Av kommunene er det noen som har særlig høy fritaksprosent på én prøve, men lav på en annen på samme årstrinn. Det er tilsammen 5 av 25 kommuner som på enkeltprøver har en fritaksprosent på over 10%. 3 andre kommuner har også høy % fritak, men har så få elever at utslaget ved fritak blir særlig stort. Det vil kunne være hensiktsmessig å gjennomføre ytterligere undersøkelser/stikkprøver på dette temaet i noen av kommunene i fylket.

Vi mener samlet sett at våre mål på området er nådd.

ELEKTRONISKE KARTLEGGINGSPRØVER

Oppdraget vårt går ut på å se til at elektroniske kartleggingsprøver i fylket blir gjennomført etter gjeldende retningslinjer. Dette området har vi hatt lite direkte fokus på gjennom året. Det har imidlertid også vært svært få henvendelser til oss fra skoleeier og skoler, utover brukerstøtte i PAS, så i så måte tyder det på at gjennomføringen har gått greit.

Vi har ikke hatt ressurser til annet enn å ”overvåke” gjennomføringen i PAS. Denne overvåkingen viser at det ikke registreres status, verken ”ikke deltatt” eller ”fritak”. Det er derimot relativt stor andel manglende besvarelser. Vi ser at det samme bildet tegner seg for de fleste (alle?) andre fylker. Det oppleves likevel uklart for oss hva disse tallene indikerer. Vi har mangelfull tilgang til kvalitetssikrede elevtall knyttet til videregående opplæring, og vet egentlig ikke hvor stor den reelle påmeldingsprosenten har vært.

Vi kan derfor, samlet sett, ikke si at vi har nådd målene for dette oppdraget.

EKSAMEN I VIDEREGÅENDE SKOLE

Sentralt gitte eksamener vår og høst ble gjennomført på en tilfredsstillende måte. Vi har et godt samarbeid med utdanningsavdelingen til fylkeskommunen rundt påmelding av kandidater til eksamen i videregående opplæring. I samarbeid med fylkeskommunen har vi utviklet en strategi for å håndtere feil som oppstår under registrering, gjennomføring av eksamen og ved sensur.

Under fellessensuren våren 2010 oppstod det store problemer med tilgangen til PAS. Utover dette fikk vi tilbakemeldinger på at sensorene var fornøyd med logistikken og tilretteleggingen av sensurarbeidet. Under fellessensuren for høstens eksamener oppstod det ingen problemer med tilgangen til PAS. Sensorene gir tilbakemelding om at PAS er et godt verktøy for deres arbeid.

Dagens ordning med sensorskolering har ført til at vi har få problemer med å rekruttere sensorer til de ulike fagene med unntak av samisk og finsk.

Vi har ikke hatt klagesensur i 2010.

Fylkesmannen har lagt tilrette for at ansatte fra økonomiavdelingen bistår under utbetaling av utgifter knyttet til sensur. Våre erfaringer med honorarskjemaet i PAS er hovedsaklig positive. Det er i midlertid et minus at vi ikke har anledning til å gjøre manuelle endringer dersom det har skjedd noe uforutsett under sensuren.

Vår erfaring er at skoleeiere, skoleadministratorene og sensorene fortsatt har behov for veiledning. Dette krever at vi til enhver tid har tilgjengelig ansatte med PAS ferdigheter

EKSAMEN I VIDEREGÅENDE SKOLE

Sentralt gitte eksamener vår og høst ble gjennomført på en tilfredsstillende måte. Vi har et godt samarbeid med utdanningsavdelingen til fylkeskommunen rundt påmelding av kandidater til eksamen i videregående opplæring. I samarbeid med fylkeskommunen har vi utviklet en strategi for å håndtere feil som oppstår under registrering, gjennomføring av eksamen og ved sensur.

Under fellessensuren våren 2010 oppstod det store problemer med tilgangen til PAS. Utover dette fikk vi tilbakemeldinger på at sensorene var fornøyd med logistikken og tilretteleggingen av sensurarbeidet. Under fellessensuren for høstens eksamener oppstod det ingen problemer med tilgangen til PAS. Sensorene gir tilbakemelding om at PAS er et godt verktøy for deres arbeid.

Dagens ordning med sensorskolering har ført til at vi har få problemer med å rekruttere sensorer til de ulike fagene med unntak av samisk og finsk.

Vi har ikke hatt klagesensur i 2010.

Fylkesmannen har lagt tilrette for at ansatte fra økonomiavdelingen bistår under utbetaling av utgifter knyttet til sensur. Våre erfaringer med honorarskjemaet i PAS er hovedsaklig positive. Det er i midlertid et minus at vi ikke har anledning til å gjøre manuelle endringer dersom det har skjedd noe uforutsett under sensuren.

Vår erfaring er at skoleeiere, skoleadministratorene og sensorene fortsatt har behov for veiledning. Dette krever at vi til enhver tid har tilgjengelig ansatte med PAS ferdigheter.

Samlet ressursbruk på området er: 76 ukeverk

Særskild Rapportering	JA	NEI	Øvrige kommentarer
1. Benytter embetet informasjonen som fremkommer ved avviking av prøver og eksamener i tilsynsarbeidet?	X		Brukes ikke i utvelgelsen av tilsynsobjekter.

Særskild Rapportering	Spesifiser dersom avvik fra landsgjennomsnittet totalt eller på enkeltprøver)	Spesifiser dersom stor variasjon mellom skoleeiere innad i fylket	Vurdering av årsak til avvik	Beskrivelse av tiltak over skoleeiere med høy andel elever med fritak
2. Hvor stor andel av elevene har fått fritak fra deltakelse på nasjonale prøver	Vi har fritak som er fra 0,3 - 1,1% høyere på de 6 prøvene på 5. og 8. trinn. På de to prøvene på 9. trinn har Troms en % fritatte som ligger fra 0,2 - 0,5% under gjennomsnittet i landet. Dette der basert på reelle tall slik vi har beskrevet det i rapporteringen forøvrig.	8 av 25 kommuner har en samlet andel fritak (alle prøvene sett under ett) på fra 4 - 10,1%. Noen kommuner har stor spredning mellom prøvene. Noen kommuner er så små at andelen fritak gir et riktig bilde, men har liten verdi i seg selv.	Noen kommuner har barn fra språklige minoriteter, noe som trolig gir seg utslag i andelen fritak.	Vi vil vurdere undersøkelser i de kommunene der fritaksprosenten er særlig stor.

31.7 Tilskuddsforvaltning

Kap.225 post 24 Tilskudd til opplæring av barn og unge asylsøkere.

Fylkesmannen har forvaltet dette tilskuddet etter retningslinjene. Beleggslistene fra UDI region Nord har kommet uoppfordret i god tid før søknadsbehandlingen. Det ble avdekket få avvik mellom søknader fra kommuner og beleggslistene fra UDI. Ut fra refusjonssøknadene fra kommunene ser det ut til at de aller fleste barn i grunnskolealder får grunnskoleopplæring meget raskt etter at de har ankommet asylmottakene. Når det gjelder ungdom mellom 16 og 18 år er det bare halvparten av kommunene som gav slik opplæring i 2010. Fylkesmannen har fått signaler om at tilskuddssatsene er for lave i forhold til de faktiske kostnader ved slik opplæring.

Kap.225 post 63 Tilskudd til samisk i opplæringa

Fylkesmannen informerer årlig kommunene om retten til opplæring i eller på samisk og prosedyrene for å søke timer og for å få refusjon. Etter vår vurdering fungerer ordningen godt, og ivaretar rettighetene til barn og ungdom som ønsker opplæring i eller på samisk.

Kap 225 post 67 Tilskudd til finsk i opplæringen

Også på dette området blir kommunene informert om rettigheter og prosedyrer for søknad og refusjon. Tallet på elever som velger å ha finsk som andrespråk er stabilt i fylket, og vi mener vi lykkes med å ivareta elevens rett til å få opplæring i finsk som andrespråk.

Resultatområde 32 Oppgaver for økt kvalitet i grunnsopplæringen

Resultatområde 32 er beskrevet i underpunktene til området.

32.2 Kompetanseutvikling

Kompetanse for kvalitet

Alle våre 25 kommuner/skoleeiere deltar i regionale nettverk, som driver med faglig utvikling, kompetanseheving og erfaringsdeling. Fylket er delt inn i 5 regioner. Fylkesmannen har jevnlig kontaktmøter med skoleeiere og regionale kontakter hvor kompetanseutvikling i skolen er sentrale temaer..

Arbeidet med GNIST i Troms, Troms-gnisten, ledes av et arbeidsutvalg /AU som består av Fylkesmannen (koordinerer/leder), KS, Utdanningsforbundet, Universitetet og Elevorganisasjonen. I tillegg har vi etablert en styringsgruppe ledet av utdanningsdirektøren og der alle i partnerskapet er med. Hovedinnsatsen legges på rekruttering, med spesiell fokus på den nye lærerutdanningen ved Universitetet i Tromsø. Representanter fra lærerutdanningene i Finnmark, Troms og Nordland deltar på Utdanningsmessa i Tromsø 27. og 28. januar 2011 og som er planlagt høsten 2010. I 2010 arrangerte vi et "stjernemøte" i Tromsø, men deltakelsen var ikke så stor som forventet. Søknaden til lærerutdanningen i Tromsø har økt og studentene gir gode tilbakemeldinger. Det samme gjør "øvingsskolene/universitetsskolene" som har studentene ute i praksis.

KOMPETANSE FOR KVALITET - VIDEREUTDANNING

Av i alt 29 ulike studier som lærere fra Troms kunne velge, ble det tilsøkt 16 ulike. Lærerne/skoleeierne i Troms benyttet til sammen 49 av de statlig frikjøpte studieplassene. I tillegg ble det fordelt vikarmidler til 25 andre studier av omfang på fra 10 til 30 stp.

Erfaringene fra dette andre året med strategien viser at flere skoleeiere var mer beredt til å søke da utlysningen kom. Dette skyldes nok bl.a. både at det var blitt gitt "forhåndsvarsel" og at selve ordningen ble gjort kjent tidligere enn det første året. Vi har likevel fortsatt en fornemmelse av at det for skoleeier sitter et stykke innen å la sine lærere søke på videreutdanning. Embetet brukte betydelige ressurser på å følge opp og motivere skoleeiere i søknadsprosessen. Som en liten refleksjon i vår vurdering er det grunn til å stille spørsmål med hva den viktigste motivasjonen for å søke evt. ikke søke er:

- skoleeiers kompetansebehov?
- læreres motivasjon?
- økonomi?
- praktiske utfordringer (for eksempel problemer med å skaffe vikar)?

KOMPETANSE FOR KVALITET – ETTERUTDANNING

Midlene til etterutdanning ble i samsvar med strategien redusert. Dette kom ikke minst til uttrykk ved at det samlede beløp det søkes om var på over 8,1 mill., mens vi hadde 2,7 mill. til fordeling i første omgang. Også dette året ble det en ny tildelingsrunde om høsten. Denne gangen valgte vi å fordele midlene flatt med utgangspunkt i vårens tildeling – i praksis greide vi på den måten å innfri alle skoleeieres oppgitte 1. prioritet.

Vår generelle erfaring er at det fortsatt er et større ønske om etterutdanning blant skolelederne enn det er om videreutdanning. Dette kommer nok også til uttrykk i de kompetanseplanene skoleeier har levert inn i forbindelse med søknad om midler. Disse planene preges i liten grad av at et spesifikt framtidig fagbehov er beskrevet. Litt forenklet tilsier derfor vår vurdering at det er svært viktig å utvikle et egnet redskap som setter skoleeierne i stand til å skaffe oversikt over kompetansebehovet både på kortere og lenger sikt. Dette vil kunne bli et nødvendig grunnlag for å kunne foreta ei vurdering av konsekvensene – med påfølgende tiltak. Dette vil igjen kunne bidra til at nødvendige og hensiktsmessige tiltak kan settes inn (indirekte også ved at universitet og høyskole med vesentlig større presisjon kan planlegge sine tilbud!).

Samlet ressursbruk på området er: 36 ukeverk

32.3 Skoleporten

Fylkesmannen har opparbeidet god kompetanse på å veilede kommunene i bruken av skoleporten. Vi opplever at flere kommuner ber om veiledning i bruken av verktøyene som ligger i skoleporten. Særlig har pålegget om egen tilstandsrapport og det tilgjengelige verktøyet i skoleporten for å lage en slik rapport, økt bruken av skoleporten. Vi har brukt tid å gjennomgå malen for tilstandsrapport med skoleeierne flere ganger. Etter vår vurdering har dette verktøyet vært brukt aktivt i kommunene og på de private skolene. Vi ser også at kommunene bruker tilstandsrapporten som grunnlag for en politisk diskusjon om kvaliteten på opplæringen.

Også bruken av verktøyene som organisasjons- og ståstedsanalysen er aktivt i bruk i kommunene. Flere kommuner har pålagt sine skoler å gjennomføre disse analysene hvert år.

Etter Fylkesmannens vurdering har vi lykket med å få kommuner og privatskoler til å ta i bruk verktøyene som ligger i skoleporten og at dette fører til en større bevissthet i forhold til kvaliteten på opplæringen.

Samlet ressursbruk på området er: 5 ukeverk

1. Har embetet oppdatert brukerstøtte- og veiledningsfunksjon?

Ja

Øvrige kommentarer

2. Benytter embetet Skoleporten i tilsynsarbeidet?

Ja

Beskriv hvordan

I forbindelse med tilsyn med elevenes psykososiale miljø er resultatene fra elevundersøkelsen med i vurderingen av tilsynsobjekter. Flere av svarene i denne undersøkelsen danner grunnlag for en risiko og sårbarhetsanalyse ved utvelgelse av skoler som skal være gjenstand for tilsyn.

3. I hvilken grad brukes Skoleportens elementer i lokal kvalitetsvurdering?

Kravet om at kommunene skal utarbeide årlig tilstandsrapport og verktøyet i skoleporten for å lage en slik rapport, har ført til en mer omfattende bruk av skolepostens resultater. Embetet har ved flere anledninger tatt opp bruken av dette verktøyet og veiledet kommunene på bruken av det. Etter vår vurdering har dette ført til en aktiv bruk av verktøyet og skoleporten forøvrig. Embetet har bedt kommunene og privatskolene sende inn tilstandsrapporten til Fylkesmannen. Den har også vært tema på samling for de skolefaglige ansvarlige i kommunene. Vi har her fått bekreftet at kommunene har tatt verktøyet aktivt i bruk og at den har ført til gode disksusjoner om kvaliteten i skolen i de politiske fora. Fylkesmannen mener dette verktøyet har bidratt til et større lokalt fokus i kvalitetsarbeidet både blant administrativ og politisk ledelse i kommunene. Flere av kommunene har også tatt i bruk ståsted- og organisasjonsanalysen. Noen kommuner har pålagt sine enheter å gjennomføre analysene og resultatet brukes i det videre kvalitetsarbeidet både på skole- og kommunenivå.

4. Innspill fra embetet til forbedringer av Skoleporten:

32.4 Erfarings- og kunnskapsinnhenting

Førsøk med fremmedspråk

Utdanningsavdelingen har i 2010 bistått Utdanningsdirektoratet med å rekruttere deltakerskoler i prosjektet Forsøk med fremmedspråk på 6.-7. årstrinn 2010-2012. I Troms deltar Tromsø kommune med 2 skoler og 4 grupper, Harstad kommune med 1 skole og 2 grupper, Torsken kommune med 1 skole og 1 gruppe og Skjervøy kommune med 1 skole og 1 gruppe.

Forsøk med arbeidslivsfag

Fylkesmannen har bistått Utdanningsdirektoratet i å rekruttere deltakerskoler til forsøk med arbeidslivsfag på ungdomstrinnet. Interessen for forsøket var svært stor og mange kommuner og skoler meldte sin interesse. Fire kommuner ble valgt ut er godt i gang med forsøket. Deltakende kommuner Harstad, Salangen Kåfjord og Nordreisa. Fylkesmannen har også gjennomført samling for alle skoler i Nord -Norge som deltar i forsøket. Samlingen ble gjennomført i Tromsø i samarbeid med Fylkesmennene i Nordland og Finnmark.

Veilederkorps

Utdanningsavdelingen har bistått Utdanningsdirektoratet i arbeidet med å rekruttere veiledere til det nasjonale veilederkorpsset i 2010. Fra Troms deltar fire rektorer fra Tromsø kommune i veilederkorpsset og de skal veilede skoler i Akershus, Hedmark og Østfold.

Kartlegge årsaker til skolenedleggelse

Embetet har bistått Utdanningsdirektoratet i arbeidet med å kartlegge årsakene til skolenedleggelse. Det ble gjennomført undersøkelser i alle kommuner som hadde gjennomført skolenedleggelse innenfor nevnte periode. Innsamlet materiale ble systematisert og satt inn i direktoratets mal for rapportering. Undersøkelsen fikk fram bakgrunn for skolenedleggelse og viser at både lavt elevtall og økonomiske årsaker ligger bak kommunale vedtak om skolenedleggelse. Undersøkelsene viste også hvordan nedleggelsene hadde påvirket elevenes reisetid.

Dronning Sonjas skolepris 2010

Fylkesmannens oppdrag var å nominere kandidater til Dronning Sonjas skolepris for inkludering og likeverd. Det vil bli sendt eget brev fra Utdanningsdirektoratet med nærmere beskrivelse om gjennomføring av oppdraget. På bakgrunn av Fylkesmannens kjennskap til fylket og innspill fra aktuelle skoleeiere sto det til slutt mellom to aktuelle kandidater. Etter ei helhetsvurdering ble Borgtun skole i Tromsø kommune valgt til Troms fylkes kandidat til prisen. Forslag med begrunnelse ble oversendt Udir.

Vi nådde dessverre ikke opp med vår nominering av skole!

Kartlegging av lokalt gitt muntlig eksamen

Udir ba oss i fullmaktsbrev av 27.05.2010 om å kartlegge hvordan lokalt gitt muntlig eksamen i grunnskolen ble gjennomført våren 2010. Kartleggingen ble gjennomført i 4 kommuner – fordelt på to store og to små/mindre kommuner (Tromsø, Harstad, Kvæningen og Målselv). Svarfrist til FM var 20. august. Undersøkelsen ble i praksis gjennomført i dialog med skoleeierne, samt ved at skoleeierne svarte på et spørreskjema som var utarbeidet av Udir. Tilbakemeldinga fra kommunene ble mottatt ca. midten av august. De ble gjennomgått og oppsummert, og dannet grunnlaget for rapporten som ble sendt til Utdanningsdirektoratet 14. september 2010.

Oppdraget ble løst innenfor rammene som var blitt satt.

32.5 Tiltak innen tilpasset opplæring og spesialundervisning - kap. 230.01

Vinter/vår 2010 arrangerte utdanningsavdelingen fire regionale samlinger i fylket. Målgruppen var skolefaglig ansvarlige og ledere i grunnskolen og temaet var spesialundervisning og forvaltningslovens bestemmelser knyttet til enkeltvedtak.

Utdanningsavdelingen mener å ha god måloppnåelse på dette området og innehar en bred juridisk og skolefaglig kompetanse som vi jevnlig benytter i møte med blant annet skoleeiere, skoleledere, foreldre og PP-tjenesten i fylket. Vi har blant annet gitt fylkeskommunen innspill i forhold til saksbehandling av spesialundervisning i videregående skole.

32.6 Utviklingsarbeid – urfolk og nasjonale minoriteter

Finsk som andrespråk

Embetet gjennomfører sammen med Fylkesmannen i Finnmark et årlig seminar for lærere som underviser i faget finsk som andrespråk. Her er kompetanseheving sentralt og det legges vekt på tema som skal øke kvaliteten på opplæringen i faget. Tilbakemeldingen fra deltakerne er utelukkende positive og samlingene fungerer også som et faglig nettverk.

Arbeidet med å utvikle læremidler for faget i samarbeid med Fylkesmannen i Finnmark er også videreført. Ett læreverk for 2-4 trinn er allerede oversatt og vil være klart til bruk i løpet av året samtidig som arbeidet med oversettelsen av samme verk for mellomtrinnet gjennomføres. Emnet har også bidratt til et helt nytt læreverk for barnetrinnet i samarbeid med Fylkesmannen i Finnmark. Dette læreverket vil være klart til bruk i løpet av året. Også her er utarbeidelsen av læreverk for ungdomstrinnet i gang og langt på vei finansiert.

Embetet vurderer måloppnåelsen på dette området som god. Lærere som underviser i faget gir svært gode tilbakemeldinger på det arbeidet som foregår og vi mener det vil føre til økt kvalitet i opplæringa av finsk som andrespråk.

Samisk

Embetet har forstatt sitt mangeårige samarbeid med Fylkesmennene i Nordland og Finnmark, Sametinget og Samisk Høgskole om spørsmål som berører opplæring i eller på samisk. Gjennom faste samarbeidsmøter blir ulike tema tatt opp som: Andel av elever som velger samisk, rekruttering av lærere og utdanningstilbud til lærere som ønsker å undervise i samisk. Dette samarbeidet brukes også i forbindelse med gjennomføringen av en årlig samisk barnehage- og skolekonferanse. Konferansen i 2010 ble arrangert i Oslo og det var ca 250 deltakere.

Avvik: Vi har ikke gjennomført samarbeid over landegrensene. Årsaken til dette er at vi året før prøvde å få i stand et samarbeidsmøte, men vi fikk ingen respons fra Sverige og Finland.

Resultatområde 33 Tilsyns- og forvaltningsoppgaver på barnehageområdet

33.1 Tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen anser at forvaltningen av statlige tilskudd på barnehageområdet er gjennomført etter retningslinjene som gjelder for den enkelte tilskuddsordning og bestemmelsene i rundskriv om de ulike tilskuddsordningene. Vi har herunder overholdt forvaltningslovens regel om saksbehandlingstid.

Fylkesmannen har mottatt 5 klager på vedtak om tilskudd. Alle klagene er gitt avslag og oversendt Kunnskapsdepartementet. I fire av sakene ble Fylkesmannens vedtak opprettholdt og en klage fikk medhold.

Det er gjennomført kontroll etter retningslinjene med hver enkelt tilskuddsordning. Disse følger som vedlegg på egne skjema.

33.2 Klagesaksbehandling

Måloppnåelsen på området er tilfredsstillende. Fylkesmannen har fulgt forvaltningslovens regel om saksbehandlingstid og begrunnet alle vedtak.

Klagesaker om økonomisk likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd er behandlet av økonom, jurist og pedagog. Fylkesmannen mottok 8 klager i desember 2009. Disse klagene er behandlet i 2010. I tillegg har vi mottatt 2 klager i 2010 som ble behandlet i 2011. Disse klagene er ikke lagt inn i årsrapporten. Samtlige klagesaker fikk avslag.

Vi får mange henvendelser om tolking av barnehageloven med forskrifter. Spesielt gjelder det spørsmål omkring personalet jf. §§ 17 og 18 og kommunens behandling av midlertidige dispensasjoner, foreldrebetaling og barnehagens innhold. Fylkesmannens veiledning og skriftlige tilbakemeldinger til kommunene fører ofte til at henvendelsene ikke fører til konkrete klagesaker, men mye tid blir likevel brukt til dette arbeidet.

Type Klage	Klager gis medhold/delvis medhold	Klager gis ikke medhold	Opphevet/returnert	Sum	Sum innkommet 2009
Barnehageloven § 10					
Forskrift om familiebarnehager § 7					
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd § 6	0	8	0	8	8
Forskrift om foreldrebetaling § 5					
Barnehageloven § 16					
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak frå utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4					
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3					
Merknad					

Alle våre klagesaker om likeverdig behandling kommer fra Tromsø kommune. Antall klagesaker er på samme nivå som tidligere år.

33.3 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen har gjennom dialog, veiledning og møter med kommunene informert om kommunenes ansvar som barnehagemyndighet. Vi har også gitt informasjon på telefon og e post til kommuner og barnehageeiere omkring lovtolkninger, forståelse av rundskriv o.l. Når Fylkesmannen arrangerer regelverksamlinger og møter er både kommunen som barnehagemyndighet og barnehageeiere målgruppe. Inneværende år har vi arrangert samlinger om temaene: pedagogisk bemanning, rett til barnehageplass og om taushetsplikt, problemstillinger omkring

foreldresansvar og samvær, samarbeid mellom barnehager og barneverntjenesten.

Vi anser at målet om aktiv veiledning av kommunene om forskrift om likeverdig behandling av barnehager og forhold til offentlige tilskudd er nådd. I tillegg har vi forberedt sektoren på endringer i regelverket ved overgang til rammefinansiering ved å arrangere høringskonferanse i begynnelsen av juni og regelverksamling om den nye forskriften i desember. Vi har også i januar gjennomført en samling for alle private barnehager om den nye forskriften.

Troms fylke er inndelt i fem regioner. Fylkesmannen har jevnlig møter med kontaktpersonene fra regionene. Hver kontaktperson representerer 5 til 6 kommuner. Regionene har nettverksmøter hvor informasjon og innspill videreformidles.

Vi mener at våre "møteplasser" med kommunene som barnehagemyndighet og barnehageeiere ivaretar behovet for dialog og veiledning, men ser at det fremdeles er et stort behov for å bevisstgjøre kommunen på den rollen de har som barnehagemyndighet.

33.4 Tilsyn

Fylkesmannen har oppfylt egen måloppnåelse i forhold til oppdraget og resultatkravet. Vi har gjennomført tilsyn med fem kommuner etter systemrevisjonsmetoden. Kopi av alle tilsynsrapporter er fortløpende sendt til Kunnskapsdepartementet og lagt ut på Fylkesmannens hjemmeside. Det var planlagt seks tilsyn i 2010, men tilsynet med Lyngen kommune ble utsatt til januar 2011 pga. kvikkleireraset i Lyngen uken før tilsynet var berammet. Tema for vårt tilsyn har vært kommunenes tilsyn med offentlige og ikke-offentlige barnehager, kommunen som godkjenningmyndighet og kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning. To av tilsynene i 2010 ble avvirket i fellesskap med skoleområdet. Vi har nå, som planlagt, hatt tilsyn med alle kommunene i fylket med disse temaene, bortsett fra i Tromsø kommune hvor vi valgte bort godkjenning og hadde tilsyn med bestemmelsen om kommunens tilsynsansvar jf. § 16 og § 17 om styrer.

Fylkesmannen i Troms vurderer at det har vært nødvendig å gjennomføre tilsyn på de nevnte temaene med alle kommunene i fylket. Tilsynene har ført til en klargjøring av kommunens to ulike roller som barnehageeier og barnehagemyndighet. Vi ser at flere kommuner har fått et mer bevisst forhold til rollen som tilsynsmyndighet og har begynt å føre tilsyn med barnehagene. Flere småkommuner samarbeider om gjennomføringen av tilsyn ved å etablere tilsynsteam. Vi har imidlertid sett at denne organiseringen ikke alltid er like godt forankret ved delegering i de enkelte kommunene. Dette har tilsynet vært med på å forbedre. Fokus på godkjenning har ført til at mange kommuner oppdaterer godkjenningene til dagens lovverk og fokus på dispensasjoner har ført til at flere kommuner utarbeider rutiner for saksbehandling av søknader om dispensasjon.

Tilsynsobjekt:	Tromsø kommune
Tema/myndighetskrav:	Barnehageloven § 16 om kommunens tilsyn med barnehagene Barnehageloven § 17 om styrer i barnehagen
Avvik/funn:	Tromsø kommune må sørge for å oppfylle sin plikt som tilsynsmyndighet, jf barnehageloven § 16 om tilsyn.
Frist for lukking av avvik:	01.05.2011
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	4,5ukeverk
Kommentar:	systemrev

Tilsynsobjekt:	Tranøy kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunens tilsyn med barnehagene jf. barnehageloven § 16. Kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser jf. barnehageloven §§ 17 og 18. Kommunen som godkjenningmyndighet jf. barnehageloven § § 10 og 11, jf.

	barnehageloven §§ 1 og 2.
Avvik/funn:	Det ble under tilsynet konstatert følgende avvik: 1. Tranøy kommune oppfyller ikke sin tilsynsplikt etter barnehageloven § 16. 2. Tranøy kommune har ikke ført tilsyn etter barnehageloven § 16 med at norm for pedagogisk bemanning blir fulgt.
Frist for lukking av avvik:	01.02.2011
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	3 ukeverk
Kommentar:	systemrevisjon

Tilsynsobjekt:	Torsken kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunens tilsyn med barnehagene jf. barnehageloven § 16. Kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser jf. barnehageloven §§ 17 og 18. Kommunen som godkjenningsmyndighet jf. barnehageloven § § 10 og 11, jf. barnehageloven §§ 1 og 2
Avvik/funn:	
Frist for lukking av avvik:	
Pålegg:	Nei
Merknad:	
Ressursbruk:	3 ukeverk
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Berg kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunens tilsyn med barnehagene jf. barnehageloven § 16. Kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser jf. barnehageloven §§ 17 og 18. Kommunen som godkjenningsmyndighet jf. barnehageloven § § 10 og 11, jf. barnehageloven §§ 1 og 2.
Avvik/funn:	Berg kommune ivaretar ikke ansvaret som barnehagemyndighet i henhold til kravene i barnehageloven, jf. barnehageloven § 8. Berg kommune pålegges å ivareta ansvaret de har som barnehagemyndighet, ved å sørge for at det foreligger gyldige godkjenninger, at pedagognormener oppfylt og ved å sørge for at ansatte i førskolelærerstillinger oppfyller kompetansekravene eller at det er gitt dispensasjon
Frist for lukking av avvik:	01.10.2010
Pålegg:	Ja
Merknad:	

Ressursbruk:	3 ukeverk
Kommentar:	systemrev
Tilsynsobjekt:	Karlsøy kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunens tilsyn med barnehagene jf. barnehageloven § 16. Kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser jf. barnehageloven §§ 17 og 18. Kommunen som godkjenningsmyndighet jf. barnehageloven § § 10 og 11, jf. barnehageloven §§ 1 og 2.
Avvik/funn:	Karlsøy kommune som barnehagemyndighet har ikke oppfylt sin plikt som godkjenningsmyndighet, jf. barnehageloven § 10 om godkjenning. Karlsøy kommune som barnehagemyndighet har ikke sørget for at barnehagen på Vannareid oppvekstsenter drives i tråd med forskrift om pedagogisk bemanning jf. barnehageloven § 18 om barnehagens øvrige personale.
Frist for lukking av avvik:	01.02.2011
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	3 ukeverk
Kommentar:	systemrev

Resultatområde 34 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen

Resultatområde 34 er beskrevet i underpunktene til området

34.1 Tilgjengelig barnehagetilbud

Fylkesmannen anser at retten til barnehageplass er oppfylt i alle kommunene i Troms. Det var imidlertid to kommuner i Troms fylke, Tromsø og Harstad som ikke kunne tildele barnehageplass til alle barn med rett til plass før i første halvdel av september. Fylkesmannen har fulgt opp disse kommunene. Videre har vi i 2010 gjennom dialog, møter med regionale kontakter og jevnlig tilbakemeldinger fra kommunene på epost holdt oss oppdatert om utviklingen på området. Alle kommuner har per i dag oppfylt den lovfestede retten til barnehageplass. Fylkesmannen har en god dialog med kommunene og er oppdatert om situasjonen.

34.2 Kompetanseutvikling og rekruttering

I samarbeid med regionkontaktene og kommunene har Fylkesmannen i 2010 endret måten å fordele kompetansemidlene på. Midlene er i år fordelt med et grunnbeløp på kr 10 000 per kommune. Det resterende beløpet er fordelt etter antall barn i barnehage i den enkelte kommune. Kommunene i Troms har valgt å samarbeide om kompetanseutvikling over kommunenegrensene. Fylkesmannen har god erfaring med at de regionale nettverkene gir mulighet for å dele kompetanse og formidle erfaringer mellom kommunene. Vi har derfor oppfordret til interkommunalt samarbeid. Midlene er derfor fordelt til de 5 regionale nettverkene etter søknad. Vi er kommet til at den beste måten å sikre at informasjon om kompetansestrategien når ut til alle barnehagene, er ved å sende tilbudsbrev om midler til kompetansehevingstiltak til både kommunene, regionkontaktene og barnehagene i fylket. Søknadene om midler er i år sendt oss via det regionalenettverket. Kompetanseplaner er vedlagt fra alle kommunene i nettverket. Fylkesmannen anser at vi og ved denne måten å fordele midlene på når målet i tråd med føringene i kompetansestrategien. Vi ser i imidlertid at det i enkelte

kommuner som ikke har ansatte med et spesielt ansvar for å ivareta barnehageområdet, eller liten kapasitet, har utfordringer med å informere, kartlegge og analysere kompetansebehov i egen kommune.

Alle 25 kommunene i fylket deltar i regionale nettverk, og har gjennom nettverkene fått tildelt kompetansemidler. Nedenfor følger en oversikt over regioner som har søkt og hvilke tema de har fått innvilget midler til:

Region Nord: Kvænangen, Skjervøy, Nordreisa, Kåfjord, Lyngen og Storfjord - søkte og fikk tildelt midler til **pedagogisk ledelse i barnehagen**. Alle barnehagen deltar.

Region: Balsfjord, Tromsø og Karlsøy - søkte og fikk tildelt midler til prosjektet "Navigering for fremtiden" - **pedagogisk ledelse i barnehagen**, 42 barnehager deltar i dette prosjektet.

Region Ytre Midt Troms: Lenvik, Berg, Torsken, Tranøy og Sørreisa - søkte og fikk tildelt midler til kompetanseheving i **pedagogisk ledelse i barnehagen**. Formålet er å bli bedre til å lede pedagogisk utviklingsarbeid i barnehagene i regionen.

Region Indre Midt Troms: Målselv, Bardu, Dyrøy, Lavangen, Salangen - søkte og fikk tildelt midler til områdene **kommunikasjon, språk og tekst, overgang barnehage - skole, barns medvirkning, IKT og pedagogisk ledelse**. Alle barnehagen deltar

Region Sør: Harstad, Bjarkøy, Kvæfjord, Skånland, Gratangen, Ibestad - søkte og fikk tildelt midler til arbeid med **kompetanse kartlegging og organisasjonsutvikling og barns medvirkning**. Alle barnehagene deltar.

Fylkesmannen har gjennomført et kontaktmøte med kommunene, private barnehageiere og regionale kontakter hvor tema var kompetansestrategien, kompetansebehov i Troms, rekruttering av førskolelærere. Vi har også et nært samarbeid med Universitetet i Tromsø omkring kompetanseutvikling og med Høgskolen i Oslo (NAFO) i forbindelse med prosjektet "Språklig og kulturelt mangfold i barnehagen". Vi har i samarbeid med Universitetet avholdt to store regionale barnehagekonferanser om kvalitet i barnehagen med tema, pedagogisk dokumentasjon, likestilling i det pedagogisk arbeidet med barna og hvorfor menn i barnehagen og språkutvikling gjennom litteratur. I tillegg ble Brenna utvalgets arbeid presentert.

Rekruttering: I Troms er det fortsatt de største kommunene og deres nabokommuner som har størst mangel på førskolelærere. Det er fremdeles mange som går på dispensasjon. I den forbindelse har Fylkesmannen høsten 2010 gjennomført en QuestBack undersøkelse i alle barnehagene i Troms fylke. Tema for undersøkelsen er

- antall stillinger som er på dispensasjon fra utdanningskravet
- hvilken kompetanse ansatte på dispensasjon har
- hvilke behov ansatte i barnehagene har for etter- og videreutdanning
- Undersøkelsen vil bli bearbeidet i løpet av februar 2011.

Minoritetsspråklige barn. Troms fylke har vært med i NAFO/KD sitt kompetanseutviklingsprosjekt i forbindelse med implementering av rammeplan for barnehagen og strategiplanen "Likeverdig opplæring i praksis" som ble avsluttet våren 2010. Vi arrangerte avslutningskonferanse i august 2010 i samarbeid med Universitetet i Tromsø og NAFO. Til denne konferansen var også barnehagen i kommuner som ikke har deltatt i prosjektet invitert. Det får å spre erfaringer og kunnskap om temaet. Midlene til styrking av barnehagenes kompetanse i språkstimulering og flerkulturell pedagogikk ble i 2010 fordelt til kompetanseutvikling og veiledning for alle barnehagene i Bardu og Lenvik og to barnehager i Tromsø kommune og til dekning av reise/opphold for studenter ved aktuell videreutdanning ved UIT.

Samiske barnehager: Fylkesmannen i Troms har i 2010 hatt sekretariatsansvar og arrangert nasjonal samisk barnehage og skolekonferanse i samarbeid med Utdanningsdirektoratet, Samtinget, Samisk høgskole og fylkesmennene i Finnmark og Nordland. Videre samarbeider vi med sametinget i barnehagenettverket for fylkesmennene i region Nord. Vi har og deltatt på nettverksmøte for styrere i samiske barnehager utenfor samisk forvaltningsområde, og tildelt midler til utprøving av nordsamisk språkbud modell i Føssbakken barnehage, Lavangen kommune.

Regnskap for bruk av kompetansemidler over kap.231 post 21 er lagt inn i mal for tilskuddsrapportering.

34.3 Andre satsingsområder

- Fylkesmannen i Troms har i løpet av 2010 ikke hatt egne tiltak rettet mot arbeid mot mobbing i barnehagen

eller tilgjengelig. Vi har imidlertid på møter med kommunene ved flere anledninger informert om og vist til ny Manifest mot mobbing, tiltaksplan 2009-2012.

- **Handlingsplan for likestilling i barnehagene.** Vi har inngått en avtale med Universitetet i Tromsø om at de skal gjennomføre et FOU- arbeid rundt likestilling i barnehagen. UIT samarbeider med to private og en kommunal barnehage. Midlene til arbeidet med handlingsplan for likestilling kr.78.000 er gått til ovennevnte FOU-arbeid , og til etterutdanningskurs for mannlige assistenter i Troms barnehagene. Tema på kursene: fysisk fostring, hva er lek? , video i barnehagen, kurs i naturfag, barn - kosthold og helse . Intensjonen med kursene er todelt, - et ønske om å rekruttere flere mannlige assistenter til å ta førskolelærerutdanning og kompetanseheving og refleksjon rundt arbeidet i egen barnehage. Selv om satsingen med rekruttering av menn til barnehagen nå er avsluttet har Fylkesmannen i samarbeid med UIT, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, Tromsø kommune; og to private barnehager besluttet å videreføre arbeidet. Universitet i Tromsø har påtatt seg ansvaret for å koordinere arbeidet med å rekruttere menn til barnehagen og utdanningen.
- Fylkesmannen i Troms har etablert et tverrfaglig prosjekt med navn Sjumilssteget til barn og unges beste. Hensikten med sjumilssteget er å bidra til tverrfaglig arbeid i kommunene til det beste for barn og unge. Barnehagene i fylket er invitert med i dette arbeidet. www.sjumilssteget.no

Ressursrapportering

Totalt har avdelingen hatt 11, 2 årsverk tilgjengelig. En arbeidstaker gikk ut i AFP i og arbeidet totalt 0,13 årsverk og en utførte 0,67 årsverk i løpet av året før hun sluttet 1.august Dersom begge disse hadde jobbet hele året ville vi hatt tilgjengelig ressurs på 0,7 årsverk i tillegg til de 11, 2, altså 11, 9 årsverk. 2,5 årsverk har vært knyttet til barnehageområdet og 0,5 til arbeid med introduksjonsloven etter oppdrag fra BLD. Vi har rapportert ressursbruk på områdene det er bedt om i årsrapporten.

Det er rapportert kr 294 000 på resultatområde 31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartl. prøver på Kap 1510 post 01, som skal på Fagdep*.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
31.1 Tilsyn	kr 1 240 449,16	kr 235 127,52
31.4 Informasjon og veiledning	kr 298 911,37	kr 111 000,44
31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartl. prøver	kr 834 856,62	kr 4 907 161,12
31.9 Annet tilsyn og forv. på utd.omr. (rest 31)	kr 546 797,45	kr 205 879,10
32.2 Kompetanseutvikling	kr 651 616,33	kr 0,00
32.3 Skoleporten	kr 50 915,79	kr 0,00
32.9 Andre oppg. for økt kval. i gr.oppl.(rest 32)	kr 275 947,68	kr 7 776,50
33.1 Tilskuddsforvaltning	kr 120 427,57	kr 190 912,08
33.2 Klagesaksbehandling	kr 54 103,83	kr 24 639,85
33.4 Tilsyn	kr 408 086,81	kr 123 199,21
33.9 Andre tilsyn og forv. på b.hageomr. (rest 33)	kr 2 248,00	kr 73 919,51
34 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen	kr 124 747,58	kr 217 839,83
36 Landsdekkende oppgaver KD	kr 3 042,34	kr 0,00
Andre oppgaver under KD	kr 3 401,97	kr 107 823,00
Sum:	kr 4 615 552,00	kr 6 205 278,00

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 41 Tilsyn og klagebehandling etter barnevernloven

Vi viser her til egen årsrapport 2010 fra Fylkesmannen i Troms til Statens helsetilsyn innenfor dette området.

41.1 Hendelsesbasert tilsyn

I 2010 mottok vi 33 tilsynsklager etter barnevernloven § 2-3 fjerde ledd. I ca. 30 % av tilsynsklagene ble det gitt

kritikk eller konstatert lovbrudd.

I 2010 mottok vi 11 tilsynsklager fra barna i barneverninstitusjoner eller deres foresatte etter tilsynsforskriften § 11. I 1 sak ble det gitt kritikk.

41.2 Planlagt tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført planlagt tilsyn med kommunale barneverntjenester i 1 tjeneste; Longyearbyen lokalstyre på Svalbard. Tilsynet ble gjennomført som systemrevisjon. Vi hadde for 2010 planlagt å gjennomføre to systemrevisjoner til, i henholdsvis Lenvik og Storfjord kommune. Når det gjelder tilsynet i Lenvik, besluttet vi og avlyse dette. Bakgrunnen for dette var at to uker før tilsynsbesøket ble Fylkesmannen kjent med at KomRev Nord skulle gjennomføre en forvaltningsrevisjon innenfor det samme området som vi hadde planlagt i den samme tidsperiode.

Fylkesmannen har i løpet av 2010 ført tilsyn med i alt 9 barneverninstitusjoner, herunder 20 avdelinger/enheter. 5 institusjoner er statlige, og 4 institusjoner eies og drives av private. I løpet av året har følgende endringer skjedd: En privat institusjon ble avvirket våren 2010. Ved utgangen av året var det 8 barneverninstitusjoner, herunder 20 avdelinger/enheter.

Det er ingen omsorgssentre for mindreårige i Troms.

Det er gjennomført 90 tilsynsbesøk i 2010 med barneverninstitusjoner etter forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner §§ 8 og 9, hvorav 8 gjennomført som systemrevisjoner, og 82 som "individtilsyn". I tallene ligger også besøk i institusjonsfamilier. Tilsvarende tall for forrige år var 82 tilsynsbesøk. For 2010 utgjorde dette 100 % av lovpålagte tilsynsbesøk. Tilsvarende tall for 2009 var 98,2 %. Av de 88 besøkene etter § 8 var 25 uanmeldt.

41.3 Klagesaker

I 2010 mottok vi 10 klagesaker etter barnevernloven § 6-5 (enkeltvedtaksklager). 4 av sakene ble stadfestet, 2 saker ble avvist, 1 sak ble avvist og 3 ble endret.

Vi mottok 16 klager rettet mot institusjonene i 2010.

41.9 Andre oppdrag

I 2010 ble 5 enkeltkommuner i Troms fulgt aktivt opp på grunnlag av fristoversittelser i hht. lovens § 6-9. Det ble ikke gitt mulkt noen kommuner i 2010.

De 1470 slutførte kontrollskjemaene fra 25 barneverntjenester i Troms er gjennomgått og den halvårige rapporteringen fra 25 kommuner.

Se for øvrig årsrapporten som sendes Statens helsetilsyn.

Resultatområde 74 Tilsyn etter lov om sosiale tjenester i NAV

74.1 Hendelsesbasert tilsyn

I forhold til punkt 74.1 og 81.1:

Fylkesmannen i Troms har ikke fått på plass en god statistikk knyttet til antall saker med hendelsesbasert tilsyn mv. Anslagsvis hadde vi i 2010 ca 15 saker som i hovedsak ble fulgt opp gjennom korrespondanse.

Fylkesmannen har imidlertid tatt i bruk "Veileder for behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker etter sosialtjenesteloven" og det er særlig to saker som der vi har involvert oss i form av kommunebesøk mv. Disse sakene avsluttes nå i februar 2011. Sakene dreier seg om kvaliteten på tjenestetilbudet til personer med psykisk

utviklingshemning i kommunale boliger.

74.2 Planlagt tilsyn

Vi viser til egen rapportering til Statens Helsetilsyn.

Fylkesmannen i Troms oppfylte kravet om 4 tilsyn (systemrevisjoner). Disse var knyttet til det landsomfattende tilsyn vedrørende tildeling av økonomisk sosialhjelp og vi hadde tilsyn med kommunene Nordreisa, Lyngen, Balsfjord og Ibestad. Avvik var blant annet knyttet til usikkerhet vedrørende bruk av veiledende satser og manglende brukermedvirkning i forbindelse med informasjonsinnhenting og valg av hjelpeform.

74.9 Andre oppdrag

Fylkesmannen i Troms innhentet KVP-saker fra alle NAV-kontor i fylket og gjennomgikk disse (arbeidsevnevurdering, enkeltvedtak og kvalifiseringsprogram). Vårt inntrykk ble sammenfattet i et eget skriv med anbefalinger knyttet til forbedring av saksbehandlingen. Dette ble sendt alle NAV-kontor. Vi er kjent med at skrivet og tilhørende sjekklister har vært tatt i bruk.

Fylkesmannen har ikke gjennomført andre undersøkelser i 2010 knyttet til lov om sosiale tjenester i NAV.

Resultatområde 81 Tilsyn og klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven

81.1 Hendelsesbasert tilsyn

I forhold til punkt 74.1 og 81.1:

Fylkesmannen i Troms har ikke fått på plass en god statistikk knyttet til antall saker med hendelsesbasert tilsyn mv. Anslagsvis hadde vi i 2010 ca 15 saker som i hovedsak ble fulgt opp gjennom korrespondanse.

Fylkesmannen har imidlertid tatt i bruk "Veileder for behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker etter sosialtjenesteloven" og det er særlig to saker som der vi har involvert oss i form av kommunebesøk mv. Disse sakene avsluttes nå i februar 2011. Sakene dreier seg om kvaliteten på tjenestetilbudet til personer med psykisk utviklingshemning i kommunale boliger.

81.2 Planlagt tilsyn

Vi viser til rapport til Statens Helsetilsyn.

Fylkesmannen oppfylte kravet til antall tilsyn for 2010. Dette omfattet 8 stikkeprøvekontroller knyttet til avlastning for eldre, 1 systemrevisjon med tilbudet til døvblindfødte i Tromsø og 3 systemrevisjoner knyttet til tilbudet til hjemmeboende med demens.

Erfaringene fra stikkprøvetilsynet blir brukt i vårt kursopplegg for pleie- og omsorgstjenestene i november 2010. Vi hadde blant annet fokus på betydningen av skriftlighet, krav til begrunnelse og presisering av hva som er innvilget.

81.3 Klager etter sosialtjenesteloven

Fylkesmannen i Troms behandlet 60 klagesaker etter lov om sosiale tjenester i 2010.

Fylkesmannens saksbehandlingstid:

Mellom 2 uker og 2 mnd:26 saker

Mellom 2 og 3 mnd:23 saker

Mellom 3 og 4 mnd: 7 saker

Mellom 4 og 6 mnd: 4 saker

81.9 Andre oppdrag

Når det gjelder lov om sosiale tjenester kap 4A, har Fylkesmannen ikke gjennomført særskilte undersøkelser mv i 2010.

Vi viser ellers til rapportering til Statens Helsetilsyn. Fylkesmannen mottok 1618 beslutninger om skadebegrensende tiltak i nødsituasjoner overfor 29 personer. Vi overprøvde 45 vedtak som omfattet 58 tiltak. Personer med godkjente vedtak pr 31.12 var 42. Vi innvilget 21 søknader om dispensasjoner fra utdanningskrav og gjennomførte 12 stedlige tilsyn.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling etter helsetjenestelovgivningen

Det vises til underpunktene og særskilte rapporteringer til Statens Helsetilsyn.

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Helsetilsynet i Troms behandlet 151 saker i 2010, herav 20 avviste saker. Flere saker gjaldt klage på høyt spesialisert behandling ved UNN HF .

Mange av sakene er komplekse og inneholder klage på flere deler av behandlingsskjeden, - både primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

82.2 Planlagt tilsyn

Det vises til egen rapportering til Statens helsetilsyn for 2010 angående planlagt tilsyn etter helselovgivningen.

Som kontaktfylkeslege har vi utarbeidet tilsynsplan for tilsyn med spesialisthelsetjenesten i helseregionen i 2010. Vi har også koordinert arbeidet og gjennomført halvårlige møter med Helse - Nord RHF.

Ansvar for fylkesovergripende helsetilsyn (Ofoten/UNN Narvik) har vært ivaretatt blant annet med systemrevisjon av føde-/barselavdelingen og akutt slagbehandling ved sykehuset i tillegg til behandling av enkeltsaker/klager på spesialisthelsetjenesten her.

Helsetilsynet i Troms har i 2010 lagt plan for å oppfylle kravet til systemrevisjoner i primær- og spesialisthelsetjenestene i henhold til embetsoppdraget fra statens helsetilsyn. Det antall systemrevisjoner som var planlagt ble gjennomført.

82.3 Klagesaker

Klager på ikke oppfylte pasientrettigheter, sykehjemsplass, tverrfaglig spesialisert rusbehandling, syketransport; ferdigbehandlet 70 saker, herav 17 avviste. Gj.sn. saksbehandlingstid 14 dager.

Klager på vedtak om medisinerings uten eget samtykke; ferdigbehandlet 53 saker.

Klager på miljørettet helsevern, ferdigbehandlet 2 saker herav 1 avvist

82.9 Andre oppdrag

Mottatt og saksbehandlet 113 meldinger etter § 3 - 3 i spesialisthelsetjenesteloven.

Det er ikke opprettet tilsynssaker bare på bakgrunn av slike meldinger i 2010.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 41 Tilsyn med barnevernområdet

Tilsyn med barneverntjenestene i kommunene

Fylkesmannen har i tillegg til kommunene, også ført tilsyn med barneverntjenesten på Svalbard. Den halvårige rapporteringen fra 26 tjenester (25 kommuner + barneverntjenesten på Svalbard) og de 1470 slutførte kontrollskjemaene (fristrapporter) fra 25 barneverntjenester er gjennomgått.

I Troms er det nå samarbeid om interkommunalt barnevern etter vertskommunemodellen i 13 av fylkets kommuner.

Fylkesmannen har gjennomført planlagt tilsyn med kommunale barneverntjenester i 1 tjeneste, Longyearbyen lokalstyre på Svalbard. Tilsynet ble gjennomført som systemrevisjon. Det ble gitt 3 avvik.

I 2010 ble 8 enkeltkommuner i Troms fulgt aktivt opp. 5 av kommunene ble fulgt opp på grunnlag av fristoversittelser i hht. lovens § 6-9. De to store bykommunene i Troms (Tromsø og Harstad) klarer i all hovedsak å overholde fristene for gjennomføring av undersøkelser, mens noen mindre kommuner har store fristoversittelser. Disse vil bli fulgt nøye opp i 2011.

Fylkesmannen mottok i 2010 33 tilsynssaker etter barnevernloven § 2-3 fjerde ledd. Det ble avdekket lovbrudd i 6 saker og gitt kritikk i 4 saker. I 26 saker kom Fylkesmannen til at tjenesten ikke hadde brutt rettsregler. I tillegg mottok Fylkesmannen i 2010 10 klagesaker etter lov om barneverntjenester § 6-5 (klage på enkeltvedtak). Utfallet i disse sakene ble som følger: 2 avvist, 1 opphevet, 3 omgjort og 4 stadfestet.

Tilsyn med barneverninstitusjonene

Fylkesmannen har i løpet av 2010 ført tilsyn med i alt 9 barneverninstitusjoner, herunder 20 avdelinger/enheter, til sammen 88 lovpålagte besøk, hvorav 8 er gjennomført som systemrevisjoner.

I 2010 ble institusjonen Skånland Bo- og omsorg nedlagt.

I tillegg til besøkene har Fylkesmannen i 2010 avholdt møte med ledelsen for 2 av fylkets barneverninstitusjoner. Vi har i 2010 gitt opplæring i rettighetsforskriften til ansatte ved Kvæfjord og Lamo ungdomssenter.

I forkant av alle anmeldte tilsynsbesøk får alle beboerne egne brev om at tilsynet kommer på besøk. Beboerne kan også benytte får SMS-telefon for kontakt. Alle tilsynsbesøk er lagt til tidlig ettermiddag/kveld, dvs. på tidspunkter der beboerne forventes å være i institusjon. Beboere som har ønsket det, har i tillegg fått tilbud om samtaler på Fylkesmannens kontor.

I 2010 ga vi 10 begrunnede meldinger og 1 pålegg.

Det er behandlet 16 klager fra beboere på institusjon på bruk av tvang. tilsvarende tall for 2009 vare 10 saker. I 2010 mottok vi 11 tilsynsklager fra beboere og deres foresatte, jf. tilsynsforskriften § 11.

For nærmere detaljer om Fylkesmannens tilsyn med barnevernet i Troms, vises det til årsrapporten for 2010 som sendes til Statens helsetilsyn.

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven

I 2010 ga Fylkesmannen i Troms 363 bevillinger til separasjon og 313 bevillinger til skilsmisse.

Vi behandlet en søknad om tillatelse til å inngå ekteskap før fylte 18 år. Denne søknaden ble innvilget.

Vi behandlet en klage over avslag på utstedelse av prøvingsattest. Skatt Nord sitt vedtakte ble omgjort.

42.2 Anerkjennelsesloven

I 2010 anerkjente Fylkesmannen i Troms 27 utenlandske skilsmisser. Fire søknader ble avslått.

42.3 Barneloven

Fylkesmannen har få saker til realitetsbehandling. I 2010 har vi behandlet 2 saker. Sakene handlet om fordeling av reisekostnader og stadfestelse av samværsavtale. I tillegg har vi mottatt noen telefon- og e-posthenvendelser hvor vi har gitt råd og veiledning etter barneloven.

42.4 Veiledning og informasjon

Fylkesmannen har på familierettens område en omfattende oppgave mht. veiledning av publikum gjennom telefon, e-post og ved oppmøte ved kontoret.

Resultatområde 43 Krisetiltak

Fylkesmannen har gjennomført de informasjonstiltak som følger av punktene under

43.1 Tilsyn med kommunenes ansvar for et tilbud om krisesenter

I desember 2010 tilskrev vi alle kommunene i Troms for å kartlegge status for krisesenterarbeidet i kommunene. Vi ba i den forbindelse kommunene om å svare på 6 spørsmål. Kartleggingen vil bli fulgt opp i 2011.

43.2 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen har gitt alle kommunene skriftlig informasjon om den nye krisesenterloven. Den 23.2.2010 arrangerte Fylkesmannen en regional konferanse om den nye loven. For øvrig har Fylkesmannen vært i telefonisk kontakt med noen kommuner om den nye loven.

Resultatområde 44 Familievern

I 2010 ble det ikke gjennomført tilsyn ved fylkets 3 familievernkontor. Det er et krav om å føre tilsyn med familievernkontorene i form av systemrevisjoner hvert tredje år. Det ble gjennomført tilsyn i 2009.

Fylkesmannen deltok på meklersamlingen i Region Nord i oktober.

Resultatområde 45 Barn og unge

Fylkesmannen har i 2010 brukt betydelige ressurser på prosjektet Sjumilssteget som er nærmere omtalt under.

45.1 Informasjonsvirksomhet og samordning

Sjumilssteget

1. Planer

Sjumilssteget har vært driftet ihht. prosjektplan fase II. Denne planen har vært styrende for arbeidet hele arbeidsåret. I tillegg medførte både søknaden og svaret fra BLD (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet) nye konkrete aktiviteter knyttet til spredning av Sjumilssteget til andre fylkesmenn mv.

I planens pkt. 2.1. – 2.9. er det formulert ulike mål og arbeidsoppgaver:

- 2.1. – 2.2. tilbud om tverretatlige kurs
- 2.3. – Oppfølging av kommuner etter kommuneanalysen 2009
- 2.4. - Medvirkning for barn og unge
- 2.5. - Dialog og samarbeid med frivillige organisasjoner,
- 2.6. - Prioritering av skjønnsmidler til tverrfaglige kommunale utviklingsprosjekter
- 2.7. - Kvalitetssikre kontrollspørsmålene i kommuneanalysen
- 2.8. - Spredning av Sjumilssteget
- 2.9. - Sjumilsstegskoordinator i Troms – et nasjonalt pilotprosjekt

Arbeidet i Sjumilssteget fikk et vendepunkt i og med tilsetting av koordinator i mai. Aktiviteter og arbeidsoppgaver er utført på ulikt vis, gjennom møter og konferanser, gjennom brev, brosjyrer og artikler og mot slutten av året også gjennom etableringen av en ny hjemmeside for prosjektet. Kommunene ble i november anmodet om å utpeke sin egen Sjumilsstegskoordinator. Koordinatorene er ikke endelig på plass ved utløpet av året.

Det vil være nødvendig å gjennomføre en evaluering av arbeidet som har vært gjort opp mot de planer som forelå. Denne årsrapporten vil avspeile de aktiviteter som har vært i 2010.

2. Organisering

Sjumilssteget ble prosjektorganisert f.o.m. mai 2010, jf sak 35/10 i ledermøtet. Prosjektet ledes av ass.fylkesmann, ledermøtet er styringsgruppe. Det er satt med ei prosjektgruppe bestående av representanter for Utda, Helse, Jusa, Lana og Aksa. Miva har vært invitert til å delta, men har foreløpig ikke vært representert. Fra 3.5.10 ble Eivind Pedersen engasjert i full stilling som koordinator for Sjumilssteget.

Vi søkte 16.03.10 om finansiering av koordinator for Sjumilssteget mv for året 2010. BLD ga i juni 2010 en støtte på kr. 300.000,- til spredning av Sjumilssteget til andre embeter.

Det har blitt laget et eget budsjett for Sjumilssteget som grunnlag for vurdering av intern økonomisk støtte og for søknad om midler fra BLD.

3. Møter i 2010

Perioden januar – mai 2010:

Det ble holdt 2 møter om veien videre/fase II i Sjumilssteget.(13.1. og 4.2.)

Det ble videre holdt 4 planleggingsmøter (16.02., 17.03., 13.04 og 27.04) i forkant av workshop'ene som ble avviklet i mai og juni.

Det var ellers enkelte adhoc-møter i forbindelse med utarbeidelse av brosjyrer/innledning på workshops og rundt søknad om midler til BLD.

Det har vært møter med Tromsø kommunes ansvarlige for forebyggende tjenester ang. Inn På TUNET-tiltak.

Koordinator har hatt møte på Redd Barnas Regionkontor i Tromsø og møter med Regionleder for KS Nord-Norge.

04.03. – 05.03.10 deltok koordinator/kommunikasjonssjef og fylkesmann Svein Ludvigseni møter i Oslo med

hhv. Unicef Norge., barneombudet og BLD (statssekretær Westrin).

Perioden mai – desember 2010:

Sjumilssteget har vært behandlet som egen sak i 2 ledermøter.

Det har vært i alt 4 prosjektgruppemøter fra juni – november. Alle referat er sendt styringsgruppa og ligger i tillegg lagret på F/alle/sjumilssteget/møtereferater.

14.-15.06.10 ble det avholdt et eget evalueringsmøte på Sommarøy, der både Barneombudet (Hjermann og Stenquist) og prosjektleder fra Lenvik deltok. Det er skrevet et eget referat fra dette møtet, som bl.a. omhandlet strategier for arbeidet med å spre Sjumilssteget utenfor Troms ”Sjumilssteget goes national”.

13.09 ble det for øvrig avholdt et møte med Statsråd Lysbakken og barneombud Hjermann..

Det har også vært to møter på videokonferanserommet med hhv. Unicef (Oudmayer) og Barneombudet (Stenquist og Wrigglesworth).

18.10. ble det avviklet et internt ettermiddagsmøte i embetet for å drøfte status og utviklingsmuligheter for Sjumilssteget internt.

Koordinator har for øvrig møtt fast i prosjektgruppa for Sjumilsstget i Lenvik kommune.

4. Kurs/Seminarer/Kommunemøter

1. halvår:

Det ble avholdt i alt 4 workshoper på hhv.

- Finnsnes 6.5.
- Harstad 7.5.
- Tromsø 12.5. -
- Sørkjosen 1.6.

Alle 4 workshopene ble åpnet ned en innledning fra Fylkesmannen. For øvrig var det innlegg fra ulike kommuner og Statens Husbank.

Det har vært avviklet møte med Ungdommens fylkesråd i juni.

I samarbeid med Napha og Løkta, arrangerte Fylkesmannen 11.06., som del av Sjumilssteget en konferanse om psykisk helse og forebyggende nettverksarbeid.

Sjumilssteget ble presentert for Regionorsamlingen for barnevernansvarlige ved de 6 nordligste fylkesmannsembetene på Inderøy i Nord-Trøndelag 09.06.

2.halvår:

Sjumilssteget har vært presentert i avdelingsmøter internt i Miva, Utta, Helse og Jusa, samt under personalsamling internt.

Prosjektleder for Sjumilssteget i Lenvik har hatt månedlige kontordager 2. halvår på Sjumilsstegskontoret.

Sjumilssteget har for øvrig vært presentert på følgende faglige møter utenom fylket:

- 23.08 i Steinkjer for ansatte hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
- 22.09 i Bodø for ansatte hos Fylkesmannen i Nordland
- 13.10 på Røros på Fylkesmannen i Sør-Trøndelags årskonferanse for forebygging
- 26.10 i Stavanger på Helsedirektoratets nasjonale rådgiversamling for rus og psykisk helse
- Et planlagtopplegg i Førde 3.-4.11. for Fylkesmannen i Sogn- og fjordane ble avlyst.

Sjumilssteget har for øvrig vært presentert og/eller involvert i følgende faglige møter eller samlinger i fylket:

- 08.07 i Kåfjord, i forbindelse med filmopptak av oppvekstleder ungdommer
- 26.08 på Finnsnes – møte med Iddesign
- 31.08 i Burfjord – regionrådsmøte Nord-Troms
- 02.09 på Malangen brygger – regionrådsmøte Tromsøregionen
- 02.09 - Åpningsdag for det tverrfaglige møte i Lenvik kulturhus
- 06.09 – tverrfaglig møte i Bardu kommune
- 27.-28.09 - Konferanse om kjønnslemlestelse og tvangsekteskap – denne konferansen var også et samarbeid med RVTS og Bufetat.
- 29.10 – konferanse for barnehagene i Tromsø på Tromsø Museum
- 01.11 – Møte med barnerettsgruppa på Jurfak Universitetet i Tromsø
- 01.11. – Kommunemøte i Tromsø
- 10.11. – Møte i Tromsø med ”Nordflanken” – for rådgivere innen psykisk helse og rus i embetene i Nord-Norge)
- 18.10 - Internt ettermiddagsmøte mellom representanter for ulike fagavdelinger
- 16.11. – Innlegg på Fylkesmannens ruskonferanse på Rica Ishavshotel
- 16.11. – Innlegg på møte med fosterhjemstjenesten i Tromsø fagteams distrikt
- 17.11. – Pressemøte med fylkesmannen tilstede
- 24.11. - Tilstede med filmkamera på Barnas kommunestyre i Nordreisa
- 25.11. - Dagskurs for ansatte i Lyngen kommune
- 30.11 – 1.12. Sjumilsstegskonferansen 2010 på Rica Ishavshotel
- 03.12 - Regionrådsmøte i Sør-Troms

5. Informasjon,

dokumenter mv .

a. Den nye hjemmesiden.

Vår nye hjemmeside (www.sjumilssteget.no) ble åpnet av fylkesmannen 30.11.10 på Sjumilsstegskonferansen. Siden er blitt til i et nært samarbeid mellom Iddesign (Christel Nyheim) vår kommunikasjonssjef og koordinator og prosjektgruppen for øvrig.

På slutten av året ble Sjumilssteget også etablert som gruppe på facebook. www.facebook.com/Sjumilssteget

b. Andre informasjonstiltak

Det er i løpet av 2010 utarbeidet flere dokumenter som har blitt flittig publisert og brukt.

Dette gjelder bl.a.:

- Prosjektplan fase II
- Fylkesmannens innledning til workshops våren 2010
- Sammenstilling av rapportene fra kommuneanalysen 2009

- Invitasjoner i A5 format til workshopene og til Sjumilsstegskonferansen
- Brosjyre om Sjumilssteget som er revidert flere ganger
- Det er utarbeidet mange ulike powerpointer til bruk for innlegg/foredrag
- Det er skrevet avisartikler og innlegg til Helse- og omsorgsmeldinga'

Vi har bidratt til å spre informasjon fra andre, herunder fra Redd Barna (under workshop og andre kurs) og Unicef (fadderprosjektet "En for alle – alle for en"). Under Sjumilsstegs-konferansen sørget vi for i alt 8 stander for hhv. Røde Kors, FN-sambandet, Redd Barna, Unicef, Voksne for barn, Amatheia, Rbup og "Inn på Tunet", der deltakere kunne hente ulike dokumenter og materiell.

Sjumilssteget har vært synlig i aviser og i radio i løpet av året. I juni ble det laget og sendt et eget innslag på NRK radio om Sjumilssteget. Prosjektet har fra tid til annen vært omtalt i ulike aviser. Det var bl.a. flere avisoppslag om vårt initiativ i saken om transport av skoleelever i Nordreisa og i forbindelse med arbeidet rundt etableringen av det "Tverrfaglige møtet" i Lenvik.

I 2010 har film vært et markant medium i Sjumilssteget, både fordi vi har filmet selv og har kjøpt inn en PC for bedre å kunne redigere filmer selv. Men vi har også mottatt filmer fra hhv. Barneombud Reidar Hjermann, statsråd Audun Lysbakken og fra friluftsgjengen i Skjervøy kommune. Vi har selv gjort filmopptak fra Kåfjord og Nordreisa. Kåfjordfilmen ble redigert ferdig i 2010, mens vi vil publisere filmopptakene fra Nordreisa tidlig i 2011. Vi produserte også film fra vårt barnetråkkopplegg med barna fra Fagereng skole. Vi har bevisst brukt filmkamera for å synliggjøre forhold rundt barns medvirkning i eget lokalmiljø.

6. Oppsummering

2010 har vært et aktivt og spennende år i Sjumilssteget. Prosjektet synes nå godt kjent rundt i Tromskommunene og vi er i ferd med å spre dette til andre deler av landet. Vi har over to år bevilget rundt 5 mill kr. til tiltak som kan knyttes til Sjumilssteget – dette har skapt nye ideer, prosjekter og ikke minst en positivitet og vilje i kommunene til å satse på tverrfaglig arbeid for barn og unge.

Barnevernområdet, informasjonstiltak

Fylkesmannen har også i 2010 arrangert en fagsamling for alle barnevernlederne i Troms over to dager. I tillegg har Fylkesmannen omtrent daglig telefon eller e-postkontakt med barnevernet i Troms hvor vi gir råd og veiledning.

45.2 Fritak for taushetsplikt

Det er i 2010 behandlet i alt 11 saker om fritak for taushetsplikt på områder der Fylkesmannen har kompetanse til det (barnevernloven, vergemålsloven, sosialtjenesteloven, opplæringsloven og barnehageloven)

45.3 Handlingsplan mot kjønnslemlesting

Fylkesmannen arrangerte i september et kommunekurs i samarbeid med RVTS om kjønnslemlestelse og tvangsekteskap. 150 personer deltok på denne konferansen.

45.4 Biologisk opphav

I 2010 behandlet Fylkesmannen i Troms 15 saker som gjaldt spørsmålet om adopsjon og biologiske foreldre.

Resultatområde 46 Universell utforming

Fylkesmannen har i løpet av 2010 omorganisert arbeidet med universell utforming, og det er tilsatt en person som har hovedansvar for folkehelse, barn og unge, samt universell utforming. Det er da en full stilling, som gir mer fokus og ivaretar på en bedre måte veiledning, kommuneplanarbeidet og samarbeid med fylkeskommunen. Samarbeidet med fylkeskommunen kan bli bedre. Vi ser at vår nye organisering legger tilrette for en god oppfølging av tiltak i handlingsplan. Det er også igangsatt et internt prosjekt for å bedre embetets fokus på tilrettelegging i eget hus, for besøkende og egne ansatte. Her er også viktig å gjøre våre egne sektorer oppmerksom på deres forventede medvirkning. Vi vil jobbe målbevisst i 2011 for å løfte feltet.

Resultatområde 47 Innvandring og integrering

47.1 Statsborgerseremonier

I desember 2006 ble de første statsborgerseremonien for nye norske borgere avholdt. Troms var et av prøvefylkene, og til nå er det holdt 9 statsborgerseremonier i Troms.

Som tidligere ble det også i 2010 ble det holdt to seremonier i Troms. Det ble holdt seremoni i Harstad i juni og i Tromsø i november. Av de som ble invitert til statsborgerseremoniene var oppslutningen på 33 % i Harstad og 28 % i Tromsø. Tilbakemeldinger viser at de som deltar på seremonien opplever disse som svært positive.

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMTR	2	31
Sum	2	

47.2 Bosetting av flyktninger

Statsråd Lysbakken oppfordret Fylkesmannen til å bidra til økt fokus og vilje til bosetting av flyktninger, og til å ta initiativ som pådriver for dette overfor kommunene. Fylkesmannen i Troms inviterte derfor Imdi-Nord til sin Januarkonferanse i januar 2011, hvor tema bosetting av flyktninger ville bli satt på dagsordenen. Tema som dette passer godt i januarmøtet hvor ordførere og rådmenn i alle kommuner deltar.

Inn på tunet kan, som del av en helhet, være en meget god arena for språkopplæring og samfunnsforståelse for flyktninger. I mange tilfeller vil Inn på tunet også være et godt bosettingsalternativ. Et gårdsmiljø er oversiktlig med trygge sosiale rammer, med varierte oppgaver der ulike erfaringsbakgrunn er positive bidrag i samfunnstilpassingen. Slike løsninger medfører utfordringer til samarbeid på tvers av fag og forvaltningsnivå.

47.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Fylkesmannen har i 2010 hatt to klager på stans i introduksjonsprogrammet. En av klagen ble gitt medhold, mens den øvrige klagen ikke ble tatt til følge.

47.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Fylkesmannen har forvaltet tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, og tilskudd til norskopplæring for asylsøkere. Fylkesmannen har aktivt arbeidet for at både søknadsfrister og utbetalingsfrister overholdes, og har i stor grad lyktes. Kommunene følges jevnlig opp med påminnelser og veiledning. Egne rapporter på dette området er sendt IMDi.

Informasjon har blitt gitt til kommunene ved henvendelser, og også uoppfordret i de tilfeller der Fylkesmannen har fått indikasjoner på at dette var ønsket/nødvendig.

Resultatområde 48 Likestilling

Fylkesmannen har også i 2010 formidlet til ansvarlig departement om situasjonen mht. den lave andelen menn i kommunal barneverntjeneste.

UIT samarbeider med to private og en kommunal barnehage. Midlene til arbeidet med handlingsplan for likestilling kr.78.000 er gått til ovennevnte FOU-arbeid, og til etterutdanningskurs for mannlige assistenter i Troms barnehagene. Intensjonen med kursene er todelt, - et ønske om å rekruttere flere mannlige assistenter til å ta førskolelærerutdanning og kompetanseheving og refleksjon rundt arbeidet i egen barnehage.

Selv om satsingen med rekruttering av menn til barnehagen nå er avsluttet har Fylkesmannen i samarbeid med UIT, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, Tromsø kommune; og to private barnehager besluttet å videreføre arbeidet. Universitet i Tromsø har påtatt seg ansvaret for å koordinere arbeidet med å rekruttere menn til barnehagen og utdanningen

Vi viser forøvrig til rapportering i kap. 2.2.

Ressursrapportering

Det er rapportert kr 136 000 i ressursbruk knyttet til Adm/felles oppg./drift, skal mot resultatområde 41 - Tilsyn med barnevernområdet.

Resultatområde	Kapittel 1510 Fagdep.	
41 Tilsyn med barnevernområdet	kr 566 559,85	kr 0,00
42 Familierett	kr 446 977,17	kr 0,00
43.1 Tilsyn med kommunale krisesentertiltak	kr 1 796,00	kr 0,00
43.9 Andre krisetiltak (rest 43)	kr 0,00	kr 0,00
44 Familievern	kr 0,00	kr 0,00
45 Barnevern	kr 1 071 258,57	kr 0,00
47 Integrering	kr 310 073,75	kr 0,00
Andre oppgaver under BLD	kr 593 228,29	kr 0,00
Sum:	kr 2 989 893,00	kr 0,00

Justis- og politidepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.2 Vergemålsloven

Justis- og sosialavdelingen har gjennomført 3 tilsynsbesøk ved overformynderiene i 2010. Fylkesmannen er av den oppfatning at besøk og samtaler direkte rettet mot det enkelte overformynderi er av større verdi enn generelle kurs. Ved utgangen av 2010 var det så mange som 9 overformyndier som ikke hadde sendt regnskap til Fylkesmannen for 2009. Det er mange overformyndier som ikke overholder fristen for innsendelse av regnskap. Dette medfører mye tid til puring. Fylkesmannen behandlet 16 klagesaker knyttet til vergemålsloven i 2010. Dette er et høyt tal sammenlignet med tidligere år. I 2009 behandlet vi 5 klagesaker. I tillegg mottar vi en del telefoniske henvendelser fra overformynderne i fylket.

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMTR	16	3
Sum	16	3

51.3 Forlikrådene

Fylkesmannen har mottatt en klage på saksbehandlingen i forlikrådene i 2010.

51.4 Tilsynsråd for fengslene

Fylkesmannen har ikke foreslått medlemmer til tilsynsrådene for fengslene i 2010

51.5 Tomtefestelov

Fylkesmannen har behandlet 3 søknader om oppreisning for oversittelse av innløsningsfrist i 2010

51.7 Kommunale politivedtekter

Fylkesmannen har ikke mottatt noen forslag til politivedtekter fra kommunene, og derfor heller ikke sendt slike til politidirektoratet i 2010

51.8 Hundeloven

Fylkesmannen har ikke behandlet klagesaker etter hundeloven § 6 annet ledd bokstav f i 2010

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

I 2010 har Fylkesmannen i Troms behandlet 1281 saker som gjaldt fri rettshjelp. Dette er en liten nedgang sammenlignet med tidligere år (1438). Forklaringen på nedgangen er i all hovedsak at det er kommet færre asylsøkere til landet i 2010, og noen asylmottak er blitt nedlagt i Troms.

Innvilgede og avslåtte saker fordeler seg som følger, med tallene for 2009 i parentes.

Fritt rettsråd

Innvilget 1140 (1290)

Avslått 66 (73)

Fri sakførsel

Innvilget 68 (60)

avslått 10 (15)

Når det gjelder fri sakførsel er det retten som avgjør de aller fleste sakene. Av de innvilgede sakene gjelder 67 saker kontrollkommissjonen ved UNN. Disse sakene blir innvilget av kontrollkommissjonen og anvist av Fylkesmannen.

52.3 Navneloven

Fylkesmannen er klageinstans i de tilfellene melding/søknad om navneendring blir avslått av Skatteetaten og vedtaket påklages. Vi behandlet 7 klagesaker i 2010. I to av sakene fikk klageren medhold. De øvrige ble stadfestet. Til sammenligning ble det behandlet bare 2 klagesaker i 2009.

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnsikkerhet

53.1 Oversikt over regionale samfunnssikkerhetsutfordringer

Hovedutfordringene i Troms fylke, hvor en har flest hendelser, er knyttet til diverse typer skred. Det pågår et større kartleggingsprosjekt i fylket med tanke på å kartlegge og klassifisere potensielle fjellskred. I løpet av 2010, gjennom fylkes-ros, er det identifisert ca 92 potensielle områder. Nordnes som er et av disse potensielle områdene, er det iverksatt kontinuerlige målinger og det er iverksatt nye flodbølgeberegninger. Norges geotekniske undersøkelser har konkludert med nødvendigheten av kontinuerlig overvåking fra 2009, varsling og beredskapsplanlegging. Fylkesmannen, berørte etater og kommuner har på slutten av 2009 startet opp beredskapsplanleggingen, som vil fortsette ut 2012. Planleggingen ledes av fylkesmannen.

Det er i Troms etablert en egen snøskredovervåking, som er gitt navnet Nordnorsk skredovervåking. Gjennom denne overvåkingen følges det med daglig i forhold til potensiell skredfare, og det er et nært samarbeid mellom kommuner, politi, metrologisk institutt og Norges geotekniske institutt.

Årets fylkesberedskapsråds møte ble viet øvelse innenfor kraft og tele. Hovedhendelsen var dårlig vær.

53.2 Samfunnsplanlegging

Fylkesmannen i Troms har etablert gode rutiner for å ivareta det forebyggende samfunnssikkerhetsarbeidet. Det som imidlertid fortsatt er en utfordring, er den manglende kommunale samfunns- og arealplanleggingen. For å prioritere dette høyere i fylkesmannsembetet, ble det 14 feb 2010 etablert en ny avdeling, som har hovedansvaret for å samordne embetets saksbehandling innenfor områdene areal-, samfunn-, klima- og samfunnssikkerhetsplanlegging. Etter at ny PBL blei iverksatt, er den kommunale planleggingen blitt svært kompleks og dette sliter mange kommuner med. Alle plansaker blir gjennomgått for å kontrollere planstatus med tanke på samfunnssikkerhetsområdet.

Det er gått til innsigelse både i forbindelse med kommuneplanens arealdel og i forbindelse med reguleringsplaner, i en rekke tilfeller.

Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse mangler i de fleste kommuner i henhold til ny lov. Dette arbeidet vil bli intensivert når ny forskrift foreligger.

Veiledning og rådgivning innenfor klimaendringer gjennomføres i kommunene, og i alle arealplaner innarbeides tiltak innefor klimatilpassningen

Samfunnssikkerhet er en av de områdene som er inkludert i opplæringen knyttet til ny plan og bygningslov. Vi utfører ifm arealplanleggingen i kommunene.

Det er gjennomført 6 kommunale tilsyn og 6 kommunale øvelser i 2010. De mest befolkningsrike kommunene er gitt mer oppfølging og i Tromsø kommune gjennomføres det årlig øvelse. Hovedfunnene ved tilsynene er at kommunene mangler en overordnet ROS-analyse.

53.5 Planlegging innen kraftforsyning, flom- og skredfare

Fylkesmannen holder seg oppdatert om informasjon om flom- og skredutsatte områder i fylket og bistår NVE ved hendelser og i å identifisere høyrisikoområder med tanke på prioritering av detaljkartlegging og sikring. Fylkesmannen ble i liten grad trukket med i arbeidet i forbindelse med utarbeidelsen av nye aktsomhetskart. Aktsomhetskartene blei trukket tilbake kort tid etter utgivelse. Dette har skapt unødig forvirring for kommunene i arealplanleggingen.

Fylkesmennene har kontakt med NVE ved innsigelser.

Fylkesmannen bistår NVE i konsesjonssaker etter energi- og vassdragslovgivningen for å synliggjøre de helhetlige samfunnshensynene knyttet til utbygging og evt mangel på utbygging. Tiltakene har miljømessige virkninger, men er også viktige for samfunnets behov for en sikker kraftforsyning.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnssikkerhet

Fylkesmannen veileder og har ført tilsyn med 6 kommuner i 2010 og det samme antall øvelser. Beredskapslovens forskrift er ikke iverksatt. Øvelsene inneholder øvelsesmomenter knyttet til kriseinformasjon.

Fylkesmannen bidrar til samarbeid med regionale statlige etater for å etablere helhetlig planverk på regionalt nivå, men det er svært få føringer fra departement og direktorater til å gjennomføre beredskapsplanlegging innenfor den enkelte sektor. Dette vanskeliggjør selvsagt muligheten til å etablere et samordnet regional planverk.

Fylkesmannen skal tilpasse eget kriseplanverk for å sikre gjennomføring av tiltak i Sivilt beredskapssystem (SBS). Gradert samband er i svært dårlig forfatning og nytt samband er ikke kommet på plass. Dette vil medføre at embetet ikke kan delta på øvelser innenfor SBS.

Fylkesmannen skal delta i revisjon/oppdatering av oversikten over skjermingsverdige objekter (nøkkelpunkter og distriktsobjekter). Fylkesmannen er tatt ut av forskriften og har ingen oppgaver i denne forbindelse lenger. Tatt i betraktning vårt samordningsansvar er dette svært beklagelig.

Fylkesmannen bidrar ifm annonsering og samarbeid ved Forsvarets øvelser. Forsvaret er også en viktig støttespiller i forbindelse med beredskapsplanlegging ved fjellskred Nordnes.

Bidrag i forbindelse med terror og sabotasje og sikkerhetspolitiske kriser og krig under arbeidet med å videreutvikle planverk basert på Beredskapssystem for Forsvaret (BFF) er vanskeliggjort, etter at fylkesmennene er tatt ut av objektforskriften.

Fylkesmannen bistår fylkeskommunen i arbeidet med en best mulig koordinert sivil transportberedskap. Lite aktivitet.

54.2 Øvelser

Fylkesmannen har gjennomført 8 kommunale øvelser i 2010, stabsøvelse.

Fylkesmannen har gjennomført øvelse for embetets ledergruppe og krisestab, samt fylkesberedskapsrådet.

Fylkesmannen har løpende kontakt i forbindelse med planleggingen av øvelser på lokalt og regionalt nivå med sivil og militær deltakelse.

54.6 Regional samordning

Fylkesmannen har gjennomført plansamordning innenfor kraftsektoren og jobber fortsatt med dette. Det er imidlertid en utfordring å samordne andre etater, som mangler planer for egen etat. Det mangler her klare direktiver for den enkelte etat fra deres eget departement eller direktorat. Dette er en stor svakhet i et beredskapssystem som er basert på ansvar-, likhet- og nærhetsprinsippet.

Fylkesmannen har i samarbeid med DSB gjennomført øvelse for fylkesberedskapsrådet i 2010.

54.8 Felles digitalt nødnett

Ingen aktivitet i Troms i 2010.

54.9 Atomberedskap og strålevern

Fylkesmannen vedlikeholder og videreutvikler egen atomberedskapskompetanse og samordner den regionale atomberedskapen.

Fylkesmannen har nå gjennomført øvelser med samtlige kommuner i Troms, gjennom en 4 års satsning for å sette atomberedskapen i fokus.

Samtlige arealplaner gjennomgås med tanke på å ta hensyn til radon og ikke-ioniserende stråling.

54.10 Beredskap innen kraftforsyning

Fylkesmannen har i løpet av 2010 jobbet for å få på plass beredskapsplaner innenfor kraftforsyningen, som tar hensyn til prioritering av samfunnskritiske virksomheter og kraft har vært øvelsestema i fylkesberedskapsrådet. Dette arbeidet har vært preget av manglende prioritet fra KDSenes side, som igjen har medført at det fortsatt gjenstår arbeid.

Samarbeid med kraftforsyningens distriktssjef (KDS) om aktuelle beredskapstiltak, herunder planverk for rasjonering, øvelser og medvirke til varsling og informasjon til andre regionale etater og kommunene om status og ved særskilte hendelser innen kraftforsyningen, pågår.

Alle dammer er ferdig med tanke på dambruddsbølgekart, men det gjenstår en del beredskapsplanlegging, som i Troms skal ledes av politiet/ lokal redningsentral, da det her er snakk om en hendelse som vil kreve akutt handling.

Fylkesmannen har rutiner for viderevarsling til kommuner ved blant annet NVEs flomvarslingstjeneste.

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Organisering for krisehåndtering

Fylkesmannen gjennomfører øvelse og ajourholder eget kriseplanverk. Det gjennomføres tilsyn og øvelser med kommunene. Embetet har et godt samarbeid med forsvar og politi.

Pålagte instruksjer og planer for kryptoutstyret og sambandstjenesten er oppdatert.

Samband fungerer imidlertid svært dårlig og er det meste av tiden inoperativt. Dette er en uholdbar situasjon.

55.2 Krisehåndtering

Samordning øvet, men ikke iverksatt ved reelle hendelser i 2010.

Nytt krisestøtteverktøy er på plass og vi vil nå starte understøttelsen av egne kommuner i implementering og bruk av systemet.

Bistand til kommuner ved ekstraordinære hendelser er gitt.

55.3 Evaluering

Bistand etter ekstraordinære hendelser i kommunene er gitt til to kommuner i 2010.

Ingen regionale hendelser i 2010.

Bistand gitt til DSB i forbindelse med evaluering av svineinfluensaen.

Ressursrapportering

Ressursene innenfor samfunnssikkerhetsområdet er ikke harmonisert med gitte oppgaver. Det er ikke mulig å utføre pålagte oppgaver med en presisjon som er nødvendig for dette fagområdet.

Dette er i tråd med riksrevisjonens funn.

Det er rapportert kr 136 000 på Andre, resultatområde Adm/felles oppg./drift som skal mot resultatområde nr 59 - Andre oppgaver under JD.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
51.2 Vergemålsloven	kr 4 833,31	kr 0,00
51.9 Annen siviladministrasjon (rest 51)	kr 0,00	kr 0,00
52.1 Fri rettshjelp	kr 342 191,39	kr 203 509,91
52.9 Annet Borgerettigheter (rest 52)	kr 0,00	kr 0,00
53 Forebyggende samfunnsikkerhet	kr 1 201 517,90	kr 0,00
54 Beredskapsforberedelser	kr 418 606,95	kr 0,00
55 Regional og kommunal krisehåndtering	kr 333 500,87	kr 0,00
Andre oppgaver under JD	kr 165 005,85	kr 0,00
Sum:	kr 2 465 656,00	kr 203 509,00

Kommunal- og regionaldepartementet

Resultatområde 61 Samordning, omstilling og fornying i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Fylkesmannen i Troms prioriterer kommunedialogen høyt og vi legger generelt vekt på å være åpen og imøtekommende overfor kommunene. Dersom en kommune ønsker et møte med oss blir dette alltid prioritert fra vår side. Åpen og god dialog bidrar på en god måte til at Fylkesmannen holder seg oppdatert på hva som skjer i kommunene, noe som er en viktig forutsetning for kommunerettet samordning.

Januarmøtet er Fylkesmannens viktigste møte med kommunene i Troms, der regjeringens forventninger til Troms-kommunene blir formidlet. Vi har valgt en slik dialogpreget prosess fremfor forventningsbrev eller rapporter. Kommunene i Troms uttrykker at de er godt fornøyd med måten Fylkesmannen kommuniserer på, jf. svarene i brukerundersøkelsen i 2010.

Det ble i 2010 gjennomført kommunemøter med 6 kommuner. Fylkesmannen deltok også på møter i de fire 4 regionrådene i løpet av året. Kommunemøtene er bredt anlagte møter der kommunene kommer med innspill til aktuelle temaer, og det legges vekt på dialog og meningsutveksling i disse møtene. Sentrale tema innenfor de ulike sektorene, planlegging samt kommuneøkonomi har vært gjennomgangstema på møtene i 2010.

Selv om kommunemøtene fungerer bra, er vi opptatt av å stadig forbedre denne delen av kommunedialogen. Vi har i den forbindelse i 2010 startet arbeidet med å legge til rette for en mer målrettet og systematisk gjennomføring av kommunemøtene. Vi gjennomførte blant annet en studietur til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og deltok på to kommunemøter der for å høste erfaringer. Basert på erfaringer derfra og våre egne ønsker og ambisjoner vil vi ha mer fokus på analyse og sektorvis gjennomgang i forkant av møtet, gjennom utarbeidelse av et kommunebilde. Det er i en del tilfeller også ønskelig med større kommunal delaktighet i møtene, og bedre forberedelse kan bidra til det.

Fylkesmannen i Troms legger stor vekt på være et velfungerende bindeledd mellom kommunene og sentrale myndigheter. Vi opplever at kommunene er godt fornøyd med Fylkesmannens tilgjengelighet i så henseende, og at den løpende dialogen fungerer godt.

Internt i embetet har vi kommet i 2010 gjort enda mer i arbeidet med å forbedre dialog, koordinering og samordning avdelingene imellom slik at vi utad er ett ansikt og én Fylkesmann. Dette er viktig for Fylkesmannens integritet og troverdighet.

Den tidligere samordningsstaben ble lagt ned i 2009, slik at ansvaret for samordningsarbeidet nå er delt mellom embetsledelsen (assisterende fylkesmann), Justis- og sosialavdelingen (avdelingsdirektør og økonomirådgiver) og avdeling for areal, klima og samfunnsikkerhet.

Den interne samordningen har ført til en bedret samordnet kommunikasjon med kommunene innenfor planområdet. Det gjøres i denne sammenheng et målrettet arbeid for å få kommunene til å ivareta sitt ansvar og

handlingsrom i forbindelse med samfunns- og arealplanleggingen.

61.2 Omstilling og fornying i kommunene

Fylkesmannen i Troms mottok i 2010 87 søknader om skjønnsmidler til prosjekter for fornying og omstilling. Det ble innvilget støtte til 39 prosjekter. Hovedsatsningsområdene for 2010 var taktskifte i landbruket, sjumilssteget og eldrebølgen. Til sammen ble det tildelt 8,7 millioner til fornyingsprosjekter og 1,2 millioner til særskilte behov. I 18 av de støttete prosjektene var det samarbeid mellom kommuner.

Fylkesmannen har som mål at alle kommunene skal levere KOSTRA-data av god kvalitet til rett tid. Vi er opptatt av at kommunene aktivt skal bruke KOSTRA-data i planleggingsøyemed, og at analyser av tjenesteproduksjonen skal kunne bidra til å gjennomføre nødvendige omstillings- og fornyingstiltak som monner på sikt.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

Fylkesmannen har utarbeidet rutiner for samordning av statlig tilsyn. De statlige tilsynsetatene skal sende kopi av sine tilsynsplaner for kommunerettet tilsyn i Troms til Fylkesmannen i Troms. Der pålegg vurderes gitt til en kommune skal tilsynsetaten vurdere hvorvidt pålegget vil ha vesentlige økonomiske eller andre virkninger for kommunen. Fylkesmannen avklarer i den enkelte sak, etter kontakt med den aktuelle kommunen, om det er behov for dialogmøte mellom kommunen, tilsynsetaten og Fylkesmannen.

I 2010 har det ikke vært saker der Fylkesmannen har gjort vurderinger av pålegg eller avholdt dialogmøte.

Fylkesmannen har i 2010 hatt møter med kommunerevisjonen og avtalt rutiner for utveksling av tilsynsplaner, tilsynsystema og tilsynsrapporter, slik at vi oppnår god informasjonsutveksling og unngår at samme områder blir gjenstand for forvaltningsrevisjon fra kommunerevisjonen og fylkesmannens side.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i Kommuneloven

Vi er generelt bekymret for den økonomiske utviklingen i kommunene i Troms. Ved sammenligning av sentrale økonomiske nøkkeltall i KOSTRA over tid viser det seg at Troms i gjennomsnitt har svakest netto driftsresultat, høyest lånegjeld, minst disposisjonsfond og svakest likviditet.

Troms har ved utgangen av 2010 7 kommuner i ROBEK (innmeldingsår i parentes). Disse er Torsken (2001), Nordreisa (2004), Målselv (2004), Skjervøy (2008), Lyngen (2009), Sørreisa (2010) og Karlsøy (2010).

Tranøy kommune ble meldt ut av ROBEK sommeren 2010 på bakgrunn av at regnskap 2009 viste at alt av tidligere års underskudd var dekket inn.

Kommunenes budsjett 2010 og økonomiplan 2010/2013 ble gjennomgått og vi fant gjennom dette grunnlag for å melde inn Sørreisa og Karlsøy kommuner i ROBEK. Alle andre kommuner fikk skriftlig tilbakemelding om at det ikke var grunnlag for oppføring i ROBEK.

Det ble gjennomført lovlighetskontroll av budsjettvedtakene til de åtte kommunene som på daværende tidspunkt var i ROBEK. Ingen vedtak ble opphevet, men det ble påpekt overfor en kommune at den måtte endre inntektsanslagene i økonomiplanen ved neste rullering.

Det ble i 2009 behandlet 16 søknader om lånegodkjenning. Vi gjør oppmerksom på at en søknad kan gjelde opptak av lån til flere ulike formål. I fire av søknadene ble det nektet godkjenning til noen av låneopptakene. Dette ble begrunnet i at låneopptaket enten ikke var til lovlig formål etter kommuneloven § 50, eller at låneopptaket var til en ikke-lovpålagt oppgave og at kommunen har problemer med inndekning av tidligere års underskudd.

Det ble behandlet 10 søknader om godkjenning av vedtak om kommunale garantier. 2 av søknadene ble ikke godkjent, dette gjaldt to ROBEK-kommuner.

Generelt har Fylkesmannen i Troms i 2010 satt en strengere standard for godkjenning av økonomiske forpliktelser for ROBEK-kommuner som har problemer med å overholde forpliktende plan.

Vi mottok regnskap for 2009 fra 24 av 25 kommuner innen utgangen av året. En del kommuner sliter med å få avlagt og vedtatt årsregnskap og årsmelding innenfor fristene, og Fylkesmannen legger vekt på å følge dette opp overfor de kommunen dette gjelder.

62.2 Økonomiforvaltning - veiledning

Fylkesmannen i Troms legger vekt på å gi løpende veiledning både muntlig og skriftlig om kommunaløkonomiske spørsmål. Mye av dialogen med og veiledningen av kommunen skjer gjennom e-post og telefoner, men også gjennom formelle brev og møter med politisk og administrativ ledelse i kommunen. Det gjennomføres minst et årlig økonomimøte med ROBEK-kommunene for å følge disse opp og sørge for at de har og overholder forpliktende plan for inndekning av underskudd.

Videre ble det høsten 2010 bedt om skriftlig tilbakemelding fra de syv ROBEK-kommunene på status i forpliktende plan for inndekning av underskudd. Tilbakemeldingene viste at tre av kommunene mente de var lite sannsynlig eller svært usikkert om de ville klare noe inndekning, mens det var mer positivt for de fire andre. Slik skriftlig rapportering vil viderereføres i 2011, både på våren og høsten.

Vi deltar også i KS Nord-Norge sitt ROBEK-nettverk, der blant annet Målselv og Nordreisa kommuner deltar. Det var i 2010 fire samlinger i nettverket.

Som en del av dialogen mellom Fylkesmannen og kommunene gjennomføres det kommunemøter der målet er at det skal være gjennomført med alle kommuner i løpet av en fireårsperiode. Her er alltid kommuneøkonomi et sentralt tema. Det ble i 2010 gjennomført kommunemøter med seks kommuner; Kvæfjord, Skånland, Harstad, Tromsø, Dyrøy og Karlsøy.

Fylkesmannen har i 2010 sendt ut informasjonsskriv til kommunene i forbindelse med kommuneproposisjonen og statsbudsjettet samt andre informasjonsskriv om KOSTRA mv. Det ble orientert om statsbudsjettet fra Fylkesmannen på KS sin høstkonferanse.

Videre startet Fylkesmannen i 2010 opp et økonomiforum som fagsamling for alle økonomisjefene i Troms-kommunene, som ble avholdt på høsten. Oppslutningen var meget god da alle kommuner var representert. Tilbakemeldingene var meget positive både underveis og i etterkant (questback), og seminaret vil avholdes også i 2011.

Fylkesmannen legger vekt på å oppfordre kommunene til å rapportere kvalitetssikrede tall i KOSTRA og bruke KOSTRA i økonomiplanleggingen og andre sammenhenger. Her har nok en del kommuner mye å gå på.

Rapporten "Kommunebildet for Troms" blir utarbeidet årlig etter publiseringen av endelige KOSTRA-tall.

Vi har fordelt skjønnsmidler med utgangspunkt i retningslinjene fra KRD. Vi legger vekt på at kriteriene for fordeling skal være kjent og tilgjengelig for kommunene, og informasjon om dette (med regneark) ligger på våre hjemmesider. Se avsnitt om omstilling og fornying angående prosjektskjønnsmidler.

Fylkesmannen i Troms rapporterte ellers innen fristene mht. kommunenes bruk av vedlikeholdstilskuddet i tiltakspakken og oppfølging av ny finansforskrift. Sistnevnte følges også opp i 2011 i tråd med KRDs krav.

Resultatområde 63 Kommunalrett og valglov

63.1 Kommunalrett

I tillegg til sakene nevnt i rapporterings skjemaet, har Justis- og sosialavdelingen mottatt til sammen 7 henvendelser fra publikum og presse, med anmodning om å ta en sak opp til lovlighetskontroll av eget tiltak, jf. § 59 nr. 5. De fleste av disse sakene har medført ikke ubetydelig saksbehandling og juridisk veiledning fra Fylkesmannens side, selv om sluttresultatet har medført at Fylkesmannen etter omstendighetene ikke formelt har

besluttet å ta saken opp til full lovlighetskontroll av eget tiltak. Årsaken til dette vært at Fylkesmannen – gjennom sin foreløpige vurdering av saken og skriftlige redegjørelse for regelverket – har sett at det ikke har vært sannsynliggjort at den aktuelle avgjørelsen har vært ulovlig.

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMTR	2	2	0	0			1	0
Sum	2	2	0	0	0	0		

63.2 Valg

Fylkesmannen har ikke behandlet saker eller mottatt henvendelser om valgloven i 2010 som har resultert i skriftlig saksbehandling. Dette skyldes at 2010 ikke var valgår. Vi har imidlertid holdt et innlegg om den norske valgordningen for representanter fra kommunalkomiteen i det danske Folketinget, som besøkte embetet i juni 2010

Resultatområde 64 Forvaltningsloven og offentleglova i forhold til kommunesektoren

Fylkesmannen har på forespørsel holdt et kurs i forvaltningsrett for ansatte i Harstad kommune.

Vi har behandlet 21 klagesaker etter offentleglova. 17 av disse klagegene ble tatt helt eller delvis til følge.

Fylkesmannen har mottatt 85 skriftlige henvendelser i 2010 som direkte går på kommunenes praktisering av forvaltningsloven i enkeltsaker. I all hovedsak knytter disse seg til lang saksbehandlingstid i kommunene.

Resultatområde 65 Kommuneinndeling og interkommunalt samarbeid

65.1 Kommuneinndeling

Det har på forespørsel vært gitt veiledning til kommunene om regelverket. Gjennom 2010 har fylkesmannen fulgt opp sammenslåingsprosessen mellom kommunene Harstad og Bjarkøy i tråd med forutsetningene i inndelingsloven. Fylkesmannen har deltatt på flere møter med kommunene som del av forberedelsen til søknad om sammenslåing, blant annet et folkemøte og et seminar i Bjarkøy, med deltakelse fra kommuner som har gjennomført sammenslåing.

Søknad om sammenslåing vil bli oversendt departementet med det første.

65.2 Interkommunalt samarbeid

i 2010 ble det innvilget støtte til 39 prosjekter for omstilling og fornying. Hovedsatsningsområdene for 2010 var taktskifte i landbruket, sjumilssteget og eldrebølgen. Til sammen ble det tildelt 8,7 millioner til fornyingsprosjekter og 1,2 millioner til særskilte behov. I 18 av de støttete prosjektene var det samarbeid mellom kommuner.

Resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett

66.1 Byggesaker

Fylkesmannen har i 2010 mottatt 163 klagesaker etter plan- og bygningsloven (138 i 2009). Vi har behandlet 162 saker (130 i 2009). 120 vedtak ble stadfestet, mens 42 ble opphevet eller omgjort. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra innregistrering av saken til vedtak var 66 dager. For øvrig viser vil til den tertialvise rapporteringen til <http://rapportering.fylkesmannen.no/>.

Fylkesmannen har arrangert og holdt innlegg på tre konferanser våren 2010 om ny byggesaksdel til plan- og bygningsloven, den ene ble holdt for opplæringsteamene i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet. Fylkesmannen har også i 2010 arrangert og holdt innlegg på den årlige plan- og bygningsrettskonferansen for ansatte og folkevalgte i kommunene i Troms. Konferansen ble holdt 2. og 3. desember, og også i 2010 år var deltakelsen stor.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Fylkesmannen mottok 6 skriftlige henvendelser i saker om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse i 2010.

1 av sakene gjaldt klage på kommunens samtykke til ekspropriasjon av regulert fellesareal i medhold av pbl.85 § 38 annet ledd. Klagen ble ikke tatt til følge. 2 andre saker gjaldt klage på vedtak om ekspropriasjon til gjennomføring av plan iht. pbl.85 § 35 nr 1. En av klagen ble tatt til følge, og vedtaket opphevet, mens den andre ble stadfestet. En fjerde sak gjaldt søknad om samtykke til ekspropriasjon til legging av nytt avløpsanlegg. Ekspropriasjon ble innvilget av Fylkesmannen i medhold av orl. § 2 nr. 47. Klagen på vedtaket er ikke avgjort ennå av Klima- og forurensningsdirektoratet.

2 saker gjaldt søknader om forhåndstiltredelse, hvor 1 ble innvilget. Den andre søknaden ble trukket.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven

Fylkesmannen i Troms mottok ingen henvendelser om eierseksjonsloven i 2010

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMTR	0			
Sum	0	0		

66.4 Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård

Fylkesmannen i Troms mottok ingen henvendelser i denne typen saker i 2010

Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMTR	0			
Sum	0	0		

Ressursrapportering

Det er rapportert kr 136 000 under Andre, resultatområde Adm/felles oppg. som skal mot resultatområde 62 Kommuneøkonom.

Det er rapportert kr 136 000 under Andre, resultatområde Adm/felles oppg. som skal mot resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett.

Det er rapportert kr 169 000 under resultatområde nr 699 - Andre oppgaver under KRD som skal på resultatområde nr 899 - Andre oppgaver under HOD. Fra Kap 1510 post 01 til Fagdep*.

Resultatområde	Kapittel	1510	Fagdep.
62 Kommuneøkonomi	kr	549 799,17	kr 0,00
66 Bolig- og bygningsrett	kr	757 379,71	kr 0,00
Andre oppgaver under KRD	kr	580 750,56	kr 0,00
Sum:	kr	1 887 929,00	kr 0,00

Arbeidsdepartementet

Resultatområde 73 Levekår og sosiale tjenester

73.1 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Vi viser til egen årsrapport til Statens Helsetilsyn.

Fylkesmannen i Troms overholdt kravet om at 90% av sakene etter lov om sosiale tjenester i NAV skal være behandlet innen tre måneder. Fylkesmannen i Troms opplevde for øvrig en markert økning i slike saker i 2010, sammenlignet med 2009.

Fylkesmannen i Troms arrangerte kurs for alle NAV-kontor knyttet til ny lov om sosiale tjenester i NAV (mai, 2010). Kurset ble også holdt på nytt for NAV Tromsø og skal gjentas 17. februar 2011 for Sør-Troms. Formålet har vært å nå alle som ikke hadde mulighet til å delta på første kurs.

73.2 Sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen - formidlingstiltak og kompetanseutvikling

Fylkesmannen i Troms og NAV Troms samarbeider omkring kompetansehevende tiltak. For 2010 ble det igjen utarbeidet felles kompetanseplan og oppdatert prosjektbeskrivelse for fylkesprosjektet knyttet til KVP. Disse planene ble som tidligere behandlet i vårt samarbeidsforum, der også KS og representanter fra rådmannsutvalget er invitert til å delta.

Fylkesmannen søker i stadig større grad å samordne arbeidet med ulike satsinger og aktiviteter. Det kan nevnes at vi hadde møte med Tromsø kommune, der alle kommunens prosjekter med tilskudd på helse- og sosialområdet var omfattet. Det kan også nevnes at kurs knyttet til ny lov om sosiale tjenester i NAV har hatt egne "bolker" om boligsosialt arbeid og barnefattigdom.

Når det gjelder faglige nettverk, var det i første rekke nettverk knyttet til økonomisk rådgivning som var aktive i 2010. På det boligsosiale området har vi dreid arbeidet mer mot å følge opp møter i regionrådene med fagmøter, i samarbeid med Husbanken. Vi ser et potensiale når det gjelder å bruke NAVs tjenesteområder til flere samlinger på sosialfeltet. I 2010 var for øvrig fylkesmannen med på to samlinger for alle NAV-ledere i fylket, i regi av NAV Troms. Tema vi tok opp var KVP, midlertidig bolig, boligsosialt arbeid og barnefattigdom.

Fylkesmannen har gitt tilskudd til lokale NAV-kontor og tjenesteområder, for at de selv skal iverksette kompetansehevende tiltak knyttet til KVP, boligsosialt arbeid, barnefattigdom og økonomisk rådgivning. Det fører for langt å referere de aktuelle tiltak her.

Fylkesmannen har inntrykk av at 2010 har vært et positivt år i vår dialog og vårt samarbeid med NAV-kontorene. Det kan her også nevnes at vi kom i gang med tilsyn med økonomisk sosialhjelp på NAV-kontor. Vi har inntrykk av at NAV-kontorene oppfattet tilsynene som nyttige, og disse har ført til etterspørsel knyttet til kompetansetiltak i ettertid.

Fylkesmannen mottar særskilte driftsmidler og tiltaksmidler fra Avdir for å utføre arbeidsoppgavene innenfor resultatområdet. Etter fylkesmannens syn bør tildelingen av driftsmidler være noe høyere på bekostning av størrelsen på tiltaksmidlene. Dette vil gi fylkesmannen større handlefrihet i vårt oppfølgingsarbeid og tiltak rettet mot NAV kontorene.

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Arbeidet med KVP var til og med 2010 organisert som er fylkesprosjekt under ledelse av NAV Troms. Fylkesmannen deltok, sammen med lokale kompetanseveiledere som vi finansierte (fra de tre største NAV-kontor i fylket).

Fylkesprosjektet har rapportert kvartalsvis, slik det var lagt opp i embetsoppdraget. Vi viser til disse rapportene. Vi viser også til at fylkesprosjektet har skrevet en omfattende sluttrapport fra prosjektperioden, som er oversendt Arbeids- og velferdsdirektoratet.

I forhold til 2010 vil vi fremheve følgende:

- Fylkesmannen innhentet KVP-saker fra hvert NAV-kontor og utarbeidet en rapport med anbefalinger for saksbehandlingen. Vi pekte på områder der flere NAV-kontor hadde forbedringspotensiale.
- Rapporten ble muntlig presentert på samling med alle NAV-ledere i fylket, på fagsamling for tjenesteområdet i Nord-Troms og på konferanse i oktober i regi av Sortland Arbeidssenter.
- Vi arrangerte samling for tjenesteområdet i Nord-Troms knyttet til KVP. Det var invitert til samlinger for øvrige tjenesteområder, men disse måtte avlyses på grunn av sykdom.
- Vi arrangerte konferanse for hele fylket 8-9. november, der vi ønsket å få frem de gode erfaringer fra KVP-arbeidet. Opplegget var basert på Mulighetskonferansen 2010 og det foreligger en 15 minutters film fra konferansen, som er sendt alle NAV-kontor i fylket.

De lokale kompetanseveilederne bistod oss i 2010 også i forhold til å arrangere KVP-konferansen og evaluere arbeidet med KVP i prosjektperioden. I den forbindelse hadde de evalueringsmøter på to kontor hver og erfaringene ble oppsummert i sluttrapporten. I 2010 ble imidlertid ikke veilederne etterspurt på samme måte som i 2009 når det gjaldt direkte veiledning på kontorene.

Veilederne selv fikk oppfølging gjennom deltagelse på regionale/ landsomfattende samlinger, tilskudd til kompetansehevede tiltak, møter i prosjektet mv.

Fylkesmannen vil vise til at det ville være en stor fordel dersom en større del av tiltaksmidlene knyttet til kvalifiseringsprogrammet ble bevilget som driftsmidler. Dette ville styrke Fylkesmannens oppfølging av kvalifiseringsprogrammet ytterligere.

73.4 Utenrettslig økonomisk rådgivning

Fylkesmannen har satset sterkt på området utenrettslig økonomisk rådgivning i 2010. Opptakten var at vi høsten 2009 inviterte kommunene/ NAV-kontor til samling, der vi oppfordret til opprettelse av faglige nettverk på området. Fylket er nå delt inn i 5 nettverk som danner grunnlaget for videre oppfølging fra vår side. I hovedsak er det NAV-ansatte som deltar i nettverkene.

Fylkesmannen har deltatt i nettverksmøter i alle nettverkene. Noen nettverk har fått to besøk, og da gjerne som formål at vi skulle bidra til videre fremdrift. Tema på nettverksmøtene har blant annet vært samarbeid med namsmannen, gode rutiner for økonomisk rådgivning mv. Nettverkene har fått tilskudd fra fylkesmannen til driften.

Alle deltagere i alle nettverkene ble invitert til to-dagers nettverkssamling på Sommarøy. Tema her var frivillig forvaltning og evaluering av nettverksarbeidet. Det var 33 deltagere på denne samlingen og minst tre personer fra hvert nettverk. Vi fikk bistand fra direktoratet til gjennomføringen.

Fylkesmannen arrangerte to-dagers grunnkurs og to-dagers videregående kurs. Grunnkurset hadde 52 deltagere (fra 19 kommuner) og det videregående kurs hadde 49 deltagere (fra 17 kommuner). Vi holdt også innlegg på fagdag for kommunene Balsfjord, Storfjord og Lyngen om temaet. Her deltok også psykiatritjenesten.

Vi har gitt tilskudd til kommuner som deltok på konferansen "Penger til besvær".

Fylkesmannen registrerer generelt at det er likevel uklart hvilken kvalitet og hvilket omfang regelverket legger opp til når det gjelder utenrettslig økonomisk rådgivning. Selv om oppgaven skal ivaretas av NAV-kontor, åpner likevel skriv fra sentralt hold for at man også kan ha rådgivning andre steder i kommunen. Dette fører til at det fremdeles er diskusjoner knyttet til hvilket ansvar kommunene (gjennom NAV-kontoret) har og om det er satt av tilstrekkelige ressurser. Denne problemstillingen har nok vært der lenge, men er synliggjort gjennom ny lov om sosiale tjenester i NAV. Vi håper at dette kan klargjøres i kommende rundskriv.

73.5 Boligososialt arbeid

Det mest omfattende tiltak knyttet til det boligososiale arbeid i 2010, var en regional boligososial konferanse som ble arrangert i Tromsø 15-16. september. Konferansen ble arrangert i et samarbeid mellom fylkesmennene i

Nord-Norge, KS og Husbanken Hammerfest og Bodø.

Videre ble det arrangert to regionvise samlinger i Troms i juni, som et ledd i oppfølgingen av møter som Husbanken hadde hatt med regionrådene. Møtet for Midt-Troms omfattet kommunene Lenvik, Torsken, Berg, Tranøy, Sørreisa, Dyrøy, Målselv og Bardu. Møtet i Nord-Troms omfattet Kvænangen, Nordreisa, Kåfjord, Storfjord, Skjervøy og Lyngen. Tema her var knyttet til boligpolitiske utfordringer i regionen, presentasjon av statistisk materiale, samt presentasjon av prosjekt/tiltak (med tilskuddsmidler fra fylkesmannen) fra flere kommuner.

Boligsosialt arbeid var tema på våre dagskurs knyttet til ny lov om sosiale tjenester i NAV. Det ble avholdt ett kurs for NAV Tromsø og ett kurs for øvrige NAV-kontor.

Fylkesmannen oppfordret kommunene i fylket til å delta på KBLs boligkonferanse i Tromsø 4-6 mai. Vi ga tilskudd til kommuner som deltok.

Fylkesmannen informerte om boligsosialt arbeid og tilskuddsordningen på samling for alle NAV-ledere i fylket i november.

Det var 6 kommuner i Troms som ble innvilget tilskudd til boligsosialt arbeid i 2010. Samlet tilskuddssum var kr 3,4 mill. Med unntak av Harstad (utsatt til 2011), hadde vi møter med alle prosjektene.

Møte med tilskuddskommuner:

Tromsø:

Den 15. juni la vi opp til en felles presentasjon både fra fylkesmannens og kommunens side i forhold til ulike tilskuddsordninger og prosjekter (boligsosialt, barnefattigdom, rusfeltet mv), før separate møter knyttet til det enkelte prosjekt. Vi kommer til å videreføre lignende samordning i 2011.

Vi hadde videre eget møte knyttet til boligsosiale prosjekter 8. oktober. Her deltok også representant fra direktoratet.

Balsfjord:

Den 10. november hadde vi møte i samarbeid med Husbanken. Vi presenterte virkemidler og statistikk, mens kommunen presenterte sine prosjekt på områdene boligsosialt og barnefattigdom.

Lenvik:

Her ble det avholdt møte 29. april, og igjen var det i samarbeid med Husbanken. Tema var knyttet til boligbehov og utfordringer, samt presentasjon av konkrete boligløsninger og oppfølging i bolig.

Kommuner med tilskudd har rapportert om at enkeltpersoner gjennom oppfølging i tiltakene, i større grad klarer å beholde sin bolig, har fått et bedre bomiljø, samt styrket sin evne til å ivareta ulike praktiske forhold ved å bo. Det rapporteres at å sette fokus på boligsosialt arbeid øker interessen både blant folkevalgte og kommunalt ansatte. Den regionale konferansen var åpen for både politikere og fagfolk.

Enkelte kommuner opplyser at det fortsatt er utfordrende å samordne oppgavene på det boligsosiale området innad i kommunen. Utfordringer knyttet til målgruppen 16-23 år nevnes også av flere kommuner. For denne gruppen kan bostedsløshet/vansker med å skaffe og beholde bolig ses i sammenheng med frafall i skolen, samt psykiske og rusrelaterte problemer.

73.6 Barnefattigdom

Fylkesmannen fikk i 2010 ansvar for tilskuddsforvaltningen knyttet til barnefattigdom. Tilskuddene ble fordelt i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet.

I Troms fikk Lenvik (rockeverksted, utstyrskontor og foreldreveiledning) og Balsfjord (videreutvikling av tiltak mot barnefattigdom) tilskudd. I tillegg fikk Tromsø kommune omdisponere tidligere tildelt tilskudd til motorsportprosjektet "Balanse". En del søknader ble avslått fordi søknadene ikke var fremmet av kommune/NAV-kontor.

Vi har besøkt alle tilskuddskommunene i tilknytning til prosjektene. Møtet med Tromsø kommune var koordinert i forhold til andre type tilskudd (boligsosialt, rus mv). Vi hadde her først et samlet møte med aktuelle saksbehandlere hos fylkesmannen og kommuneledelse/ ulike prosjektledere i kommunen, som gikk over i separate møter/befaringer. Vi har gode erfaringer med en slik helhetlig gjennomgang og vil videreføre opplegget i 2011.

Barnefattigdom har vært tema på flere samlinger i regi av Fylkesmannen. Kirkens Bymisjon holdt innlegg om temaet på vårt grunnkurs knyttet til økonomisk rådgivning. Temaet var del av vår opplæring knyttet til ny lov om sosiale tjenester i NAV. Det ble her arrangert eget dagskurs for NAV Tromsø og eget dagskurs for øvrige NAV-kontor.

I Helse- og omsorgsmeldingen for 2010 er det egen artikkel knyttet til barnefattigdom. Temaet er også omtalt på fylkesmannens egne nettsider knyttet til "Sjumilssteget".

Fylkesmannen informerte om barnefattigdom og tilskuddsordningen på samling 25.11.10 for alle NAV-ledere i fylket. Siden det er krav om at NAV-kontor skal fremme søknadene f.o.m. 2011, vurderte vi dette som et godt tidspunkt og hensiktsmessig forum.

Så langt har vi begrensede erfaringer med kommunenes bruk av tilskuddsmidler. Endelig avklaring i forhold til tildeling kom først nærmere sommeren 2010, og større deler av tilskuddene er overført til 2011. Vi registrerer imidlertid eksempelvis at Lenvik kommune har opprettet utstyrsbank og har igangsatt tiltak som henger godt sammen med andre tiltak for ungdom, som ikke er omfattet av tilskudd knyttet til barnefattigdom.

Ressursrapportering

Det er rapportert kr 177 000 på resultatområde 73.9 Andre oppgaver - sosialtjeneste (rest 73) på fagdep* som skal på kap. 1510 post 01.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
73.3 Kvalifiseringsprogrammet	kr 0,00	kr 471 296,64
73.9 Andre oppgaver – Sosialtjeneste (rest 73)	kr 0,00	kr 423 055,40
74 Tilsyn med sos. tj. i arbeids- og velferdsforv.	kr 26 931,89	kr 0,00
Andre oppgaver under AD	kr 3 080,01	kr 0,00
Sum:	kr 30 011,00	kr 894 352,00

Resultatområde 75 Habilitering og rehabilitering

75.1 Habilitering og rehabilitering – nasjonal strategi

Fylkesmannen har gjennomført regional konferanse i Tromsø med tema koordinerende enhet for re-/habilitering i samarbeid med regional koordinerende enhet og brukerrepresentant (medlem i brukerrådet Universitetssykehuset Nord-Norge) Konferansen hadde særlig fokus på koordinerende enheters innhold og funksjon og systemansvar for individuell plan. Det var deltagere fra både spesialisthelsetjenesten, kommunene samt flere brukerorganisasjoner.

Konferansen fokuserte på å spre gode eksempler fra praksisfeltet.

Det ble også fokusert på temaet koordinerende enhet på ruskonferanse i regi av fylkesmannen.

75.2 Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier

Fylkesmannen skal bistå direktoratet i å spre gode løsninger basert på Familieveiviserprosjektet. Prosjektet ble presentert av direktoratet på konferanse for helse- og omsorgstjenestene i fylket 9-10. februar i Tromsø. På samme samling ble også arbeidet med avlastningstilbud for barn i Skjervøy presentert.

Fylkesmannen/Helsetilsynet hadde hatt tilsyn med tilbudet, uten å finne merknader/avvik og vurderte det som et godt eksempel bl a i forhold til internkontroll.

75.3 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders og sykehjem

FM har bistått Helsedirektoratet i å følge opp kommuner som har personer under 50 år som bor fast i alders- og sykehjem eller boform for heldøgns omsorg og pleie.

FM har kontaktet de aktuelle kommunene og bedt om opplysninger.

Det var per 31.12.2009 tre personer under 50 år i Troms som bodde fast i alders- og sykehjem eller boform for heldøgns omsorg og pleie. Disse var fordelt på to kommuner.

Resultatområde 76 Kvalitet og samhandling

besvart i punktene under

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2.linjetjenesten

Fylkesmannen har deltatt i - antall 6 - samarbeidsmøter i OSO, som er et samarbeidsorgan mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene.

I Overordnet samarbeidsorgan (OSO) representeres UNN og kommunene i lokalsykehusområdet på rådmanns-/direktørnivå.

OSO har følgende oppgaver:

- Sørge for at samarbeidsavtalene mellom UNN og kommunene følges opp
- Avklare saker av prinsipiell, administrativ, faglig og økonomisk karakter
- Oppnevner medlemmer til kliniske samarbeidsutvalg (brukerrepresentanter inkludert), og gi disse mandat
- Godkjenner retningslinjer
- Avgjøre uenighetssaker

Sekretariatet til overordnet samarbeidsutvalg ligger i Nasjonalt senter for samhandling og telemedisin.

76.2 Individuell plan

På konferanse om koordinerende enhet og systemansvar for individuell plan ble det fokusert på råd og veiledning til kommunene i arbeidet med prosedyrer og forankring av systemansvar for individuell plan.

I tillegg har vi vært i møter med enkeltkommuner hvor det har vært fokusert på systemansvar for individuell plan.

76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Strategien er tatt opp og gjort kjent på Fylkesmannens todagers pleie- og omsorgslederkonferanse i februar hvor alle 25 kommunene deltok. Veileder IS-1502 "Praksisfeltets anbefalinger" omtalt og distribuert til samtlige 120 deltakere. Strategien er også omtalt i kommunemøter og i dialogmøter med samtlige kommuner høsten 2010.

76.5 Felles digitalt nødnett

Ikke hatt oppdrag på dette i Troms i 2010. Forsinket fremdrift fra sentralt hold.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

Gjennomført øvelse på fylkesnivå i oktober 2010. Tema for øvelsen var ekstremvær med de samfunnsmessige konsekvenser dette får når veier stenges og bygder isoleres. Kompetansehevende tiltak internt i embetet i forhold til informasjonsarbeid, politimyndighetens rolle, og ulike scenarier som kan oppstå i fylket.

Helseavdelingen samarbeider med AKSA - avdeling for klima, samfunnsikkerhet og areal om beredskapsarbeidet, også helsemessig og sosial beredskap.

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Ingen saker i 2010

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	0	0
Sum	0	

77.3 Særfradrag

Stor økning i dette saksfeltet i 2010 fra tidligere år.

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	32	21
Sum	32	

77.4 Førerkortsaker

Antallet førerkortsaker er i jevn vekst og antallet saker har mer enn doblet seg over de siste 10 år.

Sakene har nå en større kompleksitet enn tidligere, på grunn av den utviklingen som har vært innenfor den medisinske behandlingen, særskilt innenfor hjerte-kar området. (Hjertebehandling, hjerneslagbehandling, o.a) Rusmedisinen og psykiatri er andre felt med sterk vekst.

Førerkortfeltet krever betydelig helsefaglig ressurs i avdelingen for å sikre forsvarlig saksbehandling.

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	616	16
Sum	616	

77.5 Pasientjournaler

Ingen nye journalarkiver mottatt 2010, men en rekke henvendelser om utlevering av journaler fra pasienter.

Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMTR	0
Sum	0

77.6 Rett til trygderefusjon

Ikke hatt henvendelser fra private helsetilbydere om dette tema i 2010

77.7 Helse- og omsorgsmelding (tidligere Helse og sosialmelding)

Helse- og omsorgsmelding for 2010 er utarbeidet og vil bli distribuert i mars 2011. Meldingen har blant annet som tema:

- Folkehelsearbeid i Troms
- Arbeid og psykisk helse
- Taushetsplikten i drøftinger
- Kompetanseplaner og plan for rekruttering til pleie- og omsorgssektoren
- Om tilsyn med helsetjenestene til demente hjemmeboende
- Økt bruk av tvang i rusbehandlingen - hvilke mekanismer spiller inn?
- Omsorgsplan 2015
- Klagesaker i Troms
- Stikkprøvetilsyn,- avlastning og korttidsopphold
- Akutt hjerneslag - tilsyn i spesialisthelsetjenestene fokus på samhandling
- Medical peace work - helse som fredsskapende tiltak
- Barnefattigdom
- Den tause krigen - om barnevern

77.8 Rettssikkerhet ved ytelse av helsehjelp med hjemmel i pasientrettighetsloven kap. 4A

I 2010 ble det gjennomført flere ulike undervisningstiltak vedrørende pasientrettighetsloven kapittel 4A. Kommunehelsetjenesten og tannhelsetjenesten i Midt-Troms ble prioritert første halvår. Videokonferanser har også vært brukt. Arbeid med implementeringen av regelverket er nødvendig også videre.

Det er startet opp prosjektgrupper i Sør-Troms hvor målsetningen er å kunne dra nytte av hverandres erfaringer rundt kapittel 4A fra 2009. Dette arbeidet har blitt fulgt opp i 2010.

I tillegg til ytterligere undervisning, antas det at fokusområdene vedrørende kapittel 4A neste år i større grad vil relatere seg til systemtenkning i kommunene. Det er viktig å kunne dra erfaringer på tvers av kommunene, og det er viktig å finne gode strukturer og arbeidsmåter. I arbeidet med oppfølgingen av tvangsvedtak ser man i stor grad at det er mangel på overordnet tenkning og fortløpende evaluering.

Vi har mottatt kopi av 59 vedtak i 2010, i mer enn 80 % av disse vedtakene har vi vært nødt til å innhente supplerende opplysninger fra tjenestene for å sikre vedtakene. Det er innhentet uttalelse til alle vedtak etter tre måneder.

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

Se detaljert rapportering på punktene under.

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Det er i 2010 etablert en ny stilling som skal ivareta folkehelse, universiell utforming og barn og unge. Stillingen skal ivareta utfordringene knyttet til arealplanleggingen i kommunene og skal jobbe tett opp mot folkehelsekoordinatoren på embetets helseavdeling. Mange plan er saksbehandlet og vi jobber med å utvikle konkrete eksempler til bruk i kommunene.

Fylkesmannen i Troms deler ut en folkehelsepris årlig. Prisen utlyses når kommunenes rådmenn og ordførere er samlet til dialogmøte i januar, og tildeles på sommeren. Vinner av prisen i 2010 var Tranøy kommune, for tiltaket "Til topps i Tranøy". I begrunnelsen for tildelingen sa Fylkesmannen bl.a. : "Ulike tiltak med vekt på ferdsel i naturen har vært lansert flere steder i Troms for å lokke befolkningen til aktivitet. I slike opplegg kombineres de gode folkehelseeffektene av fysisk aktivitet med naturopplevelser og sosial fellesskap, og deltakerne blir bedre kjent med egen kommune. Fylkesmannen gir i år folkehelseprisen til en kommune som var tidlig ute med sitt turopplegg. Allerede i 2002 var man i gang, og oppslutningen fra befolkningen har hele tiden vært stor. Antall registrerte turer årlig har vært oppe i 4 ganger folketallet, og skolene i kommunen har hatt konkurranser om å være mest aktive. Et slikt tiltak har også verdi som turmål for turister og andre tilreisende, og erfaringene viser at turglade gjester som besøker den aktuelle kommunen setter stor pris på den gode tilretteleggingen for fysisk aktivitet. Prisvinneren er en verdig representant for alle – både offentlige or private krefter - som legger til rette for at folk flest skal komme seg ut i den flotte naturen i Troms."

Ha tydeliggjort forventningene til kommunene om Samhandlingsreformen gjennom informasjons – og kommunikasjonstiltak, herunder forventninger om kommunesamarbeid når det gjelder kompetansekrevende oppgaver

Kommunene er orientert på følgende måter:

- Fylkesmannen har arrangert dialogmøter med 24 av 25 kommuner (enkeltmøte med Tromsø kommune samt 3 regionvise møter) hvor utfordringer innen Samhandlingsreformen ble presentert og drøftet. Deltakere på møtene var tjenesteledere i kommunene. Møte med siste kommune, Karlsøy, gjennomføres våren 2011.
- Fylkesmannen holdt innlegg om Samhandlingsreformen for rådmenn i alle kommunene i Troms, på samling i regi av KS.
- Fylkesmannen holdt innlegg om Samhandlingsreformen for kommunelege 1-forum i Troms, og drøftet utfordringene grundig med kommunelegene.
- Fylkesmannen holdt innlegg om Samhandlingsreformen på fagsamling for helsesøstre i Troms.
- Fylkesmannen har holdt forelesninger om folkehelsearbeid og Samhandlingsreformen ved Universitetet i Tromsø for studenter på grunnutdanning innen fysioterapi og ergoterapi samt på helsesøsterutdanningen.
- Fylkesmannens Helse- og omsorgsmelding 2010 inneholder en artikkel om utfordringer tilknyttet Samhandlingsreformen.

Ha veiledet kommunene i dokumenterte, effektive forebyggende tiltak

Kommunene er orientert om dokumenterte, effektive forebyggende tiltak via Fylkesmannens nettside. I tillegg har Fylkesmannen holdt forelesninger for relevante målgrupper i løpet av året: Dialogmøter med 24 av 25 kommuner, forelesning for rådmenn fra Troms-kommunene på KS-konferanse og forelesning på samling av folkehelserådgivere i regi av Troms fylkeskommune. I tillegg har Fylkesmannen hatt nær dialog med kommunene via en rekke henvendelser på telefon og e-post.

Ha fulgt opp arbeidet med et rapporteringssystem for erfaringsamling av det forebyggende arbeidet i kommunene

Fylkesmannen har gjennomført en undersøkelse rettet mot kommunene i Troms (besvart på rådmannsnivå) hvor vi har etterspurt erfaringer fra forebyggende arbeid. 4 av kommunene i Troms (Tromsø, Skånland, Storfjord og Nordreisa) svarer at de har gjort erfaringer innen forebyggende arbeid som kan være egnet til formidling til andre kommuner. På bakgrunn av generell kommunekunnskap er Fylkesmannen kjent med flere slike eksempler i kommunene. Vi driver en aktiv formidling av gode eksempler ved kommunebesøk, konferanser, fagsamlinger, enkelthenvendelser og deltakelse i faglige nettverk.

Ha utarbeidet oversikt over status for kommunenes rullering av kommuneplaner

Fylkesmannen i Troms har lagt stor vekt på å styrke ressursen vår på planveiledning og planarbeid. Fylkesmannen har nå en god løpende oversikt over status for kommunenes rullering av kommuneplaner. Dette administreres av avdeling for areal, klima og samfunnssikkerhet (AKSA), og alle avdelinger i embetet har tilgang til oppdatert informasjon.

Ha vurdert om folkehelseperspektivet er ivaretatt, herunder universell utforming, i planer som Fylkesmannen blir forelagt

Fylkesmannen i Troms har i 2010 fått til en betydelig styrking av arbeidet med uttalelser til kommunale planer. En egen rådgiver er ansatt i avdeling for areal, klima og samfunnssikkerhet (AKSA) for å ivareta planuttalelser innen universell utforming, barn og unge og folkehelse. Det er etablert samarbeid mellom AKSA og helseavdelingen om planuttalelser. Dette innebærer en klar forbedring av Fylkesmannens arbeid på området.

Delta i regionalt partnerskap for folkehelse

Fylkesmannen har medvirket i Folkehelsesamarbeidet i Troms (partnerskap for folkehelse) på denne måten:

- Løpende kontakt og månedlige samarbeidsmøter med Troms fylkeskommune.
- Deltakelse i fylkeskommunens Folkehelseforum, som er et rådgivende organ for fylkesrådet og Partnerskap for folkehelse. Folkehelseforum ble opprettet i 2010.
- Medvirket i planlegging og gjennomføring av fylkeskommunens arrangementer for kommunene innen folkehelsefeltet. Viktigste av disse var nettverksamling og stormøte i mai. Deltakere var iverksettere og folkehelsekoordinatorer fra kommunene i Troms. Fylkesmannen holdt innlegg om samhandlingsreformen og statlige føringer innen folkehelsearbeid.

- En av Fylkesmannens rådgivere er medlem i Troms fylkeskommunes faglige ressursgruppe for tobakksforebygging, og står til disposisjon når fylkeskommunen får spørsmål eller trenger råd om tobakksforebygging.

Folkehelsearbeid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	70	21
Sum	70	

83.2 Miljørettet helsevern

I 2010 ble det fattet vedtak i 1 sak som gjaldt klage på vedtak om informasjonsplakat og doseringsplan på Tromsø Treningssenter AS, etter solarietilsyn som Tromsø kommune hadde gjennomført.

Klage på 1 sak om Miljørettet helsevern ble oversendt til kommunen for behandling.

Beskrivelse av konkrete oppfølgingstiltak etter den nye skoleundersøkelsen ”Status for godkjenning av skoler i Norge per 21.01.10” utført i regi av Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet.

Fylkesmannen har gjennomført en undersøkelse rettet mot kommunene i Troms (besvart på rådmannsnivå) hvor vi har etterspurt status mht. godkjenning av barnehager og skoler etter forskrift. Svarprosenten på undersøkelsen var lav (8 av 25 kommuner svarte). I kommunene som svarte er bildet svært varierende. Undersøkelsen – og den lave oppslutningen – gir grunnlag for et forsterket fokus på området i 2011.

Oversikt over faglige utfordringer for kommunene innen miljørettet helsevern, herunder behov for nytt/revidert veiledningsmaterieil

Kommunene har nevnt følgende faktorer da de ble spurt om særlig faglige utfordringer innen miljørettet helsevern:

Stor kommune: Radon, legionellaforebygging, støy og svevestøv.

Små kommuner: Manglende formalising av utført arbeid. Kompetanse og koordinering. Oppdatert beredskapsplan for alle områder, oppdatert smittevernplan, ivareta miljørettede oppgaver rettet mot kommunale etater (skoler/barnehager/SFO/ulike mottak), utfordringer i tilknytning til bedrifter (butikker, fiskebedrifter, serveringssteder, vannverk, m.fl.)

At fylkesmannen har gitt innspill om radon og ikke-ioniserende stråling i uttalelser til kommunenes ROS-analyser og areal- og utbyggingsplaner.

Disse forholdene er ivaretatt i alle planuttalelser av avdelingen for areal, klima og samfunnsikkerhet (AKSA)

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet, tobakk og seksuell helse

Informere om tiltak som fylkesmannen har gjennomført for å støtte fylkeskommunene og kommunene i arbeidet for å nå oppsatte mål, jf. omtale under resultatkrav

Fylkesmannen har hatt løpende kontakt med Troms fylkeskommune gjennom Partnerskap for folkehelse, og har formidlet nasjonale mål og styringssignaler. Fylkesmannen har også deltatt i folkehelsesamarbeidet mellom Helse Nord RHF og de fylkeskommunene i Nordland, Troms og Finnmark, og formidlet statlige føringer. Styringssignaler er formidlet til kommunene via regionvise dialogmøter (24 av 25 kommuner), fylkeskommunens samling for folkehelsekoordinatorer, samling for ordførere og rådmenn i regi av KS, via veiledning på e-post og telefon, samt ved informasjon på Fylkesmannens nettside. Fylkesmannen omtalte styringssignalene på temadag om folkehelse for enhetsledere i Skånland kommune.

Informere om tiltak som fylkesmannen har gjennomført for å øke kompetansen hos nøkkelpersonell i kommunene

Fylkesmannen har samarbeidet nært med Troms fylkeskommune for å stimulere til kompetansebygging hos kommunalt personell innen folkehelsearbeidet. Dette gjelder bl.a. kompetanse innen motiverende intervju /

helsesamtale samt som kursleder innen Bra Mat og røykeslutt. Behovet for slik kompetanse i Troms blir dekket via tilbudet som gis. For kompetansetiltak innen rus og psykisk helse vises det til rapportering på andre kapitler.

Hente inn rapport fra fylkeskommunen på andelen av videregående skoler som:

- tilrettelegger for 60 minutter daglig fysisk aktivitet
- følger Retningslinjer for mattilbud i kantiner
- er gjort tobakksfrie etter vedtak i Fylkestinget
- har tilbudt røykeslutt

Ved henvendelse til Troms fylkeskommune får Fylkesmannen i Troms opplyst at fylkeskommunen ikke har oversikt over dette. Det er gjort fylkestingsvedtak om at alle videregående skoler er tobakksfrie, samt at alle videregående skoler har fått status som folkehelseskoler. Det er uklart hvordan disse vedtakene er konkretisert i skolene.

83.6 Smittevern

Samarbeid med regional smittevernansvarlig og smittevernansvarlig i helseforetaket UNN om kompetansehevede tiltak.

Løpende mottak av meldinger om utbrudd av smitte både fra kommunene og helseforetaket UNN.

Resultatområde 84 Primærhelsetjeneste

besvart i punktene under

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

Det har vært gitt tilrådninger til råd om legefordeling om opprettelse av 2 nye hjemler for fastleger i fylkets kommuner.

Det har vært rådgivning og veiledning av fastleger, - spesielt i forhold til førerkort og forskrivningspraksis av vanedannende legemidler.

Samling for kommunelege I gjennomført høsten 2010, samlingen foregikk fra lunsj til lunsj. Tema tatt opp var bl.a førerkortmedisin, pasientrettighetlovens kapittel 4 A, samhandlingsreformen, de nye lovutkastene til helse- og omsorgslov folkehelselov, Fylkesmannen sin veileder for kommunal kompetanseplanlegging i helse- og omsorgstjenesten, o.a

84.2 Turnustjeneste

Turnustjeneste for fysioterapeuter

Fylkesmannen i Troms, Helseavdelingen, har regionansvar for administrasjon av turnustjeneste for fysioterapeutkandidater i Nordland, Troms og Finnmark.

Det er i alt ca 40 kandidater som har turnusplass både i kommunehelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten, det tilsvarer 80 halvårsplasser til sammen i regionen. Det er god tilgang på turnusplasser i Nord-Norge regionen så det ble overført tilsammen ca 20 turnusplasser til Vestlandsregionen og Østlandsregionen som kandidater fra Høgskolen i Bergen, Trondheim og Oslo kan disponere

Det har vært avholdt to turnuskurs for leger, fysioterapeuter og kiropraktorer. Deltakertallet i 2010 har totalt vært 45 leger, 23 fysioterapeuter og 1 kiropraktor. Ut fra tilbakemeldingene fra deltakerne mener Fylkesmannen å kunne si at kvaliteten på kursene er høy.

Det har ikke vært gjennomført samling for veiledere av fysioterapeuter i Troms i 2010. Rekruttering av veiledere er god. Det kritiske punktet ved turnustjenesten er å skaffe tilstrekkelig antall plasser i spesialisthelsetjenesten.

Det har skjedd en betydelig økning av antall kandidater som er utdannet i utlandet, og som henvender seg til Fylkesmannen i Troms for å skaffe seg en plass å gjennomføre veiledet praksis for det tidsrom som SAFH har bestemt. Fylkesmannen har formelt sett ikke noe ansvar for slike kandidater. Tjenestestedene i kommuner og sykehus er ikke kjent med at de utenlandsutdannede kandidatene har en annen status enn de norskutdannede kandidatene. Dette fører til forvirring og uklarhet. Informasjonsarbeidet på dette feltet har tatt mye tid. Det er et krevende arbeid fordi aktørene er lite kjent med regelverket.

Turnustjeneste for leger

Gruppeveiledningen for turnusleger i Troms ble i 2010 gjennomført med stor oppslutning og meget gode tilbakemeldinger fra turnuslegene. Det var et par kandidater som ikke deltok på alle fire samlingene hadde gyldig fravær og meldte fra på forhånd til veilederne. Vi vil fremheve betydning av vårt to-dagers praktisk akuttkurs i starten av turnustjenesten. Veiledningsmøtene viser at det har vært til stor nytte når legene senere må håndtere krevende akuttmedisinske situasjoner. I Troms fungerer det svært godt at alle samlingene legges til Tromsø. Det styrker det faglige og sosiale fellesskapet mellom kandidatene. Kurs i offentlig helsearbeid for turnuskandidater ble gjennomført vår og høst mens de avtjente turnustjenesten i kommunene. Det ble også lagt vekt på samhandling mellom de forskjellige helseprofesjonene.

84.3 Klagesaksbehandling etter lov om helsetjenesten i kommunene, pasientrettighetsloven og lov om sosiale tjenester

Gjelder kun pasientrettighetlov og lov om kommunale tjenester

Lov om helsetjenesten i kommunene med tilhørende forskrifter. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	72	14
Sum	72	

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Det har vært gitt veiledning til fengselshelsetjenesten på enkelte tema.

Fra innsatte har det vært enkelte henvendelser, oftest i forhold til medisiner med A og B preparater og misnøye med at ansvarlig lege i fengsel ønsker å begrense bruken av disse legemidlene.

Fylkesmannen i Troms deltar i regionalt samarbeidsorgan med kriminalomsorgen, det er deltagelse på to møter per år, tema er helse- og velferdstjenester til innsatte.

84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere, flyktninger, familiegjennforente og direktebosatte overføringsflyktninger

Behandlet en klagesak på spesialisthelsetjeneten (asylsøker) på dette tema i 2010.

For øvrig gitt råd og veiledning til kommunene.

Tema er tatt opp i forbindelse med FM satsning på barn og unges velferd og oppvekst i fylket, "Sjumilssteget"

Innenfor medical peace work prosjektet som utgår fra FM i Troms er det laget et online kurs for helsepersonell på tema "flukt og migrasjon"

84.6 Helse- og omsorgstjenester i et flerkulturelt samfunn

Det har vært gjennomført møter med Helsedirektoratet og i de samiske kommunene i forhold til ivaretagelse av samiske pasienter, språk- og kulturforståelse.

Fylkesmannen har fokus på (kyst-)samers kultur og språk i Nord - Troms og indre Sør Troms.

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner

Fylkesmannen samarbeider med RVTS på dette tema.

Innenfor medical peace work prosjektet som utgår fra FM i Troms er det laget et online kurs for helsepersonell på tema "forebygging av familievold og selvmord".

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

En kommune har i 2010 hatt vakanse i helsesøsterstillingene, det er ressursene er knappe generelt i fylket. Dette går mest utover skolehelsetjenesten i videregående skole, der det bare kan tilbys minimal helsetjeneste til elevene.

Fylkesmannen, helseavdelingen har også i 2010 samarbeidet med Helsefagutdanningene og Landsgruppe av helsesøstre, lokallag i Troms (LAH) om to årlige fagseminar hvor det formidles aktuelle faglige nyheter og styringssignaler fra nasjonalt nivå. Seminarene har hatt meget god oppslutning.

Fylkesmannen har i 2010 vektlagt betydningen av tidlig, lavterskel innsats mot utsatte barn og familier, gjennom satsningen "sjumilissteget" der tidlig, tverrfaglig innsats er vektlagt.

Rapportere om gjennomførte tiltak for å implementere nye faglige retningslinjer

Fylkesmannen har et løpende og nært samarbeid med fagmiljøet for helsesøstre i Troms. Det arrangeres to årlige to-dagers fagsamlinger hvor Fylkesmannen og helsesøstergruppa i fellesskap utformer programmet. I 2010 ble nye retningslinjer om

Rapportere om kapasiteten i helsestasjons- og skolehelsetjenesten i fylket

Fylkesmannen har gjennomført en spørreundersøkelse som er besvart av ledende helsesøstre / sjefshelsesøstre. 20 av 25 kommuner har besvart. Undersøkelsen viser i hovedtrekk:

Helsestasjonstjenesten:

- Svært liten kapasitet: Viktige oppgaver må prioriteres bort: 0 kommuner
- Liten kapasitet: Mindre oppgaver må prioriteres bort: 7 kommuner
- Middels kapasitet: Ressursene er tilpasset oppgavene, men ikke mer: 11 kommuner
- God kapasitet: Ressursene gir godt rom for å utføre oppgavene: 2 kommuner
- Svært god kapasitet: Tjenesten har mer ressurser enn nødvendig: 0 kommuner

Skolehelsetjenesten:

- Svært liten kapasitet: Viktige oppgaver må prioriteres bort: 1 kommune
- Liten kapasitet: Mindre oppgaver må prioriteres bort: 11 kommuner
- Middels kapasitet: Ressursene er tilpasset oppgavene, men ikke mer: 6 kommuner
- God kapasitet: Ressursene gir godt rom for å utføre oppgavene: 2 kommuner
- Svært god kapasitet: Tjenesten har mer ressurser enn nødvendig: 0 kommuner

Særlige utfordringer i helsestasjonstjenesten:

- Unge mødre med psykiske vansker
- Veiledning innen barneoppdragelse, grensesetting
- Barnevernsaker
- Amming
- Nedprioritering av oppgaver pga svineinfluensa
- Flyktningetjenesten, flerkulturelle familier i mottak, etablering av asylmottak, tilbud til barn av arbeidsinnvandrere (Litauen, Latvia)
- Smittevernarbeid, tuberkulosesmitte hos arbeidsinnvandrere
- Stor belastning på tjenesten når en liten kommune får to multifunksjonshemmede barn
- Fysisk aktivitet, kosthold, overvekt
- Samtaler med barn og foreldre om psykisk helse
- Samarbeid med fysioterapitjenesten
- Lite fagmiljø i små kommuner
- For lite tid til å utvikle tjenesten

Særlige utfordringer i skolehelsetjenesten:

- Mobbing i skolen
- Samlivsbrudd, psykisk helse hos barn og unge (sorg, selvskading, spiseforstyrrelser)

- Skilsmisseproblematikk
- Skolevegring
- Depresjon, angst
- Seksualitet
- Nedleggelse av skoler - overgangsproblemer
- Borteboerproblematikk
- Økende antall barn med behov for sammensatte tjenester
- Tilbud til enslige mindreårige
- Enkeltsaker i skolene krever store ressurser
- Frafall fra videregående skole
- Foreldrekompetanse
- Små kommuner mht. innbyggertall - store avstander. Mye tid til reising.
- Mangel på samkjøring av mobbeprogram
- Tilgjengelighet til tjenesten
- Tjenesten benyttes for lite av lærere og elever i barneskolen

84.9 Svangerskapsomsorgen

Fylkesmannen, helseavdelingen har i 2010 ikke mottatt klager som skulle tilsi at det er svikt i svangerskapsomsorgen i kommunene.

Fylket har flere samarbeidsordninger der jordmødre fra spesiiallithelsetjenestene (fødeavdelingene og fødestuene) yter svangerskapsomsorg in kommunene.

84.10 Kjønnsllestelse

Kjønnsllestelse og tvangsekteskap var tema på konferanse som ble arrangert av FM og RVTS og Bufetat 27. - 28.9.2010.

Helse-, utdanning og sosialavdelingen hos Fylkesmannen samarbeidet om dette arrangementet. Det var 130 deltagere fra alle kommunene i fylket fra forskjellige sektorer.

Somalisk forening har gjennomført tre møter i 2010 innenfor sitt eget nettverk for å forankre og sette fokus på forebygging av kjønnsllestelse, ved møtene har kommunehelsesøster og representant fra helseavdelingen her deltatt.

84.11 Tannhelse

Rapportering i årsrapporten om hvilke tiltak som er gjennomført for å fremme samarbeid mellom kommuner og offentlig tannhelsetjeneste.

Fylkesmannen har et nært og løpende samarbeid med tannhelsetjenesten i Troms fylkeskommune via Partnerskap for folkehelse. I dette samarbeidet skjer det jevnlig drøftinger om hvordan tannhelsetjenesten kan bidra i folkehelsearbeidet i Troms. Både Fylkesmannen og tannhelsetjenesten har representanter i fylkeskommunens ressursgrupper innen ernæring og tobakksforebygging. Fylkesmannen har også sørget for at tannhelsetjenesten i Nord-Troms-regionen fikk en bred orientering om folkehelseutfordringer og tannhelse på en fagsamling for alt sitt personell.

Helsetilsynet har hatt til behandling flere klager på tannhelsetjenestene i 2010.

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

besvart i punktene under

85.1 Abortloven

Det var ny oppnevning av medlemmer og varamedlemmer til både primær- og klagenemd i Troms i 2009. I 2010 har det vært noe kontakt med nemdas medlemmer. Ordningen har fungert bra i 2010 med nye nemdsmedlemmer. Det holdes løpende kontakt med kvinneklinikkene i forhold behov.

85.2 Sterilisering

i 2010 hadde nemda to saker til behandling.

85.3 Lov om transplantasjon

Ingen saker i 2010.

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

Søknad om spesiell rekvireringrett 253 saker

Søknad om generell rekvireringsrett 20 saker

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid vel 8 dager.

Tillatelser til å rekvirere sentralstimulerende legemidler. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	273	8
Sum	273	

85.5 Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep

Ingen saker i 2010

Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	0	0
Sum	0	

85.6 Godkjenning av private sykehus, privat medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet

Ingen saker til behandling i 2010

85.7 Funksjonsprogram for nye offentlige sykehusbygg

Ingen saker i 2010

Resultatområde 86 Omsorgstjenester

besvart i punktene under

86.1 Omsorgsplan 2015

Kommunekonferanse for ordførere, rådmenn og ledere i pleie- og omsorgssektoren i februar 2010 var forankret i Omsorgsplan 2015. Samtlige 25 kommuner deltok. Det var innledere fra Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet, UNN, Husbanken, Troms fylkeskommune - utdanningsavdelingen, Senter for

omsorgsforskning - Nord, Pasient- og brukerombudet i Troms, Norsk helse- og velferdsforum, Troms og kommunene i Troms. På konferansen ble målsettingene i Omsorgsplan 2015 nok en gang presentert, og konferansen hadde følgende tema:

- Samhandlingsreformen - St.meld.nr 47 (2008-2009)
- Hva innebærer reformen for min organisasjon - innlegg ved UNN og Bardu kommune om samarbeidsavtaler, Nord-Troms/Nordreisa kommune - om samarbeidsprosjekter, Universitetet i Troms - helsevitenskapelig fakultet og Troms fylkeskommune - utdanningsavdelingen.
- Faglige nettverk i helse- og omsorgssektoren - samhandling og samarbeid i praksis.
- Husbanken - investeringstilskudd til bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger.
- Pasient- og brukerombudet i Troms - nytt lovverk.
- Prosjekt Undervisningshjemmetjenester - piloten i Troms.
- Prosjekt Familieveiviser - Helsedirektoratet - Avlastning i Skjervøy kommune - en modell fra Troms.
- Kompetanseløftet 2015 - innlegg fra Helsedirektoratet, kommuneeksempler og Fylkesmannens utviklingsarbeid knyttet til kompetanseplaner.
- Senter for omsorgsforskning - presentasjon og status i arbeidet.

Videre ble framtidens omsorgsutfordringer gjennom forelesninger på konferansen satt på dagsorden, og kommunene ble oppfordret til å ha økt fokus på "aktiv omsorg" jf Rundskriv I-5/2007. Kommunene ble oppfordret til å ha økt fokus på "Partnerskap med familie og lokalsamfunn".

Omsorgsplan 2015 ble også satt på dagsorden på fylkesmannens styringsmøte med alle ordførere og rådmenn i kommunene - "Januarmøtet". Eldreomsorg var ett av tre hovedsatsingsområder til fylkesmannen i Troms i 2010, noe som ble synliggjort gjennom oppgaveløsning og prioriteringer på alle tilhørende resultatområder.

Fylkesmannen var representant i Senter for omsorgsforskning - nord sin referansegruppe. Referansegruppen har ikke fungert/hatt møter i 2010 og ble av Senter for omsorgsforskning - nord besluttet nedlagt i januar 2011 uten dialog i forkant om dette.

Utover dette har det vært avholdt egne møter med kommuneledelsen Skånland kommune og Storfjord kommune (mars) med Omsorgsplan 2015 som tema.

86.2 Demensplan 2015

Fylkesmannen har deltatt i nasjonal kartlegging av tjenestetilbudet til personer med demens.

Fylkesmannen har samarbeidet med Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse om oppstart av Demensomsorgens ABC. Fylkesmannen deltok sammen med Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse ved regionvise oppstartmøter for kommunene, på Finnsnes 12. april og i Tromsø 13. april. Dette kompetanseprogrammet er nå iverksatt i ca. 20 av de 25 kommunene i Troms. De gjenstående kommunene befinner seg i Sør-Troms-regionen.

Fylkesmannen deltok i arbeidsseminar i Tromsø 14. april med Nasjonalt kompetansesenter Aldring og helse vedr. det generelle arbeidet med Demensplan 2015, og om tilbudet til den samiske befolkningen. I forbindelse med arbeidet med 3-årig demensprogram for personer med demens som har samisk bakgrunn deltok Fylkesmannen i møte med Kåfjord kommune og Helsedirektoratet 23. september.

Fylkesmannen i Troms har samarbeidet nært med Undervisningssykehjemmet i Troms (Kroken sykehjem, Tromsø) og Demensfyrtårnet samme sted. Via dette samarbeidet har faglige føringer innen tjenester til demente blitt formidlet til kommunene. Demensfyrtårnet har produsert videoen "Forståelse og mestring av utfordrende adferd hos personer med demens", og den har vært distribuert bredt til kommunene via Fylkesmannen.

Fylkesmannen arrangerte et fagseminar vedr. Demensomsorgens ABC sammen med undervisningssykehjemmet i oktober .

Fylkesmannen har i løpet av høsten 2010 forberedt flere innlegg om demens til Helse- og omsorgskonferansen 2011, som vi holdt i februar 2011.

Forhold som gjelder omsorgsplasser for mennesker med demens har vært omtalt i Fylkesmannens løpende veiledning til kommunene om investeringstilskudd.

For øvrig ble bekymring for reduksjon i utredningskapasitet/geriatri i spesialisthelsetjenestene ble tatt opp i møte med RHF november 2010.

86.3 Kompetanseløftet 2015

Fylkesmannen rapporterte og sammenfattet kommunenes resultat- og plantall til direktoratet per 1.3. Det ble videre rapportert status i Troms på de ulike delmålene. Det ble skrevet egen artikkel om rekrutteringsarbeidet i Troms til helse- og omsorgsmeldingen.

Fylkesmannen har en koordineringsgruppe som gjennomfører fire dagsmøter hvert år for å drøfte utviklingen, vurdere måloppnåelse og vurdere aktuelle samarbeidstiltak knyttet til Kompetanseløftet. I 2010 deltok representanter fra følgende aktører: NSF Troms, Fagforbundet Troms, prosjekt "Bli helsefagarbeider", Universitetet i Tromsø - helsevitenskapelig fakultet, Troms fylkeskommune - utdanningsavdelingen, Fagskolen i Troms, Kommunens Opplæringskontor og fagavdelinger hos Fylkesmannen.

I 2010 har LØKTA (en interkommunal kvalitetsutviklingsenhet for kommunene i Midt-Troms) på oppdrag fra - og i samarbeid med - Fylkesmannen i Troms, med økonomisk støtte fra Helsedirektoratet utarbeidet en kommuneveileder for kompetanseplanlegging i helse- og omsorgstjenestene. Denne ble implementert på en todagers kommunekonferanse forankret i Kompetanseløftet i september. Det var svært god oppslutning med ca 130 deltakere fra samtlige kommuner i fylket. Veilederen er blitt tatt godt imot og fylte åpenbart et behov i kommunene. I tilnytning til veilederen ble det også utarbeidet et søknadsskjema og et rapporteringsskjema knyttet til kompetansehevingsmidlene. Veilederen er tatt i bruk i en rekke andre fylker.

I januar ble det gjennomført to rekrutteringskonferanser for samtlige elever på VG1 og VG2 i hele fylket, fordelt på to samlinger. Det deltok tilsammen ca 300 ungdommer på rekrutteringskonferansene hvor også kommunene ble invitert til å holde stand og markedsføre seg som potensielle framtidige arbeidsgivere.

I februar var Kompetanseløftet eget tema på todagers kommunekonferanse for rådmenn, ordførere og ledere i pleie- og omsorgssektoren.

I mars ble midlene til kompetansebygging utlyst. Midlene ble fordelt i juni.

Fylkesmannen har bidratt i arbeidet med å stille eget lag fra Troms til fylkesmesterskap for helsefagarbeidere i 2010.

Fylkesmannen deltar også i styringsprosjekt til NAV Troms sitt prosjekt knyttet til å rekruttere flere menn til helse- og omsorgstjenesten.

Det ble i 2010 holdt innlegg om Kompetanseløftet 2015 sitt arbeid i Troms på Narvik fagskole sitt 10 - årsjubileum, samt på Kommunelege I-forum.

86.4 Investeringsstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

Fylkesmannen har i februar/mars gjennomført kartlegging av kommunene i Troms sine planer for søknad om investeringstilskudd i 2011.

FM har vurdert søknader fra kommunene og foretatt innstilling til Husbanken opp mot de kriterier som er gitt i forskrift m/veileder for tilskuddsordningen.

FM har deltatt sammen med Husbanken på oppstartmøter med de kommuner som har fått tilsagn om tilskudd.

Det er nært samarbeid mellom Husbankregionene i Bodø og Hammerfest og fylkesmennene i de tre nordligste fylkene og det er gjennomført møter/planlegging av felles konferanse.

FM i Troms og Husbanken har hatt ett felles møte med Tromsø kommune med presentasjon av ordningen.

86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen informerte samtlige kommunene i Troms på lederkonferanse i februar om "Etisk kompetanseheving".

- Veilede aktuelle kommuner der fylkesmannen ut fra sin kunnskap om kommunen ser behov for å få styrket

arbeidet med kvalitetssystem, herunder internkontroll. Se også resultatmålene 76.3 og 88.2.

- Synliggjøre overfor kommunene nytteverdien av å benytte kvalitetsindikatorer/IPLOS i kommunenes planlegging og utforming av tjenestetilbudet jf. resultatmål 86.10.
- Fylkesmannen bes spesielt stimulere kommunene til å vektlegge Etisk kompetanseheving for eksempel gjennom å delta i prosjekt "Etisk kompetanseheving i kommunene"
- Bidra til at nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring blir kjent blant ansatte og ledere i pleie- og omsorgstjenesten.

Fylkesmannen er samarbeider med spesialisthelsetjenestene om å sette fokus på ernæring i kommunale institusjoner gjennom kartlegging i helseinstitusjoner i fylket. I samarbeid med undervisningssykehjemmet er tema ernæring prioritert ved tildeling av frie midler.

Samtlige kommuner var invitert til IPLOS-konferanse i november.

Normering av legetjenester i sykehjem - har vært fullt opp i møter med kommunene

86.6 Undervisningssykehjem/ Undervisningshjemmetjenester/Lindrende behandling

Fylkesmannen har deltatt i styringsrådet for undervisningssykehjem/undervisningshjemmetjenester og har bidratt til å spre og implementere kunnskap fra disse tiltakene i kommunene i Troms gjennom eget innlegg og stand på kommunekonferanse for rådmenn, ordførere og pleie- og omsorgsledere i februar 2010 hvor alle kommunene deltok. Fylkesmannen har også deltatt i arbeidsgruppe knyttet til fordeling av "Frie midler" til Undervisningssykehjemmet i Troms og har deltatt i programkomiteen for "Vårkonferansen 2011" hvor gode prosjekter fra kommuner som har fått tildelt frie midler, presenteres.

Fylkesmannen har, i samarbeid med UNN, behandlet søknader om tilskudd til lindrende behandling og omsorg i samarbeid med Fylkesmannen i Finnmark og Fylkesmannen i Nordland, samt undervisningssykehjemmene i Nordland og Finnmark.

86.7 Økt forvaltningskompetanse. Saksbehandling i helse- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen har bistått Helsedirektoratet med å skaffe oversikt over praksis i saker hvor personer med psykisk utviklingshemming må flytte mot sin vilje/bruk av vilkår for å motta tjenester. Vi har oversendt aktuelle saker, jf eget oppdrag.

Fylkesmannen foreleste på dagskurs for ansatte i pleie- og omsorgstjenesten i Midt-Troms. Tema her var omsorgslønn, BPA og partsbegrepet mv. Arrangementet var i regi av LØKTA (interkommunal kvalitetsutviklingsenhet).

Fylkesmannen foreleste på fagdag i Kvæfjord kommune knyttet til saksbehandling i pleie- og omsorg.

Fylkesmannen og Helsetilsynet i Troms arrangerte to-dagers kurs knyttet til saksbehandling innen pleie- og omsorgstjenesten. Første dag tok utgangspunkt i erfaringer fra stikkprøvetilsyn knyttet til avlastning for eldre (2010). Vi hadde blant annet fokus på skriftlighet, individuell vurdering og utforming av vedtak. Vi presenterte også kunnskapsoppsummering fra Statens Helsetilsyn vedr omsorgslønn. Andre dag tok for seg lov om sosiale tjenester kapittel 4A og pasientrettighetsloven kapittel 4A.

86.8 Aktiv omsorg/Partnerskap med familie og lokalsamfunn

Det har vært arrangert stor konferanse for ledere i helse- og omsorgstjenestene i fylket. Til denne konferansen inviteres også kommunal ledelse (politisk og administrativ) og brukerorganisasjoner, særskilt nevnes fylkeslederåd og kommunale eldreråd.

Partnerskap med familie og lokalsamfunn ble tatt opp både i foredrag for plenum og i debatt.

Fylkesmannen har gitt støtte og bidratt til to seminar i regi av Nord-Norges Diakonistiftelse med tittelen "Rett til egen tros- og livssynsutøvelse".

Det er gjort en kartlegging av hvilke kommuner som har etablert "helsestasjon" for eldre, - der egenmestring og forebygging av skader og sykdom er viktig. Kommunene stimuleres til å sette fokus på slike tiltak i Troms.

86.9 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming

Fylkesmannen arrangerte 27.03.10 formiddagskurs (4 timer) for en kommune vedrørende sosialtjenesteloven kapittel 4 A. Tema for kurset var utvalgte emner knyttet til praktiseringen av lovbestemmelsene, og det var avsatt tid til spørsmål.

Videre gjennomførte Fylkesmannen et 2-dagers kurs i saksbehandling for pleie- og omsorgstjenesten i kommunene fra 16.11.10 til 17.11.10. Den ene dagen var temaene knyttet til rettssikkerhet for personer med psykisk utviklingshemming ved bruk av tvang og makt ved yting av kommunale helse- og sosialtjenester, jf. sosialtjenesteloven kapittel 4A og pasientrettighetsloven kapittel 4A.

I 2010 behandlet Fylkesmannen 44 saker etter overprøvingsbestemmelsen i sosialtjenesteloven § 4A-8 første ledd. Sakene ble behandlet innen 3-månedersfristen.

86.10 IPLOS – individbasert pleie- og omsorgsstatistikk

Fylkesmannen i Troms har i samarbeid med Helsedirektoratet arrangert kurs for alle kommunene i Troms. Det var vel 70 deltakere, alle kommunene var representert, hvor rettssikkerhet og kvalitet i registreringene ble vektlagt.

Det er laget en revidert liste over alle kontaktpersoner i kommunen.

Fylkesmannen bistår kommunene i spørsmål angående innrapportering i IPLOS.

Resultatområde 87 Psykisk helse

besvart i punktene under

87.1 Tvungen undersøkelse

Ingen klagesaker på dette området i 2010. Det har vært gitt råd om anvendelse av dette lovverket i flere saker i kommunene.

87.2 Behandling uten eget samtykke

Det har vært behandlet 53 klager på vedtak etter phvl § 4 - 4 i 2010, dette er en økning på 8 saker fra 2009.

Saksfeltet er resursskrevende og utfordrende. Det er behov for veiledning for å sikre at praksis for saksbehandlingen blir mest mulig ens mellom fylkene.

87.3 Privat forpleining i det psykiske helsevernet

Ingen saker til oppfølging i 2010.

87.4 Godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern

Det har ikke vært gitt en tilrådning til Helsedirektoratet på godkjenning av institusjon som skal ha ansvar for tvunget psykisk helsevern i 2010

87.5 Vedtak om overføring

Ingen saker i 2010

87.6 Forpleining, kontroll og tilsyn med pasienter i det psykiske helsevern

Ingen saker i 2010

87.7 Videre utvikling av det psykiske helsearbeidet i kommunene

Opptrappingsplan for psykisk helse (1999 - 2008) har hatt stor betydning for økning av kommunenes engasjement, kompetanse og kapasitet innenfor dette fagfeltet. Etter opptrappingsplanens avslutning ble øremerket tilskudd lagt inn i kommunenes generelle økonomiske ramme, noe som har aktivisert bekymringer over nedstyring av tiltak og tjenester som ble etablert i løpet av planperioden. Fylkesmannen har både i 2009 og i 2010 hatt særlig oppmerksomhet rettet mot den videre utviklingen og registrert mer økt samordning av tjenesteutøvelsene enn nedstyring av dette. Her må særlig nevnes økt samarbeid og samordning mellom det rusfaglige og det psykiske helsearbeidet, noe som vurderes å kunne styrke både den tverrfaglige tilnærmingen og tjenesteutøvelsen på dette virksomhetsområdet. Andre forhold av betydning er økt interkommunalt samarbeid innen det psykiske helsearbeidet, herunder etablering av systemer for felles faglig utvikling og "Grønt arbeid/Inn på tunet-tiltak". I denne sammenheng har de berørte kommunene poengtert betydningen av at det tverrfaglige interne samarbeidet og det interkommunale samarbeidet har sin forankring på rådmannsnivå. Det refereres i denne sammenheng til flere uformelle tverrfaglige nettverk, med uklar formalisering og forankring og det uforutsigbare som ligger i dette.

Fylkesmannen har i 2010 hatt regionvise dialogmøter med kommunene, der også status for det psykiske helsearbeidet har vært tema. Noen kommuner har i den anledning informert om stadig økte oppgaver og periodisk stort trykk på grunn av økte henvendelser og videre at innleggelses i psykiatriske avdelinger avkortes. En kommune har med bekymring informert om endring av utøvende stilling innen psykisk helsearbeid til også å innbefatte rusfaglig arbeid. Konsekvenser av denne samordningen er imidlertid ikke konkretisert.

Av Fylkesmannens løpende kontakt med kommunene og kommunenes rapportering på status for det psykiske helsearbeidet, fremgår det at tiltak som ble etablert i løpet av Opptrappingsplanperioden, med noen unntak, i hovedsak er uendret. Det er likevel viktig å følge utviklingen nøye, dette fordi måling av total ressursbruk i 2009 innen kommunenes psykiske helsearbeid i Troms fylke, viser en nedstyring på ca 7 % i forhold til året før. Denne målingen gir imidlertid ingen informasjon om kvalitetensendring på tjenesteutøvelsen.

Enkelte kommuner har store utfordringer med å nå ut med tjenestetilbud til pasienter med alvorlige psykiske helseplager, der også behandling og oppfølging av somatiske helseplager og rusavhengighet er endel av tiltaksbehovet. Disse innbyggerene oppsøker i mindre grad etablerte tjenestetilbud på eget initiativ og har dessuten behov for tjenester fra flere tjenesteområder og nivå samtidig. Tromsø kommune og UNN HF v/Psykiatrisk senter for Tromsø og omegn, fikk tilskudd fra Helsedirektoratet til etablering og drift av tverrfaglig, aktivt oppsøkende behandlingsteam etter ACT-modell (Assertive Community Treatment). Fylkesmannen følger utviklingen av dette arbeidet gjennom mottak av dokumenter, samarbeidsavtaler og dialog med enhetsleder for kommunens rus og psykiatritjeneste. Ved utgangen av året var det tverrfaglige, aktivt oppsøkende behandlingsteamet i utøvende tjeneste for 20 pasienter.

Når det gjelder forebyggende psykisk helsearbeid for barn og unge, har dette vært ivaretatt ved Fylkesmannens tverrfaglige fokus på barn og unges oppvekstvilkår i kommunene - Sjumilssteget. Det ble blant annet avviklet regionvise tverrfaglige workshop i kommunene, der deres egen rapportering på status for det forebyggende arbeidet var tema, herunder behov for styrking av helsestasjon - og skolehelsetjeneste. Mer informasjon om dette arbeidet er tilgjengelig på www.sjumilsteget.no.

Det ble videre i samarbeid med Bikuben brukerstyrt senter og ADHD Norge avviklet dagskonferanse: "Urolig, ukonsentrert, vimsete eller rabagast", med bred tverrfaglig deltakelse fra skolesektor, barnehager, PPT, helsesøstre mfl. I samarbeid med RVTS og Bufetat ble det avviklet konferanse over to dager: "Tvangsekteskap og kjønnslemlestelse" med tilsvarende bred tverrfaglig deltakelse. På denne konferansen var dessuten innvandrerorganisasjoner godt representert, også med innlegg på konferansen. Fylkesmannen har videre bidratt økonomisk til Bikubens avvikling av nettverkssamling for ungdom, til Viken Senters to dagers konferanse: "Enslige mindreårige og unge flyktninger - integrering, mestring og samhandling" og til Kirkens SOS`selvmordsforebyggende arbeid. Fylkesmannen har vært på dagsbesøk på Viken senter, der gjensidig presentasjon av virksomhet og oppdrag ble presentert.

Nasjonalt strategiplan for arbeid og psykisk helse 2007-2012, har som tidligere vært fulgt opp med deltakelse i

nettverksgruppe med NAV trygd, NAV arbeid, NAV Arbeidslivssenter Troms og Arbeidstilsynet i Troms. Fra 2010 ble nettverksarbeidet supplert med deltakelse fra Mental helse v/regionsekretæren. Samarbeidet i nettverket er oppsummert å ha stor betydning for informasjonsutveksling og samordning av informasjon, som grunnlag for helhetlig engasjement og insats på området. Nettverksgruppa har hatt samarbeid med Tromsø kommune og Mental helse Tromsø i forbindelse med markering av Verdensdagen for psyksik helse og Fylkesmannen har i samarbeid med NAV og Mental helse Troms behandlet kommunale søkander om tilskudd til markering av Verdensdagen. Fylkesmannen har hatt innlegg om forebyggende arbeid på Mental helse i Troms' årsmøte. Nettverksgruppa har i samarbeid utarbeidet artikkel til helse- og omsorgsmelding 2010 - Arbeid og psykisk helse.

13 kommuner har fått innvilget tilskudd til tverrfaglig videreutdanning i psykisk helsearbeid og psykososialt arbeid med barn og unge for totalt 36 studenter. Fylkesmannen registrerer nedgang i total antall søknader til disse studiene, men samtidig en økning til studiet tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge. Telefonhenvendelser til kommuner som ikke har søkt om tilskudd, har ikke ført til økt deltakelse. Kommunenes økonomiske situasjon er i hovedsak begrunnelsene for å ikke kunne ha ansatte i studiepermisjon, samtidig som kommunene informerer om økt behov for kvalifisert personell. Kvalifisert personell i kommunene er en forutsetning for både stabilitet i tjenestene og nyrekruttering av personell. Det er et mål framover å motivere flere kommuner til å søke om tilskudd til tverrfaglige videreutdanninger.

NAPHA - Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid er en sentral samarbeidspartner for videre utvikling av det psykiske helsearbeidet i kommunene. I samarbeid med NAPHA og LØKTA (Interkommunal kvalitetsutviklingsenhet for helse- og sosialtjenesten i Midt-Troms) ble det avviklet dagskonferanse over tema "Psykisk helse - forebyggende nettverksarbeid". Foruten ansatte fra ulike kommunale fagprofesjoner, deltok brukerorganisasjoner inne rus og psykisk helse og representant fra spesialisthelsetjenesten på konferansen. Konferansen bidro til etablering av tverrfaglige samarbeidsnettverk både internt i kommunene og interkommunalt.

Sambeidet med å integrere opptrappingsplanen for rusfeltet, folkehelsearbeid og psykiske helsearbeid i kommunene er i løpet av 2010 kommet godt i gang gjennom etablering av felles faggruppe og felles arena for dialog med kommunene. Fylkesmannen rådgivere innen opptrappingsplan for rusfeltet og psykisk helsearbeid, deltok og hadde innlegg på LØKTA's nettverkssamling for kommunene i Midt-Troms og tilsvarende ble gjort på fylkets tverrfaglige Folkehelsekonferanse. Fylkesmannen deltar videre i regionalt samarbeidsforum med Helse Midt - Norge, Helse Nord RHF, Kriminalomsorgen region Nord og fylkesmennene i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland og Finnmark, for oppfølging av rundskriv G-8/2006. Rundskrivet omhandler samarbeid mellom kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, kommunale helse - og sosiale tjenester og kriminalomsorgen overfor innsatte og domfelte rusavhengige. Det har vært avviklet to samarbeidsmøter med god deltakelse fra de ulike fagfelt.

Når det gjelder Fylkesmannens engasjement for å informere og tydeliggjøre selvhjelp, har dette skjedd i løpende kontakt med kommunene og har dessuten vært tematisert på aktuelle konferanser. Fylkesmannen mottar videre rutinemessig informasjon fra Link Lyngen, Senter for selvhjelp og mestring og videresender dette til kommunene. Nærmere informasjon om Link Lyngen er tilgjengelig på: www.linklyngen.no

87.8 Dispensasjon fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevernet

1 dispensasjon er gitt i 2010

87.9 Godkjenning av psykiatriske poliklinikker

1 godkjenning i 2010 - DPS Nord - Troms (delvis omgjøring og presisering av tidligere godkjenning)

87.10 Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for personer som ikke har bosted i riket

I 2010 ble det fattet vedtak i 3 saker. To saker gjaldt hjemtransport fra Spania og 1 sak gjaldt hjemtransport til Litauen. Det har vært spørsmål og gitt veiledning i flere saker, særlig fra Nordland og Troms.

Resultatområde 88 Rusområdet

88.1 Alkoholoven

Fylkesmannen har behandlet i 2010 2 klagesaker etter alkoholoven. Det kommer også en god del henvendelser per telefon fra kommuner og andre om forståelse av alkoholoven.

Det er behandlet 21 søknader om utvidet skjenketid/skjenkeareal fra forsvarers befalsmesser. Fylkesmannen fastsetter også skjenkebevillingsavgiften som forsvarers befalsmesser skal betale til kommunen. Det samme gjelder skjenkebevillingsavgift som ferger/hurtigbåter skal betale til staten.

88.2 Rusmiddelarbeid

Opptrappingsplan for rusfeltet bygger videre på mye av det arbeidet som tidligere er gjort innenfor dette virksomhetsområdet. Som planens mål presiseres det at rusavhengige skal tilbys den hjelp, behandling og rehabilitering de har behov for. 15 kommuner søkte om øremerket tilskudd til videreføring og styrking av eksisterende tiltak og til supplerende tiltak som innbefatter spennevidden mellom forebyggende arbeid og styrking av oppfølgingstjenester for voksne med etablert rusavhengighet. Spesielt fokus i 2010 har vært kvalitetssikring og oppfølging av tiltakene, informasjons- og motivasjonsarbeid for styrking av kommunenes kompetanse, herunder rutinemessig samarbeid med KoRus - UNN HF's Kompetansesenter for rus - Nord Norge vedrørende dette.

Færre kommuner enn forventet søkte om tilskudd til etter- og videreutdanningstiltak. Kvalifisert personell i kommunene er en forutsetning for både stabilitet i tjenestene og nyrekruttering av personell. Det er et mål framover å motivere flere kommuner til å søke om tilskudd til tverrfaglige etter- og videreutdanninger.

Fylkesmannen har i 2010 hatt regionvise dialogmøter med kommunene, der også status for opptrappingsplan for rusfeltet har vært tema. Noen kommuner har i den anledning informert om særlige utfordringer i å etablere helhetlige tjenester til rusavhengige med sosiale utfordringer og psykiske helseplager. Og videre utfordringer med å følge opp iverksatte tiltak og ivaretagelse og oppfølging av pårørende. Noen kommuner informerer også om særlige utfordringer relatert til ungdom, her nevnes frafall fra videregående skole og økt ledighet, noe som vurderes å være en sårbar situasjon for ruseksponering. Når det gjelder tilsagn og utbetaling av øremerkede midler, rapporterer kommunene det som uheldig og uforutsigbart at disse kommer så langt ut i året at det begrenser mulighetene for å iverksatte tiltakene innen driftsåret.

Sambeidet med å integrere opptrappingsplanen for rusfeltet, folkehelsearbeid og psykiske helsearbeid i kommunene er i løpet av 2010 kommet godt i gang gjennom etablering av felles faggruppe og felles arena for dialog med kommunene. Fylkesmannen rådgivere innen opptrappingsplan for rusfeltet og psykisk helsearbeid, deltok og hadde innlegg på LØKTA's nettverkssamling for kommunene i Midt-Troms og tilsvarende ble gjort på fylkets tverrfaglige Folkehelsekonferanse. Fylkesmannen deltar videre i regionalt samarbeidsforum med Helse Midt - Norge, Helse Nord RHF, Kriminalomsorgen region Nord og fylkesmennene i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland og Finnmark, for oppfølging av rundskriv G-8/2006. Rundskrivet omhandler samarbeid mellom kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, kommunale helse- og sosiale tjenester og kriminalomsorgen overfor innsatte og domfelte rusavhengige. Det har i driftsåret vært avviklet to samarbeidsmøter med god deltakelse fra de ulike fagfelt.

Fylkesmannen har hatt rutinemessig og godt samarbeid med brukerorganisasjonene MARBORG (for personer i legemiddelassistert rehabilitering-LAR) og med RIO. I samarbeid mellom Fylkesmannen, KoRus og disse brukerorganisasjonene ble det avviklet en tverrfaglig dagens erfaringskonferanse med 130 deltakere. Tilbakemeldingen på konferansens gjennomføring og innhold var særdeles positiv.

Oppfølging av Tromsø kommunes etablering av KTP - koordinerende tillitspersoner, synliggjør den positive betydningen dette tiltaket har hatt for rusavhengiges behov for støtte og involvering om sitt tiltaksbehov og den tryggheten dette representerer i møte med offentlige instanser.

I løpet av driftsåret ble det etablert regional samarbeidsgruppe - Nordflanken, som består av rådgivere innen folkehelse, psykisk helse og rusfeltet hos Fylkesmennene i Nordland, Finnmark og Troms.

Fylkesmannen registrerer økt interkommunalt tverrfaglig samarbeid og samordning av tiltak innen rus- og psykisk helsearbeid. I denne sammenheng har de berørte kommunene poengtert betydningen av at det tverrfaglige interne

samarbeidet og det interkommunale samarbeidet har sin forankring på rådmannsnivå. Det refereres i denne sammenheng til flere uformelle tverrfaglige nettverk, med uklar formalisering og forankring og det uforutsigbare som ligger i dette.

Rådgiver med særlig ansvar for opptrappingsplan for rusfeltet, har deltatt på ulike tverrfaglige konferanser og fora for å bidra til utvikling av kommunenes nettverksarbeid, både innen det forebyggende arbeidet og med henblikk på å styrke helhetlig tjenesteutøvelse for personer med etablert rusavhengighet.

Ressursrapportering

Det er rapportert kr 136 000 under Andre, resultatområde Adm/felles oppg./drift som skal mot resultatområde nr 81 - Tilsyn og klagesaksbeh. etter sosialtj.lov.

Det er rapportert kr 169 000 under resultatområde nr 699 - Andre oppgaver under KRD som skal på resultatområde nr 899 - Andre oppgaver under HOD. Fra Kap 1510 post 01 til Fagdep*.

Det er rapportert kr 123 000 på resultatområde 81 - Tilsyn og klagesaksbeh. etter sosialtj. loven på fagdep* som skal på kap. 1510 post 01.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
81 Tilsyn og klagesaksbeh. etter sosialtj. loven	kr 951 647,77	kr 495 850,83
82 Tilsyn og klagesaksbeh. etter helsetj. loven	kr 3 986 308,13	kr 78 513,98
83 Folkehelsearbeid	kr 998 962,90	kr 0,00
84 og 85 Primærhelsetj. og Spesialhelsetj.	kr 1 096 796,61	kr 167 910,33
86 og 75 Omsorgstj, Habilitering og Rehabilitering	kr 898 554,47	kr 245 415,65
87 og 88 Psykisk helse og Rusområdet	kr 3 497,50	kr 1 132 141,74
76 og 77 Kvalitet og samhandling og Andre oppdrag	kr 495 718,12	kr 0,00
Andre oppgaver under HOD	kr 48 907,66	kr 0,00
Sum:	kr 8 480 393,00	kr 2 119 832,00

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Oppdrag for Samferdselsdepartementet

91.1 Avkjørselssaker etter vegloven

Fylkesmannen har ikke mottatt klagesaker i avkjørselssaker for riksveger i 2010.

Vi har besvart én generell henvendelse om avkjørselsproblematikk i 2010.

91.2 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Søknader behandlet om godkjenning/konesjon til anlegg og drift av taubaner, jf lov om anlegg av taubaner og løpestrenger mv datert 14. juni 1912.

Søknader om fornying behandlet

Garantierklæring fra forsikringsselskap er lagt inn som en forutsetning for konesjonene.

Utenriksdepartementet

Resultatområde 92 Oppdrag for utenriksdepartementet

92.1 Apostiller

Embetet håndterte 796 apostiller i 2010. Dette skjer fortløpende.

92.2 Forberedelse av saker om honorære konsuler

Embetet har ikke hatt saker ifm honorære konsuler i 2010.

Kulturdepartementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Ingen nye trossamfunn ble registrert i Troms i 2010. Ett trossamfunn ble strøket dette året. 18 trossamfunn er nå registrert i Troms. I tillegg har vi flere menigheter av trossamfunn som er registrert sentralt. Disse blir registrert hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Vi har for første gang mottatt søknad om statstilskudd fra et ikke-registrert trossamfunn. Det er ingen spesielle forhold i forbindelse med trossamfunn vi finner grunn til å rapportere. Vi har ikke mottatt søknader i medhold av trossamfunnsloven § 18 første ledd.

Det arbeides fortsatt med å få ned antall personer som er dobbeltregistrert i to eller flere trossamfunn eller i et trossamfunn og i Den norske kirke. Mange personer er ikke klar over at de er registrert flere steder.

Fylkesmannen har også i 2010 mottatt en klage på statstilskudd til trossamfunn. Klagen er tatt under behandling. Vi har behandlet 5 saker som gjaldt til/fratredelse av prest/forstander i trossamfunn. I 2010 anviste vi statstilskudd med kr 1 653 199 til trossamfunn registrert i Troms (mot kr 1 451 475 i 2009). Totalt gjaldt tilskuddet for 2010 - 4 362 medlemmer.

Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet

Resultatområde 93 Konsultasjonsprosedyrer mellom statlige myndigheter og sameting

Konsultasjonsprosedyrene har generelt fungert greit i verneplan- og forvaltningsplanarbeidet i forhold til Sametinget. Ivaretagelse av konsultasjonsplikten i forhold til samiske næringsinteresser ivaretas gjennom de arbeidsgrupper som er etablert etter konsultasjon med Sametinget. Dette har også fungert greit, men har vist seg å bli meget ressurskrevende. For noen områder som berører svenske reindriftsinteresser i Norge som har beiterettigheter i Norge har det imidlertid ikke fungert like greit. Det gjelder forvaltningsplanarbeidet knyttet til Øvre Dividal nasjonalpark/Dividalen landskapsvernområde i Målslev kommune og arbeidet med å opprette ny nasjonalpark (Rohkunborri nasjonalpark) i Bardu. Forvaltningsplanarbeidet i Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalebn landskapsvernområde har stoppet opp etter rettighetsorientert problematisering fra Sarivuoma sameby. Fylkesmannen har nå fått beskjed fra Sarivuoma sameby at de ikke vil delta i det videre forvaltningsplanarbeid. Sarivuoma sameby vil ikke akseptere premisene for forvaltningsplanarbeidet og heller arbeidsprosessen som er framkommet etter konsultasjon med Sametinget. Sarivuoma sameby aksepterer i utgangspunktet heller ikke at det norske Sameting skal konsulteres på vegne av dem. De samme problemstillinger

har dukket opp i prosessen med å etablere Rohkunborri nasjonalpark i forhold til Talma sameby.

Fylkesmanne har konsultert med Sametinget og samiske næringsinteresser i følgende prosesser i 2010:

- Verneplanarbeid Kvænangsbotn og Navitdalen , Kvænangen kommune
- Skogvern på Statsgrunn, Troms fylke
- Forvaltningsplanarbeid Reisa nasjonalpark/Raisdupttarhaldi landskapsvernområde, Nordreisa kommune
- Forvaltningsplanarbeid Øvere Dividal nasjonalpark/Diovidalen landskapsvernområde, Målslev kommune
- Oppstart forvaltningsplanarbeid Rohkunborri nasjonalpark, Badu

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Fylkesmannen har i 2010 behandlet 11 søknader om tillatelse til å spre aske for vinden. 10 søknader ble innvilget og 1 ble avslått.

Resultatområde 97 Lov om Helligdager

Vi mottok ingen søknader etter lov om helligdager og hellidagsfred i 2010.

Resultatområde 98 Oppdrag på det administrative området

98.1 Rekruttere og beholde medarbeidere

Tilsatte med innvandrerbakgrunn

Embete	Antall 2010	% 2010	Antall 2011	% 2011
FMTR	2	1,7	2	1,7
Sum	2	0	2	0

98.2 Kompetanseutvikling

Fordeling menn/kvinner i lederstillinger

Embete	Kunngjorte lederstillinger	% tilsatte kvinner	% tilsatte menn	Antall kvinnelige ledere	Antall mannlige ledere
FMTR				4	5

Fordeling av kompetansmidler

Embete	% kompetanse kvinner	% kompetanse menn	% under 50 år	% over 50 år
FMTR				

98.3 Medvirkning

Se kap. 1.3.

98.4 Likestilling og likeverd

Likestillingsrapport 2010

Tilstand/tallmessig oversikt

* Lønns og stillingsnivåer

119 personer er ansatt i hel/deltidsstillinger pr 31.12.2010.

Av disse 119 er 2 ute i 100 % svangerskapspermisjon.

Fordeling kvinner/menn

71 kvinner – 60 % - 63 fast ansatt / 8 midlertidig ansatt (eng. vikariat)

48 menn - 40 % - 41 fast ansatt / 7 midlertidig ansatt (eng. vikarat)

Ledergruppa består av 9 personer. Pr. 31.12.2010 er det 4 kvinner i ledergruppa.

De mest brukte stillingskodene

Stillingskoder Antall Kvinner Menn Gj snitt lønn Gj.snitt lønn kv. Gj. snitt Lønn m.

Rådgiver:	50	31	19	57,2	57	57,4
Seniorrådgiver :	28	15	13	62,8	63	62
Konsulent:	12	12	-	43	-	43
Førstekonsulent:	7	4	3	50	48	52
Overingeniør:	4	-	4	56,5	-	56,5
Avd. direktør:	4	1	3	76	76	76

* Heltids og deltidsansatte / kvinneandel

Antall deltidsstillinger er 16 – (13,4 % av totalen)

13 kvinner – 10,9 %

3 menn – 2,5 %

Av disse 16 har 7 personer (1 mann og 6 kvinner) redusert stilling pga. redusert arbeidsevne og har delvis uførepensjon. Dette utgjør 5,8 % av arbeidsstyrken. 1 kvinne har delvis AFP.

Fordelt på de enkelte avdelingene er fordelingen slik:

Avdeling	Kvinneandel i %	Antall kvinner i redusert stilling	Antall menn i redusert stilling
Miljøvernavdeling	37,5 %	1	1
Landbruksavdeling	50 %	1	1
Justis- og sosialavdeling	61 %	1	0
Utdanningsavdeling	73 %	2	0
Helseavdeling	70,5 %	2	1
Administrasjonsstab	80 %	6	0

Kommunikasjon	67 %	0	0
Aksa	50 %	0	0
Embetsledelse	0	0	0

* Bruk av overtid og ubekvem arbeidstid

Alle ansatte hos fylkesmannen i Troms har normal arbeidstid fra 08.00 – 1500/1545. Vi har fleksitid og praktiserer kun overtid i forbindelse med tilsyn og evt. andre pålagte aktiviteter på kveld/ettermiddagstid. De fleste tilsyn kan tas i arbeidstiden, men i enkelte tilfeller for eksempel ved besøk i barnevernsinstitusjoner må disse noen ganger tas på kveldstid.

* Velferdspermisjoner, omsorgspermisjoner og sykefravær

Velferdspermisjoner

Vi har utarbeidet egne interne retningslinjer for når velferdspermisjon kan gis. Retningslinjene gjelder for både kvinner og menn.

I 2010 ble det gitt velferdspermisjon i 112 dager. Menn 38 dager / kvinner 74 dager.

Omsorgspermisjoner

I 2010 hadde vi 7 kvinner og 3 menn ute i svangerskaps- /omsorgspermisjon, til sammen ca. 3 årsverk. To personer (en kvinne og en mann har gjennom hele 2010 hatt henholdsvis 20 og 10 prosent omsorgspermisjon. En kvinne hadde 20 % omsorgspermisjon halve 2010. De resterende permisjonene er knyttet til fødsel.

Sykefravær 2010

Totalt sykefravær 5,3 %.

Kvinner 4,4 % (egenmeldt 0,6 % / legemeldt 3,8 %)

Menn 0,9 % (egenmeldt 0,3 % / legemeldt 0,6 %)

Barns sykdom

122 dager = 0,4%

Kvinner: 91 dager

Menn: 31 dager.

* Ansettelser i 2010

I 2010 er det ansatt 15 personer etter ekstern utlysning. Alle var utlyst som 100% stillinger. I tillegg har det vært en intern utlysning. Dette var et 2 årig vikariat som administrasjonssjef, som en kvinne ble tilsatt i.

Av de 15 som ble tilsatt etter ekstern utlysning var 8 kvinner og 7 menn. 9 av stillingene var faste, her var fordelingen 5 kvinner og 4 menn. De resterende 6 var engasjement/vikariat og her var fordelingen 3 kvinner og 3 menn.

I tillegg har vi ansatt en lærling på IKT for 2 år fra september 2010.

* Bruk av tid og ressurser til kompetansehevede tiltak

I løpet av 2010 er det gitt noen permisjoner m/lønn for både kvinner og menn for videreutdanning/kurs/kompetansehevede tiltak (dekning av kurs/studieavgifter/bøker og fri til samlinger).

Ingen har hatt 100 % permisjon med lønn for å ta videreutdanning.

Vi registrerer ikke bruk av tid og ressurser til kompetansehevede tiltak, disse aktivitetene forvaltes ved de ulike avdelingene hos oss.

Planlagte og gjennomførte tiltak

Internt hos Fylkesmannen i Troms har vi fokus på likestilling ved utlysning og tilsetninger i nye stillinger, både faste, vikariat og engasjement. I avdelinger med stor andel av et kjønn oppfordrer vi det underrepresenterte kjønn å søke på stillingen. Ved å ha fokus på likestilling i rekrutteringsprosessen håper vi på sikt å kunne oppnå en jevnere fordeling også avdelingsvis. Fylkesmannen har stor tro på at vi oppnår det beste arbeidsmiljøet ved å ha balanse mellom kjønn, samt spredning i alderssammensetningen.

Vi har også følgende tekst med i våre annonser på ledige stillinger:

”Den statlige arbeidsstyrken skal i størst mulig grad gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Fylkesmannen oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke, uavhengig av alder, kjønn, funksjonshemming/evne eller etnisk bakgrunn. Fylkesmannen er IA-virksomhet og vil forsøke å legge arbeidsforholdene til rette for tilsatte med nedsatt funksjonsevne”.

I tilknytning til ansettelser har vi også fokus på muligheten til å ansette innvandrere. I Troms har vi få søkere med innvandrerbakgrunn, men er det noen som er kvalifisert for stillingen blir de innkalt til intervju på lik linje med andre søkere. Hos Fylkesmannen i Troms hadde vi i 2010 2 fast ansatte (en i 100 % og en i 80 % stilling) med ikke vestlig innvandrerbakgrunn.

Vi er også åpen for å tilsette personer med nedsatt funksjonsevne. Pr. i dag har vi 7 personer

(1 mann og 6 kvinner) som har fått arbeidet tilrettelagt både i forhold til stillingsstørrelse og andre fysiske tilrettelegginger. Alle disse 7 har delvis uførepensjon.

98.5 Føringer på IKT-området

FMTR har investert i maskinvare og lisenser i 2009 for å kunne imøtekomme innholdet i sikkerhetspolicyen som er utarbeidet. Siden nettene skal deles opp i logiske segmenter, vil all trafikk gå igjennom brannmuren. Dette kan bli en flaskehals, og vi vil prøve å unngå dette med å kjøpe ny kjerneswitch med 10 Gigabit hastighet. Da kan det settes inn 10GE kort i brannmuren også. Dette prosjektet skal gjennomføres i løpet av 2011.

1. Fjernaksesløsningen blir styrt og oppgradert av FRI.
2. Sikkerhetsmalene for informasjonspolicyen og informasjonssikkerhet må justeres i forhold til endringer vi gjør med nettet for å tilfredsstille kravet i den nye sikkerhetspolicyen.
3. FRI og MAP Norge har gjennomført lisenstilling for Microsoft hos FMTR, og vi har bestilt lisenser der vi manglet disse.
4. Fylkesmannen sin GIS strategi følger vi tett opp og hjelper til med oppgraderinger, programvare og support når de trenger det.
5. Alle lisensene som FMTR har er lagt inn i lisensportalen hos UMOE IKT. Dette er finansiert og initiert av FAD.

Resultatområde 99 Partistøtteordningen

Fylkesmannen godkjenner utbetaling av tilskudd etter partistøtteordningen til partienes kommune, fylkes- og fylkesungsdomsorganisasjoner.

I 2010 har det vært svært liten aktivitet på dette området, anslagsvis ett dagsverk.

Andre

Ressursrapportering

Det er rapportert kr 680 000 i ressursbruk knyttet til Adm/felles oppg./drift, som skulle ført mot følgende

områder:

41 Tilsyn med barnevernområdet kr 136 000

59 Andre oppgaver under JD kr 136 000

62 Kommuneøkonom kr 136 000

66 Bolig- og bygningsrett kr 136 000

81 Tilsyn og klagesaksbeh. etter sosialtj.lov kr 136 000

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
Andre faglige oppg. på oppd. for statlige virk.	kr 543 608,74	kr 0,00
Andre faglige oppgaver for ikke-statlige virk.	kr 4 070,00	kr 0,00
Ressursbruk knyttet til adm/felles oppg./drift	kr 25 681 716,61	kr 0,00
Sum:	kr 26 229 395,00	kr 0,00